

San Lucas

Chī tzo'kca huā'mā' tachihuīn

¹ Lhūhua' tī tatzo'kli tū a'kspulalh na quilacpu'na'i'tātca'n. ² Tū quincātahanin ixpālacata Cristo ē tū laktzī'nca xalītzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā tī talaktzī'lh xalītzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quiminī'ni'lh ictzo'knun. Makās līlacatejtin xa'iclicāxtlahuamā'lh chī na'ictzo'knuni'yān, Teófilo, ⁴ ē chuntza' naca'tziya' ixlicāna' tū māsu'yunicānī'ta'.

Ángel māca'tzīnī'lh nalacatuncuhū' Juan Mā'kpaxīnī'

⁵ A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac Judea, ixuī'lh chā'tin pālej; ixtacuhuīnī' Zacarías. Cātā'tapa'ksilh pālejni' tī cāmāpācuhuīca Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuani-can Elisabet ē xla' i'xū'nātā'nat Aarón. ⁶ Ixchā'tu'ca'n tamākentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tatlahualh tū jā tze. ⁷ Jā ixtaka'lhī ixlacstīnca'n ixpālacata Elisabet jāla ka'lhīlh ē nā lakkōlu'ntza' ixtahuanī't ixchā'tu'ca'n.

⁸ Mīlh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Zacarías ē ixtā'pālejni' ixtatlahuamā'nalh ixtascujūtca'n na ixlcatīn Dios. ⁹ Ixtahui'latca'n ixtamāxtu suerte natalacsaca tī natanū nac templo nalhcuyu siyentzu ē ū'tza' līlacsaca Zacarías. ¹⁰ A'cxni' i'lhcuymā'ca nac pūmacamāstā'n, ixlīpō'ktuca'n tī ixtatalacxtimīnī't tatachokolh nac tanquilhtīn ē ixta'orarlīmā'nalh. ¹¹ Palaj tunca tasu'yuni'lh Zacarías chā'tin ixāngel Dios. Ixyālh ixpekcāna'j pūmacamāstā'n jā i'lhcuycan siyentzu.

¹² A'cxni' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh ē jicua'nli. ¹³ Ángel huanilh:

—Zacarías, jā cajicua'nti. Dios kexmatli tū squi'nīnī'ta'. Mimpuscāt Elisabet naka'lhī i'ska'ta'

ē namāpācuhui'ya' Juan. ¹⁴ Nalipāxuhua'ya' hui'x ē lhūhua' tachi'xcuhui't natalipāxuhua tzamā' ska'ta' ¹⁵ ixpālacata ka'tla' nalitaxtu na ixlacatīn Dios. Jā makstin catihua'lh cu'chu' nūn cerveza ē nūn pulhqui tū līka'chīcan. Nalītatsuma ixlīstacna' Espīritu Santo a'cxni' jā ixā'tahui'la. ¹⁶ Nacālakpalīni' ixtalacapāstacni'ca'n lhūhua' israelitas ē chuntza' natatzucupala nataxematni' Dios ixMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁷ Tzamā' chi'xcu' napūlani' Māpa'ksīni'. Naka'lhī ixespīritu ē ixlītlī'hui'qui Elías. Nacāmālakpalīni' ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' natapāxquī' ixlacstīnca'n. Xla' nacāmaxquī' xatze talacapāstacni' tī jā takexmata. Chuntza' natacāxtahui'la tachi'xcuhui't a'cxni' namin Māpa'ksīni'.

¹⁸ Zacarías kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī na'iclicā'tzī palh ixlicāna' huā'mā'? Quit kōlu'tza' ē nā quimpuscāt lē'ntza' quilhtamacuj.

¹⁹ Ángel kelhtīni'lh:

—Quit Gabriel ē icyālīh na ixlacatīn Dios. Quimacamilh na'ictā'chihuīna'nān ē na'icmaxquī'yān huā'mā' xatze tachihuīn. ²⁰ Chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Jāla catichi-hui'na' hasta a'cxni' na'a'cchā'n ixmālhcuuyu' miska'ta' ixpālacata jā quina'ka'ī'ni' quintachihuīn tū nakentaxtu a'cxni' nachā'n mālhcuyu'.

²¹ A'cxni' tamakapalīlh Zacarías, tī ixtaka'lhīmā'nalīh na ixtanquilhtīn templo talītamakchuyīlh jā palaj taxtulh. ²² A'cxni' taxtulh, Zacarías jātza' la ixcātā'chihuīna'n. Ē ū'tza' talīca'tzīlh ixlakachuyani't na ixpūchakān templo. Xmān ixcāmacahuani' ixpālacata jāla cātā'chihuīna'n.

²³ A'cxni' sputkō'lh ixtascujūt nac templo, Zacarías taspi'tli na ixchic. ²⁴ A'līstān ka'lhīni'lh Elisabet tī ixpuscāt ixuani't. Jā taxtulh nac chic hasta ixlīlakaquitzis

mālhcuuyu'. Puhuanli: ²⁵ “Māpa'ksīni' chuntza' quint-lahuani'nī't ixpālacata jātza' naquintalakmaka'n.”

Ángel māca'tzīnīni'lh chī nalacatuncuhui' Jesús

²⁶ Ixka'lhītza' a'kchāxan mālhcuuyu' a'cxni' Zacarías ixlakachuyani't, ē Dios macamilh ángel Gabriel lacatin nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret. ²⁷ Lakmilh chā'tin tzu'ma'jāt tī ixuanican María ē ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka chā'tin chi'xcu' tī ixuanican José ē ī'xū'nātā'nat David.

²⁸ Ángel tanūlh jā ixuī'lh María ē huanilh:

—¡Iclakminān hui'x tī sicua'lanātlahuacani'ta! Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n ē jā ixlīpō'ktuca'n pusan.

²⁹ A'cxni' María laktzī'lh ángel, lī'a'cnīlh huā'mā' tachi-huīn. ³⁰ Ángel kelhtīlh:

—María, jā cajicua'nti; Dios pāxquī'yān. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' ē naka'lhī'ya' chā'tin ska'ta' ka'hua'cha. Namāpācuhui'ya' Jesús. ³² Ka'tla' ixlacatzucut ē namāpācuhuīcan ī'Ska'ta' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. Māpa'ksīni' Dios nahui'lī ixlīpuxcu' chuntza' chī ixpap David ³³ ē pō'ktu quilhtamacuj nacāmāpa'ksī israelitas. Ixlītli'huī'qui jā makstin catīspu'tli.

³⁴ Palaj tunca María kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī līla quit? Jāna'j icā'tamakaxtoka.

³⁵ Ángel kelhtīlh:

—Espíritu Santo nalakminān ē ixlītli'huī'qui quin-Diosca'n Xaka'tla' nalītamacsti'li'yān hua'chi poklhuu'. Ū'tza' nali'a'nān tzamā' ska'ta' tī natahui'la xmān ixla' Dios nahuan ē namāpācuhuīcan ī'Ska'ta' Dios. ³⁶ Nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī ī'ska'ta' ka'hua'cha masqui lē'ntza' quilhtamacuj ē huancan jātza' catika'lhīlh

ī'ska'ta'. Ka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' chī ka'lhīni'n
³⁷ ixpālacata Dios tzē natlahua ixlipō'ktu catūxcuhuālh.

³⁸ A'cxni' María kelhtīlh ē huanilh:

—Quit ixla' Dios. Camākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn.
 Calalh chuntza' chī quihua'ni'nī'ta'.

Ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' María taxtulh ē
 palaj tunca a'lh lacatin nac cā'lacchicni' xala' nac Judea.

⁴⁰ Tanūlh na ixchic Zacarías ē tā'chihuīna'lh Elisabet.

⁴¹ A'cxni' Elisabet kexmatni'lh ixtachihuīn María, ska'ta'
 tasakā'līlh na ixpūlacni' Elisabet ē lītatzumalh Espíritu
 Santo ixlīstacna'. ⁴² A'cxni' Elisabet chihuīna'nli palha' ē
 huanli:

—Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n hui'x ē jā
 ā'makapitzīn puscan ē nā sicua'lanātlahuani't miska'ta'.

⁴³ ¿Tīchu quit naquilīlakmin ixtzī' quiMāpa'ksīni'? Quit
 jā tū quilacatzucut. ⁴⁴ Xmān ickexmatli mintachihuīn ē

quiska'ta' līpāxuhualh ē tasakā'līlh na quimpūlacni'.

⁴⁵ Hui'x līpāxuhua'ya' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta' ē
 namākentaxtū tū huaninī'ta'n Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Palaj tunca María huanli:

Quilīstacna' makapāxuīmā'lh Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Quilīstacna' līpāxuhua ixpālacata quiMakapūtaxtūnu'
 Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuani'nī't quit tī ixtasācua' xca-
 manīn.

Chuhua'j ē nā pō'ktu quilhtamacuj tachi'xcuhuī't
 natahuan iclīpāxuhua quit.

⁴⁹ Dios tī ka'lhī lītlī'hui'qui ka'tla' tū quintlahuani'nī't.

Xla' xaticua'lanātlahua.

⁵⁰ Pō'ktu quilhtamacuj nacālakalhu'man tī
 talakachi'xcuhuī'.

⁵¹ Ixlītlī'hui'qui lītlahuani't lhūhua' catūhuālh.

Cāskāhuī'lh tī ka'tla' ixtamakca'tzī.

⁵² Cāmāpānūni'lh ixlītli'hui'quica'n tī ka'tla' ixtahuani't ē tī tapuhuan ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁵³ Tī ixtatzi'ncsmā'nalh cālīmāka'sīlh xatze lihua' ē jā tū cāmacā'ni'lh lacricujnu'.

⁵⁴ Cāmaktāyani't xala' nac Israel tī tamākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios ē jā makstin makstekli ixtalalahu'man.

⁵⁵ Chuntza' tlhualh chī cāhuanini't quimpapca'n Abraham ē ixnatā'natna'.

Pō'ktu quilhtamacuj nacāmaktāya.

⁵⁶ María tahuī'lh na ixchic Elisabet a'ktu'tun mālhcuyu' ē ā'listān taspī'tli na ixchic.

Chī lacatuncuhū'lh Juan Mā'kpaxīni'

⁵⁷ A'cxni' a'cchā'lh ixmālhcuyu', tahuī'lh ī'ska'ta' Elisabet. Ka'hua'cha huanli. ⁵⁸ Ixamicujnu' ē ixtalakapasni'n tamīlh natatā'pāxuhua a'cxni' taca'tzīlh tze tū Dios tlhuanī'lh Elisabet. ⁵⁹ Ixlīlakatzayan quilhtamacuj ta'a'lh tatlahua ixtahuī'latca'n nachu'cucan ska'ta' ē ixui'līni'cu'tuncan ixtacuhūni' Zacarías chī ixtāta'.

⁶⁰ Ixtzī' cāhuanīlh:

—Jā chuntza' catihui'līca. Ixtacuhūni' Juan nahuanican.

⁶¹ Kelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpālacata? Jā tī a'nan mintalakapasni' tī huanican Juan.

⁶² Palaj tunca tamacahuani'lh ixtāta' ska'ta' nataca'tzī tūyā tacuhūni' nahui'līni'. ⁶³ Xatāta' squi'nli a'ktin ca'psnap ē tzo'kli: “Ixtacuhūni' Juan.” Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh. ⁶⁴ Palaj tunca Zacarías tzucupālh chihuīna'n ē laktaquilhpūtalh Dios. ⁶⁵ Ū'tza' talī'a'cnīlh ixamicujnu' ē tahuankō'lh huā'mā' calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni' xala' lakakēstīn nac Judea. ⁶⁶ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talacapāstacli ē talākelhasqui'nīlh:

—Huā'mā' ska'ta' j̄tīyā chi'xcu' nahuan?

Ixtasu'yu ī'sicua'lanātlahuani't Māpa'ksini' ē ū'tza' talihuanli.

Zacarías makapāxuīlh Dios

⁶⁷ Espíritu Santo lītatzumalh ixlīstacna' Zacarías ē chi-huīna'nli chī Dios māsu'yuni'lh ē huanli:

⁶⁸ Camakapāxuīca Māpa'ksini' tī ixDiosca'n israelitas ix-pālacata quincālakalhu'mani' quina'n tī ixraza ē quincāmakapūtaxtūn.

⁶⁹ Quincāmaxquī'nī'ta'n chā'tin Makapūtaxtūnu'; ka'lhī ixlītlī'hui'qui ē ū'tza' xla' chā'tin chī ixnatā'natna' David tī mākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn Dios.

⁷⁰ Chuntza' chī huanli a'kchihuīna'nī'n xamakās, chuntza' līhui'līlh Dios.

⁷¹ Huanli naquincālīmakapūtaxtūyān ixlītlī'hui'qui quintā'lāquicīhlaktzi'ca'n ē ixlīpō'ktuca'n tī jā quincātalaktzi'ncu'tunān.

⁷² Huampālh nacālakalhu'mani' quimpapca'n ē jā napātza'nkā chī talācāxlanīn.

⁷³ Tzamā' talācāxlan tū Dios ixtlahuani'nī't quimpapca'n Abraham, ⁷⁴ ū'tza' ixquincālīmāpānūnī'n quintā'lāquicīhlaktzi'ca'n ē chuntza' ixtlahuáuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā ixjicua'nui.

⁷⁵ Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj lactze nahuanāuj nac cā'quilhtamacuj, hua'chi jā ixtitlahuáuj tū jā tze.

⁷⁶ Ē hui'x, quiska'ta', namāpācuhuīca'na' ixa'kchihuīna' Dios tī ā'chulā' xaka'tla' ē napūlanī'ya' Māpa'ksini' ē namālahtzaja jā na'a'n.

⁷⁷ Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcu'huī't ē chuntza' natalīca'tzī namin Makapūtaxtūnu' ē nacāmātza'nkēna'nī' ixcuentaca'n.

⁷⁸ Dios quincāpāxquī'yān ē quincālakalhu'manān.

Ū'tza' quincālimacamini'yān chā'tin tī naquincāmakapū-taxtūyān.

Xla' namāxkakē quintejca'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chi cā'pucsua' hui'lānauj ē hua'chi palajtza' naniyāuj.

Naquincāmāsu'yuni'yān chī ixtej Dios.

⁸⁰ Tzamā' ska'ta' stacli ē ixca'tzī ixlipō'ktu catūx-cuhuālh tū ixla' Dios. A'cxni' ka'tla'tza' huanli, ixuī'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't hasta a'cxni' tzuculh cāmāsu'yuni' israelitas.

2

Chī lacatuncuhui'lh Jesús

Mt. 1:18-25

¹ A'cxni' jāna'j ixtahui'la Jesús, emperador Augusto māpa'ksilh a'ktin censo calhāxcuhuālh nac cā'quiltamacuj. ² A'cxni' Cirenio gobernador ixuanī't nac Siria a'cxni' pūla tlahualh censo. ³ Ixlacasqui'nca chā'tunu' cata'a'lh na ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtatahui'lanī't ixpapca'n ē a'ntza' nacātzo'kni'can ixtacuhuīni'ca'n. ⁴ Ū'tza' litaxtulh José nac cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado Galilea ē a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' Belén xala' nac estado Judea. A'ntza' xatahui'lani' David ē ixpālacata José ī'xū'nātā'nat ixuanī't, ixlacasqui'nca a'ntza' natzo'kcan ixtacuhuīni'. ⁵ A'lh nac Belén natzo'kcan ixtacuhuīni'. Tā'a'lh María tī ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka xla' ē xla' ixka'lhīni'ntza'. ⁶ Tū a'kspulalh a'cxni' ixuī'lh nac Belén, a'cchā'lh ixmālhcu'ya' ska'ta'. ⁷ Tahuī'lh ixka'hua'cha ixlīmaksāsti' María. Līpāchī'lh ixtanchut ē māpī'lh jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. A'ntza' ixtahui'lh ixpālacata jā tamaclalh chic jā natamaklhtata.

Ángeles ē pastores

⁸ Ixtahui'läna'lh pastores lacatzuna'j nac Belén. Pō'ktu tzi'sa ixtamaktaka'lh mā'nalh nac potrero ixpurecuca'n. ⁹ Xamaktin tasu'yulh chā'tin ixángel Dios ē cālītamacsti'li'lh ixtaxkaket Māpa'ksīni'. Tajicua'nli. ¹⁰ Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Iccālīmini'yān xatze tamāca'tzīni'n ē ū'tza' natalīka'lhī tapāxuhuān ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhū't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahui'la'cha' chā'tin ska'ta' nac cā'lacchicni' jā ixtahui'lanī't David. Xla' ū'tza' Makapūtaxtūnu' ē tī huanican Cristo Māpa'ksīni'. ¹² Namaclayā'tit chā'tin ska'ta' lītapāchī'nī't ixtanchut ē māpī'canī't jā mojōcan paja tū tahua'cahuāyuj. E ū'tza' nalīlakapasā'tit.

¹³ Xamaktin tatasu'yulh lhūhua' ángeles xalanī'n nac a'kapūn tī ixtamakapāxuīmā'nalh Dios. Tahuah:

¹⁴ —¡Calaktaquilhpūtaca Dios tī hui'lh nac a'kapūn ē tzej calatapā'tit nac cā'quilhtamacuj milīpō'ktuca'n tī Dios cālakalhu'manī'ta'n!

¹⁵ Palaj tunca a'cxni' ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, pastores tatzuculh talāhuani:

—Ca'auj chuhua'j nac Belén ē nalaktzī'nāuj tū a'kspulalh ē tū Māpa'ksīni' Dios quincātamāca'tzīnīn.

¹⁶ Palaj ta'a'lh ē cāmaclaca María ē José ē ska'ta' jā ixmāpī'canī't ē jā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ A'cxni' talaktzī'lh, tahuanli tū ixtahuanī't ángeles ixpālacata ska'ta'. ¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnīlh ixtachi-huīnca'n pastores. ¹⁹ María ixlacapāstacmā'lh ixlīpō'ktu tū a'kspulani't ē tū ixuanicani't ē ixpuhuan.

²⁰ Pastores tataspi'tli ē ixtalakachi'xcuhū'mā'nalh Dios ē ixtamakapāxuīmā'nalh ixpālacata a'kspulalh chī cāhuanica.

Ska'ta' Jesús māsu'yuca xaka'tla' nac templo

²¹ Ixlilakatzayan quilhtamacuj tlahuani'ca circuncisión ska'ta' ē hui'lini'ca ixtacuhuīni' Jesús. Ū'tza' huā'mā' tacuhuīni' tū ángel huanilh María a'cxni' jāna'j ixka'lhīni'n.

²² Ixlītu'pu'xam quilhtamacuj tamākentaxtūlh ixtahui'latca'n puncan chī Moisés ixui'linī't līmāpa'ksīn natache'kē' ixlīka'hua'jua' puscāt. Talē'lh ska'ta' nac Jerusalén namāsu'yuni'can Māpa'ksīni' Dios. ²³ Chuntza' tatlahualh ixpālacata tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios: Chā'tunu' ska'ta' xaka'hua'cha tī līmaksāsti', ū'tza' ixla' Māpa'ksīni' Dios nahuan.

²⁴ Chuntza' María ē José ta'a'lh natalakatāyana'n. Chuntza' chī huan na ixlīmāpa'ksīn Dios ixlacasqui'nca namaxquī'can xaka'hua'cha ē xatzu'ma'jāt tórtola o tantu'tantzasnān.

²⁵ Ixui'lh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simeón. Tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlakachi'xcuhi' Dios ē ixka'lhīmā'lh ixMakapūtaxtūnu'ca'n israelitas. Espíritu Santo ixtā'huī'lh. ²⁶ Ixmāsu'yuni'nī'ttza' jā ixtinilh palh jā pūla ixlaktzī'lh Cristo tī Māpa'ksīni' Dios namacamin.

²⁷ Espíritu Santo mālacpuhuanilh na'a'n nac templo a'cxni' līminca ska'ta' Jesús nac templo namākentaxtū ixtahui'latca'n ē tū māpa'ksīlh līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés. ²⁸ Simeón cha'xli ska'ta' ē lakachi'xcuhi'lh Dios ē huanli:

²⁹ QuiMāpa'ksīni', chuhua'j lipāxuhua na'icnī ixpālacata mākentaxtū'nī'ta' tū quihua'nī'nī'ta' quit tī mintasācua'.

³⁰ Iclīlaktzī'nī'ttza' quilakastapun tzamā' Makapūtaxtūnu' ³¹ tī hui'x māstā'nī'ta' ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't.

³² Ū'tza' nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzē natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj chuntza'

chī pūcās nacāmāxkakēni' tī talatlā'huan jā cā'pucsua'.

Israelitas tī mintachi'xcuui't nacālakachi'xcuui'can ix-pālacata xla'.

³³ José ē ixtzī' Jesús talī'a'cnīlh tū huanli Simeón ixpālacata ska'ta'. ³⁴ Simeón squi'ni'lh Dios cacāsicua'lanātlahualh ē huanilh María tī ixtzī' Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacnī't huā'mā' ska'ta'. A'cxni' chi'xcu'tza' nahuan, lhūhua' israelitas nata'a'ka'ī' ē xla' nacāmaktāya. Tī jā nata'a'ka'ī', xla'ca'n natalālīhuani. Xla' namāsu'yu ixtalacasqui'nīn Dios ē tachi'xcuui't natalakmaka'n. ³⁵ Chuntza' naca'tzikō'can chī lacapāstaca chā'tunu' na ixlīstacna'ca'n. Hui'x nalīpuhuana' chuntza' chī kentin machīta nalakpusa na milīstacna' —huanli Simeón.

³⁶ Nā ixuī'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixa'kchihuīna' Dios ē ixtacuui'ni' Ana. Xla' ixtzu'ma'jāt Fanuel xala' ixraza Aser. Ixlē'ntza' quilhtamacuj. Tzu'ma'jāt'cus ixuanī't a'cxni' tamakaxtokli ē tā'tahuī'lh ixkōlu' a'ktojon cā'ta. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta tī nīmaka'ncanī't. Jā ixtaxtu xaka'tla' nac templo. Pō'ktu quilhtamacuj ixlaktaquilhpūtāmā'lh Māpa'ksīni' Dios. Makatunu' jā ixuā'yan ixpālacata ixtlahua oración.

³⁸ A'cxni' José ē María tatanūlh xaka'tla' nac templo, huā'mā' puntzuna' Ana cālaktalacatzuna'jīlh. A'cxni' maxquī'kō'lh tapāxcatca'tzīn Dios, tzuculh līchihuīna'n ska'ta' tī huanican Jesús. Cālītā'chihuīna'nkō'lh tī ixtaka'lhīmā'nalh ixmakapūtaxtūnu'ca'n ē tī xalanī'n nac Jerusalén.

Tataspi'tli nac Nazaret

³⁹ A'cxni' José ē María tamākentaxtūlh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh Moisés tū tzo'kli na ixlīmāpa'ksīn Dios, talē'mpāl'lh ska'ta' nac Nazaret xala' nac

Galilea ixcā'lacchicni'ca'n. ⁴⁰ Ska'ta' i'stacmā'lh ē ixtatli'hui'clhtēlha ē skalalh ixuantēlha ē Dios ā'chulā' i'sicua'lanātlahua.

Ka'hua'cha Jesús xaka'tla' nac templo

⁴¹ Cā'ta cā'ta José ē María ixta'a'n nac Jerusalén ixpālacata ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁴² A'cxni' Jesús ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta, ixlipō'ktuca'n ta'a'lh nac Jerusalén ixpālacata cā'tani' chuntza' chī ixtalismanī'ttza'. ⁴³ A'cxni' a'kspu'tlitza' cā'tani' ē ixtaquītaspi'tmā'nalh ē Jesús tachokolh nac Jerusalén. Ixtzi' ē José jā cuenta tatlahualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan Jesús cātā'mimā'lh'tza' ā'makapitzin ē chuntza' ta'a'lh nac tej a'ktin quilhtamacuj. A'cxni' taputzalh ixpu'nanca'n ix-talapasni'nca'n ē ixamicujca'n, ⁴⁵ jā tamaclalh. Palaj tunca tataspi'tli nac Jerusalén; ta'a'lh taputzta.

⁴⁶ Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamaclalh Jesús xaka'tla' nac templo. Ixcāclhpu'nahui'lh ixmākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ē ixcākexmatmā'lh ē ixcākelhasqui'nīmā'lh. ⁴⁷ Ixlipō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnilh ixtalacapāstacni' ē chī ixcākelhtimā'lh.

⁴⁸ A'cxni' talaktzi'lh María ē José, talī'a'cnilh ē ixtzi' huanilh:

—Quinka'hua'cha, ¿tū ixpālacata quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit ē mintāta' iclipuhuamā'na'uj ē icmiuj iccāputzayān.

⁴⁹ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata quilāputzayāuj? ¿Ē jā ca'tziyā'tit ixlacasqui'nca na'ictahui'la na ixchic quinTāta' Dios?

⁵⁰ Xlaca'n jā taca'tzilh tū huanicu'tun.

⁵¹ Palaj tunca xla' cātā'taspi'tli nac Nazaret ē cākexmatni'lh. Ixtzi' lhūhua' ixlacapāstaca ixlipō'ktu huā'mā' ē māqui'kō'lh na ixlistacna'. ⁵² Jesús i'stacmā'lh ē ā'chulā'

ixka'lhīmā'lh talacapāstacni'. Nā tze ixuanī't na ixlcatīn Dios ē na ixlcatīnca'n tachi'xcuui't.

3

*Juan Mā'kpaxīni' ixa'kchihuīna'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't
Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28*

¹ Ixlīlakacāujquitzis cā'ta ixuī'lh līgobernador Tiberio ē Poncio Pilato gobernador ixuanī't nac Judea. Herodes gobernador ixuanī't nac Galilea, ē ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't nac Iturea ē nac Traconite, ē Lisantias gobernador ixuanī't nac Abilinia. ² Anás ē Caifás xamāpa'ksīni'nī'n pālejni' ixtahuanī't. A'cxni' ixlīpō'ktuca'n ixtamāpa'ksīni'mā'nalh, a'cxni' Dios tā'chihuīna'lh Juan ixka'hua'cha Zacarías tī ixuī'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³ Juan a'lh na ixquilhūn ka'tla' xcān Jordán. Cāhuanilh tachi'xcuui't ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ē ixta'a'kpaxli nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. ⁴ Huā'mā' a'kspulalh chī ixtzo'knunī't tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli: A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catīhuālh tī palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'nctit tej.

⁵ Ixlīpō'ktu jā jā cāxtim natatzumana'n ē pūsca'nan nahuankō'.

Jā lhka'hui'li' tej lacatza'j nala.

Jā jā lakaxtim, lakaxtim nahuan.

⁶ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't natalaktzī'n tī Dios macamilh Makapūtaxtūnu'.”

⁷ A'cxni' lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh ixpālacata Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnilh ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n!
¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasīzi' Dios tū

mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze; nalītasu'yu palh ixlicāna' lakpalīnī'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n. Jā catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclīpāhuanāuj ē jā icjicuanī'yāuj ixtasitzi' Dios.” Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuanīyān Dios tzē nacālakpali huā'mā' chihuixni' ē natahuan ī'xū'nātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chi xacacani'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māsā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan.

¹⁰ Tachi'xcuhū't takelhasqui'nīlh:

¿Tū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Juan cākelhtīlh:

—Tī ka'lhī a'ktu' ixcamisa camaxqui'lh a'ktin tī jā tū ka'lhī. Tī ka'lhī ixlīhua' catā'hua'lh tī jā tū ka'lhī.

¹² Nā tamīlh mātā'jīni'nī'n nata'a'kpaxa ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahuáuj quina'n?

¹³ Juan cākelhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān tū ixtapalh līxokot.

¹⁴ Soldados nā takelhasqui'nīlh:

—Ē quina'n ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahuayāuj?

Cākelhtīlh:

—Jā tilīmālacsu'yu'yā'tit tū jā ixlicāna' ē jā tilītuc-snu'nā'tit naka'lhā'na'nā'tit. Calīpāxuhua'tit mintatla-jca'n.

¹⁵ Tachi'xcuhū't ixtaca'tzīcu'tun expālacata Juan. Xlaca'n ixtapuhuamā'nalh palhāsā' Juan, ū'tza' Cristo tī Dios lacsacni't. ¹⁶ Juan cāhuanīlh:

—Ixlicāna' quit iccālīmā'kpaxīyān xcān. Tī namin, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyān Espīritu Santo ē ā'makapitzīn macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' na'ixcutni' ixlīkechī'can ixcaclhi'. ¹⁷ Xla' chuntza' chī tī ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan nalacsu'nu trigo tū

tlahuacan harina. Nasaca trigo ē namāqui' nahua' ē paja nalhcuyu nac macscut tū jā mixa.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatze tachihuīn ē nā cāmālacpuhuanilh tachi'xcuhū't. ¹⁹ Nā lacaquilhnīlh gobernador Herodes ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixuani't ixtā'tin Felipe. Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Nā lacaquilhnīlh ixpālacata lhūhua' tū tlhualh tū jā tze. ²⁰ Ū'tza' Herodes līsītzi'lh ē ā'chulā' tlhualh ē Juan mānūca nac pūlāchi'n.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11

²¹ A'cxni' Juan ixmā'kpaxīni'n, nā Jesús milh na'a'kpaxa. Lihuan ixorarlīmā'lh, a'kapūn talaquī'lh ²² ē mincha' Espīritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixuyjmā'lh na ixlactza'j Jesús ē kexmatca a'ktin tachihuīn tū huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān.

Ixnapapana' Jesucristo

Mt. 1:1-17

²³ A'cxni' Jesús tzuculh tlhua ixtascujūt, ixka'lhī chī pu'xamacāuj cā'ta. Huā'tzā' tatzo'kni' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuancan Jesús ixka'hua'cha José. José ixka'hua'cha ixuani't Elí ²⁴ tī ixka'hua'cha Matat tī ixka'hua'cha Leví. Leví ixka'hua'cha ixuani't Melqui tī ixka'hua'cha Jana tī ixka'hua'cha José. ²⁵ José ixka'hua'cha ixuani't Matatías tī ixka'hua'cha Amós tī ixka'hua'cha Nahum tī ixka'hua'cha Esli tī ixka'hua'cha Nagai. ²⁶ Nagai ixka'hua'cha ixuani't Maat tī ixka'hua'cha Matatías tī ixka'hua'cha Semei tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Judá. ²⁷ Judá ixka'hua'cha ixuani't Joana tī ixka'hua'cha Resa tī ixka'hua'cha Zorobabel tī ixka'hua'cha Salatiel tī ixka'hua'cha Neri. ²⁸ Neri ixka'hua'cha ixuani't Melqui tī ixka'hua'cha Adi tī ixka'hua'cha Cosam tī ixka'hua'cha

Elmodam tī ixka'hua'cha Er. ²⁹ Er ixka'hua'cha ixuanī't Josué tī ixka'hua'cha Eliezer tī ixka'hua'cha Jorim tī ixka'hua'cha Matat. ³⁰ Matat ixka'hua'cha ixuanī't Leví tī ixka'hua'cha Simeón tī ixka'hua'cha Judá tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Jonán tī ixka'hua'cha Eliaquim. ³¹ Eliaquim ixka'hua'cha ixuanī't Melea tī ixka'hua'cha Mainán tī ixka'hua'cha Matata tī ixka'hua'cha Natán. ³² Natán ixka'hua'cha ixuanī't David tī ixka'hua'cha Isaí tī ixka'hua'cha Obed tī ixka'hua'cha Booz tī ixka'hua'cha Salmón tī ixka'hua'cha Naasón. ³³ Naasón ixka'hua'cha ixuanī't Aminadab tī ixka'hua'cha Aram tī ixka'hua'cha Esrom tī ixka'hua'cha Fares tī ixka'hua'cha Judá. ³⁴ Judá ixka'hua'cha ixuanī't Jacob tī ixka'hua'cha Isaac tī ixka'hua'cha Abraham tī ixka'hua'cha Taré tī ixka'hua'cha Nacor. ³⁵ Nacor ixka'hua'cha ixuanī't Serug tī ixka'hua'cha Ragau tī ixka'hua'cha Peleg tī ixka'hua'cha Heber tī ixka'hua'cha Sala. ³⁶ Sala ixka'hua'cha ixuanī't Cainán tī ixka'hua'cha Arfaxad tī ixka'hua'cha Sem tī ixka'hua'cha Noé tī ixka'hua'cha Lamec. ³⁷ Lamec ixka'hua'cha ixuanī't Matusalén tī ixka'hua'cha Enoc tī ixka'hua'cha Jared tī ixka'hua'cha Mahalaleel tī ixka'hua'cha Cainán. ³⁸ Cainán ixka'hua'cha ixuanī't Enós tī ixka'hua'cha Set tī ixka'hua'cha Adán tī ixka'hua'cha Dios.

4

*Skāhuī'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús**Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13*

¹ Ixlīstacna' Jesús ixlītzuma Espíritu Santo ē taspi'tli na ixquihltūn nac xcān Jordán. Espíritu Santo lē'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ² A'ntza' ixuī'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Milh skāhuī'ni' nalīlaktzi'n palh tzē ixa'kskāhuī'lh Jesús. Jesús jā huā'yalh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixtzi'ncsmā'lhtza'. ³ Palaj tunca huanilh skāhuī'ni':

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, camāpa'ksi' tzamā' chihuix pāntzīn cahuanli.

⁴ Jesús kelhtilh:

—Tatzok'ni' na ixtachihuīn Dios:

Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh chā'tin chi'xcu' huā'tzā'
nac cā'quilhtamacuj.

Ā'chulā' cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵ Palaj tunca skāhui'ni' lē'lh Jesús a'ktin nac sipej
tālh mā'n. A'ntza' xamaktin māsu'yuni'kō'lh ixlipō'ktu
cā'quilhtamacuj. ⁶ Huanilh:

—Na'icmaxquī'yān ixlipō'ktu huā'mā' ē
namāpa'ksīya'. Pō'ktu quila' ē nā tzē na'icmaxquī'
catīxcuhuālh. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' ē
naquilaktaquilhpūtaya', na'icmaxquī'kō'yān ixlipō'ktu
huā'mā' ē mila' nahuan.

⁸ Jesús kelhtilh:

—Catapānu', Skāhui'ni'. Tatzok'ni' na ixtachihuīn
Dios:

Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni'
Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.

⁹ Ā'līstān skāhui'ni' lē'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén ē
yāhualh na ixa'kspūn xaka'tla' templo. Huanilh:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, catamakahuasyujti nac
ti'ya't. ¹⁰ Tatzok'ni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksī ixángeles natamaktaka'lhān.

¹¹ Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan cati-
takāhui'lh nac chihuix.

¹² Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatzok'ni' na ixtachihuīn Dios:

Jā tililaktzī'na' miMāpa'ksīni' Dios.

¹³ Skāhui'ni' jātza' maclani'lh chī nalilaktzī'n Jesús ē
tapānūlh puntzuna'.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15

¹⁴ Jesús taspitli' nac Galilea ē ixka'lhī ixlitli'hui'qui
Espíritu Santo. Calhāxcuhuālh nac estado Galilea

ixlīchihuīna'mā'ca ixpālacata tū tlahualh Jesús.
¹⁵ Ixcāmāsu'yuni'mā'lh na ixtemploca'n israelitas ē
 ixlīpō'ktuca'n ixtalakachi'xcuui'mā'nalh.

Jesús taspi'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6

¹⁶ Palaj tunca Jesús taspi'tli nac cā'lacchicni' tū huani-
 can Nazaret jā ī'stacnī't. Tanūlh nac templo a'ktin quilh-
 tamacuj tū pūjaxcan chī ixlīmanīcanī't. Tāyalh nalīkelh-
 tahua'ka ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxquī'ca tū tzo'kli profeta
 Isaías. A'cxni' mālakapitzilh, maclalh jā ixtatzo'kni':

¹⁸ IxEspíritu Māpa'ksīni' quintā'huī'lh ixpālacata quilac-
 sacnī't na'iccāmāca'tzīni xatze tachihuīn lacxca-
 manīni'n.

Nā quimacamilh na'iccāmāko'xamāka'tlī' tī talīpuhuan ē
 na'iccāmāxtu tī cāchī'canī't.
 Icmilh na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n ē na'iccāmaktāya
 tī tapātīni'mā'nalh.

¹⁹ Nā quimacamilh na'iccāmāsu'yuni'yān ixquilhtamacuj
 Māpa'ksīni'.

²⁰ A'cxni' Jesús mālakachahualh libro, maxquī'lh
 chā'tin tī ixmaktaka'lh mā'lh templo ē tahuī'lh.
²¹ Ixlīpō'ktuca'n nac templo ixtalaktzī'mā'nalh, ē xla'
 tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj mākentaxtūcanī't na
 milacatīnca'n tzamā' tū kexpa'ttitcus.

²² Ixlīpō'ktuca'n tahuanli tze Jesús ē talī'a'cnīlh ixtachi-
 huīn tzēhuani't tū cāhuanilh. Ixtalāhuanimā'nalh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José?

²³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' naquilāhuaniyāuj huā'mā' tachihuīn:
 “Huī'x doctor ē pūla namā'tzeyīca'na' milīmān.” Nā
 naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na
 minti'ya't chuntza' chī quincātahuanin tlahuanī'ta'
 nac Capernaum.”

²⁴ Chihuīna'mpāl̄h ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān nūn tī chā'tin a'kchihuīna' tī nalaktzi'ncu'tuncan na ixcā'lacchicni' jā stacli. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' ixtahui'lāna'lh tī nīmaka'ncanī't nac país Israel a'cxni' ixlatlā'huan Elías ē a'cxni' a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt jā lalh xcān. Calhāxcuhuāl̄h ixtzi'ncsnīmā'ca. ²⁶ Dios jā cālakmacā'lh Elías jā tī chā'tin tī nīmaka'ncanī't xalanī'n nac Israel. Lakmacā'nca chā'tin xamini' nac Sarepta tū ixlaczuna'j cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' tī ixtapātīnīmā'nalh ta'jatāt tū makamasa quinquīntca'n ē a'cxni' ixui'lacha' a'kchihuīna' Eliseo. Jā tī chā'tin xlaca'n mātzeyīca, xmān Naamán tī chā'tin xamini' nac Siria.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlipō'ktuca'n tī ixtatanūmā'nalh nac templo tasitzi'lh. ²⁹ Tatā'kaquī'lh ē tatamacxtulh Jesús nac cā'lacchicni'. Talē'lh hasta na ixa'cpūn sipej nac cā'lacchicni' natamacā'n makjū. ³⁰ Jesús tētaxtulh ixpu'nanca'n ē a'lh.

Chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'

Mr. 1:21-28

³¹ Palaj tunca Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado Galilea. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhui't a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan. ³² Talī'a'cnīlh chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixlichihuīna'mā'lh līmāpa'ksīn.

³³ Ixui'lh nac templo chā'tin chi'xcu' tī ixchi'panī't jā tzeya ū'ni'. Ta'salh ē huanli:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālak-miuj? ¿Ē ū'tza' lita't naquilāmālacspūtūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixla' Dios ē xatasicua'lanātlahua hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnihl jā tzeya ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

Jā tzeya ū'ni' māyujūlh chi'xcu' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhūi't ē makxtekli chi'xcu'. Jā tū lani'lh.
³⁶ Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē talāhuanīlh:

—¿Tuchūyā tachihuīn tzamā'? ;Huā'mā' chi'xcu' līchi-huīna'n līmāpa'ksīn ē cātamāxtulh jā tzeya ū'ni'n!

³⁷ Calhāxcuhuālh na ixlacatzuna'j nac Capernaum talīchihuīna'nli Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31

³⁸ A'cxni' Jesús taxtulh nac templo, a'lh ē tanūlh na ix-chic Simón. Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē huanica Jesús camātzeyīlh. ³⁹ Jesús taquilhpūtalh jā ixmā'lh ē lacaquilhnīlh ta'jatāt ē tapānūni'lh chī ixmacscutla. Xa-maktin tā'kaquī'lh puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlani'n

Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34

⁴⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini', ixlipō'ktuca'n tī ixtata'jatātla kempālhūhua' ta'jatāt cālīmini'ca Jesús. Cāmacaxa'malh ē cāmātzeyīlh. ⁴¹ Lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'n ē cāmātzeyīlh. A'cxni' jā tzeya ū'ni'n cāmāxtuni'lh na ixlīstacna'ca'n, tahuanihl:

—Hui'x ī'Ska'ta' Dios.

Jesús cālacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni'n ē jā cāmakxtekli natachihuīna'n ixpālacata xla'ca'n taca'tzīlh ū'tza' Cristo tī Dios lacsacnī't.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Mr. 1:35-39

⁴² A'cxni' xkakah, Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh jā jā tī ixa'nan. Tachi'xcuhūi't ixtaputzamā'nalh ē tamaclalh jā ixuī'lh. Jā ixtamakxtekcu'tun ca'a'lh makat.

⁴³ Jesús cāhuanīlh:

—Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'.

Na'iccāmāsu'yuni' chī Dios māpa'ksī. Ū'tza' quilīmacamilh.

⁴⁴ Chuntza' ixcāmāsu'yuni'tēlha Jesús nac templos xalanī'n nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca

Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20

¹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuī'lh na ixquilhtūn lago ixtacuhuīni' Genesaret. Lhūhua' tachi'xcuhuī't tamilh ē ixtalālacxquitimā'nalhtza' ixpālacata natalaktalacatzuna'jī Jesús. Ixtakexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzī'lh a'ktu' barcos na ixquilhtūn lago ē jā tī chā'tin ixpūtojōma'lh. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't ixtache'kē' xaka'tla' ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. ³ Palaj tunca Jesús tahua'ca'lh a'ktin nac barco tū ixtla' Simón ē huanli camātempūxtuca macsti'na'j na ixquilhtūn. Palaj tunca Jesús tahuī'lh nac barco ē a'ntza' tzuculh cāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't.

⁴ A'cxni' cāmāsu'yuni'kō'lh, huanilh Simón:

—Calī'pi huā'mā' barco jā pūlh mā'n ē camojō'tit mim-pūtayanca'n napūchi'payā'tit squī'ti'.

⁵ Simón kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', tintascactza' icmojōmā'nauj ē jā tū icchi'panī'tauj. Masqui chuntza', palh hui'x quilāhuaniyāuj na'icmojōpalayāuj quimpūtayanca'n.

⁶ A'cxni' tatlahualh chuntza', lhūhua' squī'ti' talaknūcha' nac pūtayan ē ixtaxtī'tmā'lhltza'. ⁷ Palaj tunca tamacahuani'lh ixtā'chi'panani'n squī'ti' a'ktin nac barco natamin natamaktāyana'n. Squī'ti' litatzumalh a'ktu' barco hasta ixtatā'ctzicu'tuntza'.

⁸ A'cxni' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' ixpālacata quit jā tzeyā chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanilh ixpālacata Simón ē ixlipō'ktuca'n tī ixtatā'chi'pamā'nalh squi'ti' talī'a'cnilh ixpālacata lhūhua' squi'ti' tū tachi'palh. ¹⁰ Nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo ē tī ixtā'chi'pananī'n squi'ti' Simón nā xluca'n tājicua'nli. Jesús huanilh Simón:

—Jā cajicua'nti. Chī mintascujūt ixuanī't milīchi'pana' squi'ti', chuhua'j mintascujūt nahuan nacāmā'a'ka'ī'ni'ya' tachi'xcu'huī't ixtachihuīn Dios.

¹¹ A'cxni' tachā'lh barcos nac ti'ya't, palaj tunca ta'a'xtekmaka'lh ixbarcoca'n ē tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45

¹² A'cxni' Jesús ixuī'lh nac cā'lacchicni', lakchā'lh chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmasī quinquinītca'n ē tū huanican lepra. A'cxni' ta'jatatlani' lak-tzī'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

¹³ Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeyā'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt tzamā' chi'xcu'. ¹⁴ Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin catihuanilh. Huanilh:

—Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camāsu'yu'ni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Nalīlakatāyana'n chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcu'huī't tzeyanī'ta'tza'.

¹⁵ Masqui Jesús huanilh jā tī chā'tin ixuanilh, ā'chulā' calhāxcu'huī'lh tachi'xcu'huī't takexmatli ixpālacata Jesús.

Lilhūhua' ixtatakēstoka natakexmata ē ixpālacata ix-cāmātzeyīni'ca ixta'jatatca'n. ¹⁶ Jesús tamakatilh ē a'lh ā'lacatin jā jā tī ixa'nān ē a'ntza' tlahualh ixoración.

Jesús mātzeyilh chā'tin tī ī'xcahui'huananī't

Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12

¹⁷ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixmāsu'yumā'lh ē ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzīn fariseos ē tī xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Ixtaminī'ta'ncha' xalanī'n nac Jerusalén ē lhūhua' cā'lacchicni' xalanī'n nac Galilea ē Judea. Ixtasu'yu ixlītlī'hui'qui Dios ixpālacata Jesús ixcāmātzeyīmā'lh ta'jatatlani'n.

¹⁸ Palaj tunca a'cxni' tachā'lh tachi'xcuhui't ē talīmīlh nac talajni' chā'tin ta'jatatlani' tī ī'xcahui'huananī't. Ix-tamānūcu'tun ixpūchakān chic natamāpī' na ixlacatīn Jesús. ¹⁹ Lhūhua' ixtahuanī't tachi'xcuhui't ē jāla ixtatanū nac chic. Ū'tza' talītahua'ca'lh ixa'kstīn nac chic ē ta'a'kstixua'kli chic. A'ntza' talacmānūlh ixtalajni' ta'jatatlani' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī', xla' huanilh ta'jatatlani':

—Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.

²¹ Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn xlaca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' tī mālakhā'nimā'lh Dios? Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

²² Jesús ixca'tzī chī ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n? ²³ Icuanihlta' ta'jatatlani': “Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh:

“Catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē catlā'hua'nti”, chuntza' nalitasu'yu palh ixlicāna' tzeyanli. ²⁴ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhū't.

Palaj tunca huanilh chi'xcu' tī ī'xcahuī'huanani't:

—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē capit na minchic.

²⁵ Xamaktin tā'kaqui'lh ta'jatatlani' na ixlacinca'n ē sacli ixtalajni' ē a'lh na ixchic. Makapāxuitēlha Dios.

²⁶ Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē tamakapāxūilh Dios. Nā tajicua'nli ē tahuanli:

—Huā'mā' quilhtamacuj laktzī'nī'tauj ka'tla' li'a'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17

²⁷ Ā'listān Jesús taxtulh ē laktzī'lh chā'tin mātā'jīni'. Ixtacuhūni' Leví ē ixuī'lh jā ixmātā'jīni'ncan. Huanica:

—Caquistāla'ni'.

²⁸ Palaj tunca tāyalh ē makxtekkō'lh ē stālani'lh Jesús.

²⁹ Ā'listān Leví tlhualh a'ktin ka'tla' cā'tani' na ixchic nalakachi'xcuhū' Jesús. Lhūhua' mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn chi'xcuhū'n ixtatā'huā'yamā'nalh.

³⁰ Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tapuhuanli jā tze tū tlhualh Jesús. Tatzuculh tatā'chihuīna'n ī'scujnu'nī'n Jesús ē tahuanilh:

—¿Tū ixpālacata tā'huā'yanā'tit mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeya chi'xcuhū'n?

³¹ Jesús cākelhtīlh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla, jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. ³² Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhū't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús tū ixpālacata jāla talihuā'yalh

Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22

³³ Palaj tunca xlaca'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—Tī tastālani'lh Juan, jā tahuā'yan a'cxni' tatlahua ixoracionca'n. Nā chuntza' fariseos. Miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan ē tako'tnūn. ¿Tū ixpālacata?

³⁴ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē chā jā catitahuā'yalh tī cā'invitarlīca jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni', natahuā'yan. ³⁵ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' jātza' catitahuā'yancu'tunli ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlīchihuīna'mā'ca.)

³⁶ Nā chuntza' cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Jā tī chā'tin nasita xasāsti' lu'xu' nalīlactza'pa' tū xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca jātza' tze catihuanli xasāsti' lu'xu' ē xamasni' ā'chulā' nataxtī'ta. ³⁷ Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' ē chuntza' a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva. ³⁸ Ū'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva, ko'xka' nataxta'nca ē jā catitaxtī'tli. ³⁹ Nā chuntza' xaxcān uva tū makāstza' xcu'tanī't, ā'chulā' canī ē jā xasāsti'. Tī nahua' xaxcu'ta jātza' catihua'cu'tunli xasāsti'. Nahuan: “Ā'chulā' tze xaxcu'ta.”

6

Scujnu'nī'n tatē'ī'lh tza'ktza' a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan

Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28

¹ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús ixtatlā'huan nac cā'tacuxtu ē ī'scujnu'nī'n tatē'ī'lh pātu'yūn

tza'ktza'. Palaj tunca tapa'sli ē tahua'lh. ² Makapitzīn fariseos cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata scujpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? Jā minī'ni'.

³ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsmā'nalh. ⁴ Tanūlh na ixchic Dios ē tayalh pāntzīn tū ixlīlakatāyacanī't Dios. Hua'lh ē cātā'hua'lh tī ixtatā'a'mā'nalh, masqui jā minī'ni' nahua' catihuālh chi'xcu', xmān pālej.

⁵ Nā cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē tzē na'icmāpa'ksīni' tū natlahuacan a'cxni' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī macascahuahua ixuanī't

Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6

⁶ A'ktin quilhtamacuj huampala tū pūjaxcan a'cxni' Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni't. ⁷ Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús palh ixmātzeyīni'lh huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalīmālacsu'yulh. ⁸ Xla' ca'tzīlh tū ixtapuhuan ē huanilh chi'xcu' tī ixmacascācni't:

—Catāqui' ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

Chi'xcu' tāqui'lh ē tayah' a'ntza'. ⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Tū ā'chulā' minī'ni' na'ictlahua tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē na'icmakapūtaxtū chi'xcu' o na'icmaktī ixlīstacna'?

¹⁰ Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ixlipō'ktuca'n tī ixtalīta-macsti'li'nī't ē huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Chi'xcu' stu'ncli ixmacan ē tzetza' ixuanī't. ¹¹ Xlaca'n tasītzī'lh ē tatzuculh talālītā'chihuīna'n tū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' apóstoles

Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19

¹² Tzamā' quilhtamacuj Jesús a'lh a'ktin nac sipej na'orarlī. Pō'ktu tzi'sa ixorarlīmā'lh. ¹³ Ixlīlakalī cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cālacsacli kelhacāujtu' ē cāmāpācuhuīlh apóstoles. ¹⁴ Xlaca'n cāhuanican Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro ē Andrés ī'stancu Simón ē Jacobo ē Juan ē Felipe ē Bartolomé ¹⁵ ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. ¹⁶ E' Judas ixtā'tin Jacobo ē Judas Iscariote tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't

Mt. 4:23-25

¹⁷ Jesús cātā'yujli xlaca'n nac sipej ē tā'tachokolh ī'scujnu'nī'n jā pūsca'nan. Ixui'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac Judea ē xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n ixquilhtūn mar lacatzuna'j jā ixuanican Tiro ē Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't natakexmata Jesús ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatatca'n. ¹⁸ Tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtaxa'macu'tun Jesús ixpālacata xla' cālīcu'chū'kō'lh ixlītlī'hui'qui.

Tī tapāxuhua ē tī talīpuhuan

Mt. 5:1-12

²⁰ Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Pāxuhua'yā'tit tī jā ka'tla' makca'tziyā'tit. Dios nacāmāpa'ksiyān.

²¹ 'Pāxuhua'yā'tit tī putzapā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' nacāmaktāyayān.

'Pāxuhua'yā'tit tī calhua'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān napāxuhua'yā'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²² 'Napāxuhua'yā'tit a'cxni' tachi'xcuhū't jā cātalak-tzī'ncu'tunān ē a'cxni' nacātamāxtumli'yān quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Napāxuhua'yā'tit a'cxni' cātalakapalayān ē a'cxni' nacātalakmaka'nān ix-pālacata natapuhuan jā tze hui'xina'n, ē ixlīpō'ktu quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²³ Capāxuhua'tit ē caka'lhī'tit tapāxuhuān a'cxni' chuntza' napātīni'nā'tit. Nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit pō'ktu tū tze. Tī cāta-makapātīnīmā'n hui'xina'n, nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamakapātīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n Dios.

²⁴ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n lacricujnu' ixpālacata tlahua'tittza' mintapāxuhuānca'n.

²⁵ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lhūhua' ka'lhī'yā'tit chuhua'j ixpālacata nacāmakasputāni'.

'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lītzi'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān mintalīpuhuātca'n nacāmakacal-huanān.

²⁶ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n palh ixlīpō'ktu talakachi'xcuhū'yān. Makāstza' chuntza' ixnapapana'ca'n ixtatlahuani' a'kchihuīna'nī'n tī tahuanli tū jā ixlicāna'.

Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n

Mt. 5:38-48; 7:12

²⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī quilākexmatāuj: Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē nacāmak-tāyayā'tit tī jā cālaktzī'ncu'tunān. ²⁸ Casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh tī cachihuālh cātalīchihuīna'nān ē nacālī'orarlīyā'tit ixpālacataca'n tī cātalakapalayān. ²⁹ Palh catīhuālh nalacala'sāni' na milacapīn, natamakxteka' ā'lacapī kentin nalacala'sāni'. Palh

catihuālh namāmakxtuyān minchamarra, camaxqui' masqui milu'xu'. ³⁰ Camaxqui' catīxcuhuālh tī squi'ni'yān ē palh catihuālh namāmakxtuyān tū mila', jātza' tisqui'ni'ya'. ³¹ Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chuntza' chī lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yān hui'x.

³² 'Palh hui'xina'n xmān cāpāxqui'yā'tit tī tapāxqui'yān, ¿ē tze ya chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā chuntza' talāpāxqui'. ³³ Palh xmān cāmaktāyayā'tit tī tamaktāyayān hui'xina'n, ¿ē tze ya chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Lacxtīm talāmaktāya tī jā tze. ³⁴ Palh xmān namāsācua'ni'yā'tit tī tzē nacāmāsācua'ni'palayān, ¿ē tze ya chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā tamāsācua'ni' tī ixtā'chuntza'ca'n ixpālacata taca'tzī namāstā'pala. ³⁵ Hui'xina'n nacāpāxqui'yā'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit ē nacāmāsācua'ni'yā'tit ē jā catiputzalh tū nacātalīxokonu'ni'yān. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatljca'n nac a'kapūn ē nalītaxtuyā'tit ixlacstīn tī xala' tālhmā'n ē tī ka'tla'. Nā xla' cālakalhu'man tampi'lhīni'ni'n ē tī jā tze. ³⁶ Cacālakalhu'mantit tachi'xcuhuī't chuntza' chī minTāta'ca'n Dios nā cālakalhu'manān.

Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7:1-5

³⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. Jā timakapātīnini'nā'tit ē Dios jā caticāmakapātīnīn hui'xina'n. Nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit ē Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³⁸ Cacāmaxqui'tit ā'makapitzīn ē nā Dios nacāmaxqui'yān hui'xina'n. Xla' nacāmaxqui'yān chī tī tzej pūlhcāna'n ē nalacchiqui pūculhtila ē namātzuma hasta natakēlhmake'n ē

namojō na mimurralhca'n. Lacxtim chī hui'xina'n namaxqui'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxqui'yān.

³⁹ Jesús cāhuanilh huā'mā' tū lica'tzīni'can:

—Chā'tin lakatzī'n ¿ē tzē napūlani' ixtā'lakatzī'n? ¿Ē jā catikostajōlh a'ktin nac lhu'cu'? ⁴⁰ Chā'tin tī kelhtahua'kamā'lhcus jāla mālakchā'nī ixmākelhtahua'kē'ni'. A'cxni' nasca'tkō', tzē namālakchā'nī.

⁴¹ ¿Chī tzē nalīlaktzī'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴² Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catimxtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ¿A'kskāhuī'ni'na'! Pūla camāxtu' xaka'tla' pa'lhxtum na milakastapun ē chuntza' tzej nalaktzī'na' namāxtuya' macsti'na'j pa'lhxtum tū tanūmā'lh na ixlakastapun mintā'tin.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't

Mt. 7:17-20; 12:34-35

⁴³ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tū xatze qui'hui' tū namāstā' ixtahua'ca't tū jā tze. Pūlactin qui'hui' tū jā tze jāla namāstā' xatze ixtahua'ca't. ⁴⁴ Pūlactin qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't. Jāla pu'xcān higo nac lhtucu' qui'hui' ē jāla cāpu'xcān uvas cā'lhtucu'n. ⁴⁵ Tze nala tū nahuan tī tzeya chi'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze tū nahuan tī jā tze ya chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. Chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaca, chuntza' nachihuīna'n.

Kempātu' ixlītzucuni' chic

Mt. 7:24-27

⁴⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Palh quilāmāpācuhiyāuj: “Māpa'ksīni'”, ¿tū ixpālacata jā tlahua'yā'tit tū quit iccālīmāpa'ksiyān? ⁴⁷ Tī namin naquinkexmatni' ē natlahua tū quilīmāpa'ksīn, na'iccāhuaniyān chī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' lītasu'yu hua'chi

chā'tin chi'xcu' tī yāhualh ixchic. Pūla ponknu'lh pūlh mā'n ē tzej yāhualh ixtantūn. A'cxni' stacli ka'tla' xcān, snū'n tahuil'lani'lh chic. Ē jā lacachiquilh ixpālacata tzej ixyāhuacanī't. ⁴⁹ Tī quinkexmatni' ē jā natlahua tū quilīmāpa'ksīn, ū'tza' lītasu'yu hua'chi chā'tin chi'xcu' tī yāhualh ixchic ē jā pūlh mā'n ponknu'lh. A'cxni' stacli ka'tla' xcān ē snū'n tahuil'lani'lh chic, a'kā'lh ē mū'xtulh ē laclakō'lh.

7

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma Mt. 8:5-13

¹ A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh tachi'xcuhui't, a'lh nac Capernaum. ² A'ntza' ixuī'lh chā'tin capitán xala' nac Roma. Ixka'lhī chā'tin ixtasācua' tī laktza' ixpāxqui'. Ū'tza' ta'jatatlal hasta ixnīcu'tumā'lh tza'.

³ A'cxni' capitán kexmatli līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n israelitas natahuani camilh ē camātzeyīlh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tatzuculh tahuani:

—Minī'ni' ixmaktāya' huā'mā' capitán ⁵ ixpālacata quincālakachi'xcuhui'yān quina'n israelitas. Ū'tza' māt-lahuīni'lh quintemploca'n.

⁶ Palaj tunca Jesús cātā'a'lh.

A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nancha' ixchic capitán, cāmacā'lh ā'makapitzīn amigos natahuani Jesús:

—Māpa'ksīni', jā catamakchuyi'. Hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn ē jā minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ Ū'tza' iclīpuhuan palhāsā' jā minī'ni' chī icquīputzān. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁸ Nā quit quintamāpa'ksī xalaka'tla' ē quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni'

na'icuanì quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuanì.

⁹ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnīlh ē cālaktalakspi'tli tī ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā iclakapasa nūn chā'tin israelita tī quina'ka'ī'ni' chí huā'mā' chí'xcu'.

¹⁰ A'cxni' lacscujnī'n tataspi'tli nac chic, talaktzī'lh ixtzeyani'ttza' tasācua'.

Jesús mālacastālancuanīlh ixka'hua'cha chā'tin tī nī-maka'nānī't

¹¹ Ā'līstān Jesús a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Naín ē cātā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē līlhūhua'.

¹² A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nal' nac cā'lacchicni' ē laktzī'lh ixlīmimā'ca nīn namā'cnūcan. Ixtzī' ka'hua'cha tī ixnīnī't tanīmaka'tza' ixuanī't. Xmān chā'tin ixuanī't ixka'hua'cha. Līlhūhua' xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'nal'. ¹³ A'cxni' laktzī'lh tī tanīmaka'tza', Māpa'ksīni' lakalhu'manli ē huanilh:

—Jā cacalhua'nti.

¹⁴ Palaj tunca Jesús laktalacatzuna'jīlh ē xa'mal' tū ixpūmā'lh. Tī ixtalē'mā'nal' tatāyalh. Jesús huanilh nīn:

—Ka'hua'cha, quit icuaniyān: ¡Catā'kaqui'!

¹⁵ Palaj tunca tā'kxpāquī'lh ē tahuī'lh tī ixnīnī'ttza' ē tzuculh chíhuīna'n. Jesús macamaxquī'lh ixtzī'. ¹⁶ A'cxni' talaktzī'lh huā'mā', tachi'xcuhuī't tajicua'nkō'lh ē tatzuculh talakachi'xcuhuī' Dios ē tahuanli:

—Tasu'yulh chā'tin ka'tla' a'kchihuīna' na quimpu'na'i'tātca'n.

Nā tahuanli:

—Dios quīncālakalhu'manān.

¹⁷ Calhāxcuhuālh nac Judea ē ixlacatzuna'jātna', ixlīpō'ktu taca'tzīlh tū tlahualh Jesús.

*Ixlacscujnī'n Juan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús
Mt. 11:2-19*

¹⁸ I'scujnu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh tū ixtlahuamā'lh Jesús. Palaj tunca cāta'sani'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n ¹⁹ ē cāmacā'lh natakelhasqui'nī Jesús palh ixlicāna' xla' Cristo tī namin o palh nataka'lhī ā'chā'tin. ²⁰ Tzamā' chā'tu' ixlacscujnī'n Juan talakmilh Jesús ē tahuanihlh:

—Juan Mā'kpaxīni' quincātalakmacamin ē ū'tza' ca'tzīcu'tun palh ixlicāna' hui'x Cristo tī namin o palh na'icka'lhī'yāujcus ā'chā'tin.

²¹ Chū'tza' tzamā' puntzuna' Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeyā ū'ni'. Nā lhūhua' lakatzī'nī'n cāmālacahuānīlh. ²² Chuntza' cākelhtīlh Jesús:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. Nahuaniyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē nā lū'ntu'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n, xlaca'n tatzeyanli. Tī jā ixtakexmata chuhua'j takexmata ē nā cāmālacastālan-cuanīcānī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālī-makapūtāxtūcan tī talīpuhuamā'nal. ²³ Lipāxuhua tī ta'a'ka'ī' chī Dios quimacamīlh.

²⁴ A'cxni' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzu-culh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan ē cāhuanīlh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, ¿tīchu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? ²⁵ ¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuanī't talhakā'nani't ē pō'ktu quilhtamacuj tapaxialhna'n, xlaca'n tahuī'lāna'lh na ix-chicca'n lacricujnu'. ²⁶ ¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlicāna'. Ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin

a'kchihuīna'. ²⁷ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Juan: Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpī' mintej.

²⁸ Iccāhuaniyān na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan Mā'kpaxīni'. Tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā Juan.

²⁹ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ē mātā'jīni'nī'n tī Juan ixcāmā'kpaxīni't, xla'ca'n ixtalāhuani tze Dios ixpālacata tū ixcāhuani'ni't Juan. ³⁰ Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī jā ixcāmā'kpaxīni't Juan, xla'ca'n talakmaka'lh tū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹ Māpa'ksīni' huanli:

—¿Chī na'iccālīmālakchā'niyāuj chi'xcuhuī'n tī tahuī'lāna'lh chuhua'j? ¿Chī tatasu'yu? ³² Tatasu'yu hua'chi lacstīn tī takamāna'mā'nalh nac litamāuj. Ta'ta'sa ē tahuani ixtā'lacstīn: “A'cxni' quina'n icmakata'sauj liskoli', hui'xina'n jā lakatītīt ē jā tlītīt. A'cxni' icpīxtlī'uj chī iclīlīpuhuanui, hui'xina'n jā lakatītīt ē jā calhua'ntīt. ¿Tūchu lacasqui'nā'tīt?” tahuani.

³³ 'Chuntza' līla'yā'tīt hui'xina'n. Hua'nā'tīt Juan Mā'kpaxīni' ka'lhī jā tzeya ū'ni' ixpālacata jā hua' pāntzīn ē jā ko'ta. ³⁴ Ā'līstān quit icmilh ē quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit icuā'yālh ē icuā'lh xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'ca. Hua'nā'tīt quit laka iclihuā'yan ē laka icliko'tnūn, quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n ē tī jā tze. ³⁵ Tī ta'a'ka'ī', xla'ca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Jesús ixuī'lh na ixchic Simón tī fariseo

³⁶ Chā'tin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Jesús a'lh na ixchic ē tahuī'lh nac mesa. ³⁷ Tzamā' nac cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin puscāt tī jā lacatejtin. A'cxni' ca'tzīlh

Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic chā'tin fariseo, puscāt lē'lh a'ktin frasco aceite tū xamu'csu. ³⁸ Ixcalhuamā'lh ē a'cxni' tahuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús ē yujli ixlakaxta'jat na ixtujan. Ū'tza' liche'kē'lh ixtujan Jesús. Palaj tunca limāscāquīlh ixya'j ē tantūmu'sulh ē litlahualh aceite tū mu'csun.

³⁹ A'cxni' laktzī'lh huā'mā', fariseo tī ixtā'huā'yamā'lh Jesús, puhuanli: “Palh ixlīcāna' cahuā'lh huā'mā' chi'xcu' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't, ixca'tzīlh tīchu xla' ē tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzīlh palh jā tzeyā puscāt.” ⁴⁰ Palaj tunca Jesús huanilh fariseo:

—Simón, icuanicu'tunān a'ktin tachihuīn.

Fariseo kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹ Jesús huanilh:

—Ixtahuī'lāna'lh chā'tu' chi'xcuhū'n. Ixchā'tu'ca'n ixtamaklaclē'n chā'tin māsācua'nīni'. Chā'tin maklaclē'lh quinientos denarios (tū tumīn xala' makāstza'). A'chā'tin maklaclē'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Xlaca'n jāla taxokolh, ē māsācua'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixchā'tu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni', ¿tīchu ā'chulā' napāxquī' chī ixchā'tu'ca'n?

⁴³ Simón kelhtīni'lh:

—Icpuhuan chi'xcu' tī ā'chulā' ixmaklaclē'nī't.

Jesús huanilh:

—Ixlīcāna'.

⁴⁴ Palaj tunca Jesús laktalakspi'tli puscāt ē huanilh Simón:

—¿Ē laktzī'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic ē jā quimaxquī'nī'ta' xcān na'icīlakche'kē' quintujan. Huā'mā' puscāt quilīlacmu'nulh ixlakaxta'jat na quintujan ē cālīmāscāquīlh ixya'j. ⁴⁵ Hui'x jā quimacamu'sunī'ta' a'cxni' ictanūlh. Xla' jā jaxnī't chī quintantūmu'sumā'lh. ⁴⁶ Hui'x jā quilītlahua' aceite na quina'kxāk; xla' quilītantūtlahualh ixperfume.

⁴⁷ Ū'tza' iclihuaniyān lhūhua' ixtapāxquī'n puscāt ē ū'tza' limāsu'yu chī Dios mātza'nkēna'ni'nī'ttza' ix cuenta masqui lhūhua'. Tī laka pāxquī'nin māsu'yu lhūhua' ix cuenta cāmātza'nkēna'ni'lh.

⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh puscāt:

—Icmātza'nkēna'ni'yān mincuenta.

⁴⁹ Tī ix cā'invitarlīcanī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tīchu huā'mā' chī'xcu' tī tzē cāmātza'nkēna'ni' quincuentaca'n?

⁵⁰ Jesús huanilh puscāt:

—Makapūtaxtūcanī'ta'tza' ixpālacata a'ka'i'nī'ta'. Capit cā'tapāxuhuān.

8

Puscan tī tamaktāyalh Jesús

¹ Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh lalalhūhua' nac cā'lacchicni' ē nac ranchos. Ixmāsu'yutēlha ē ix cālītā'chihuīna'ntēlha chī Dios māpa'ksini'nkō'. Kelhacāujtu' ī'scuju'nī'n ixtatā'a'mā'nalh.

² Nā ixtatā'a'mā'nalh ā'makapitzīn puscan tī ix cāmāxtuni'canī't jā tzeyā ū'ni' ē tī ix cāmātzeyīcanī't ixta'jatatca'n. Na ixpu'na'i'tātca'n ixa'mā'lh María tī ixlikempātu' ixtacuhuīni' Magdalena. Ū'tza' tī cāmāxtuni'ca kelhatojon jā tzeyā ū'ni'. ³ Nā ixtā'a'n Juana, ixpuscāt Chuza tī xapuxcu' ixtasācu'a' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'nalh Susana ē lhūhua' ā'makapitzīn puscan tī ixtalimaktāyanī't ixtumīnca'n.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9

⁴ Xalanī'n lalalhūhua' cā'lacchicni' tataxtulh natakexmata Jesús. A'cxni' tatalacxtimīlh lhūhua' tachi'xcuui't, cāhuanilh tū līca'tzīni'can. ⁵ Cāhuanilh:

—Chā'tin cha'nāna' taxtulh nacha'nan ixlīcha'nat. Lihuan ixmakahuanimā'lh ixlīcha'nat makapitzīn

tayujli nac tej ē cālacchi'ntaca ē tasacua'llh spūnī'n.
 6 Ā'makapitzīn tayujli na ixkelhni' chihuix jā xmān
 macsti'nalj ixka'lhī ti'ya't. A'cxni' pu'nli tzamā'
 līcha'nat jā maclalh xcān ē scācli ixpālacata jā pūlh mā'n
 ixka'lhī ti'ya't. 7 Ā'makapitzīn huampala tayujpāl'h nac
 cā'ltucū'n ē jāla stacli ixpālacata tamā'ktzī'lh lhtucū'.
 8 Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli nac tze ti'ya't ē pu'nli.
 A'cxni' stacli, tahua'ca'lh. A'cxni' ī'ca, lhūhua' taxtulh
 xmān pūlactin līcha'nat tū ixmakahuanicani't hasta
 a'ktin ciento tahua'ca'lh.

A'cxni' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh palha':

—Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Jesús lichihuīna'lh xmān tū līca'tzīni'can

Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12

9 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu
 huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun. 10 Cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ix-
 pālacata chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Ā'makapitzīn
 iccālīchihuīna'n xmān tū līca'tzīni'can. Chuntza' masqui
 takexmatli jā catitaca'tzīlh tū huanicu'tun, ē masqui ta-
 laktzī'n ē hua'chi jā talacahuāna'n.

Tū huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun

Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20

11 Jesús cāhuanipāl'h:

—Huā'mā' tamāsu'yun huanicu'tun chuntza':
 līcha'nat, ū'tza' ixtachihuīn Dios; 12 ē tej, ū'tza'
 hua'chi tachi'xcuhuī't tī takexmata tachihuīn. Namin
 skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēnī ē jā catita'a'ka'ī'lh ē jāla
 catita'a'kapūtaxtulh. 13 Ti'ya't nac cā'chihuixni', ū'tza'
 hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't. Xlaca'n takexmata
 ē tapuhuan tze, ē talakatī. Jā makās ta'a'ka'ī'. A'cxni'
 jā cālaktzī'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj
 natamakxteka.

¹⁴ 'Huā'mā' lhtucu', ū'tza' hua'chi ā'makapitzin huampala tachi'xcuui't. Masqui takexmata tachihuin, jā talakpalicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixtascujūtca'n ē ixtumīnca'n ē chī natalakastāna'n. Chuntza' jāla tzej tasca'ta. Ū'tza' hua'chi līcha'nat tū tamā'ktzi'lh lhtucu'. Jāla staca.

¹⁵ 'Tū yujli nac xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't tī tzej takexmatli tachihuin. Ta'a'ka'i' ē takexmatni' ē tzeza chi'xcuui'n natahuan. Jā tamakxteka ixtachihuin Dios.

Pūcās

Mr. 4:21-25

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī māpasī pūcās ē nahui'li ixtampin chā'xta. Ē nūn catihui'līca ixtampin tama'. Namāhua'ca'can tālhmā'n ixpālacata tī tatanūmā'nalh natalaktzi'n. ¹⁷ Ixlipō'ktu tū iccāmāsu'yuni'yān mina'cstuca'n, ā'līstān ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzin.

¹⁸ 'Chuntza' tzej cakexpa'ttit ixpālacata tī tzej a'ka'i'ni' ixtachihuin Dios, ū'tza' ā'chulā' naca'tzi; ē tī jā tzej a'ka'i'ni' ixtachihuin Dios, xla' namāpātza'nkēnīcan tū kexmatli.

Ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35

¹⁹ Palaj tunca tamilh ixtzi' ē ixtā'timīn jā ixuī'lh Jesús ē jāla talaktalacatzuna'jīlh ixpālacata līlhūhua' tachi'xcuui't ixuī'lh. ²⁰ Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzi' nac kēpūn ē mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunān.

²¹ Xla' cāhuanilh:

—Tī kexmata ixtachihuin Dios ē mākentaxtū, ū'tza' quintzi' ē quintā'timīn.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41

²² Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús cātā'tojōlh ī'scujnu'ni'n a'ktin nac barco. Cāhuanilh:

—Ca'auj tuntacut nac xcān.

Ta'a'lh.

²³ Lihuan ixtatacutmā'nalh, lhtatalh Jesús. Palaj tunca tzuculh ū'nun ē ixlītatzumamā'lhtza' xcān barco hasta ixtā'cnūmā'lhtza'. ²⁴ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh Jesús ē tahuanihl:

—¡Mākelhtahua'kē'ni'! ¡Icjcisua'mā'nauj!

Palaj tunca Jesús tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnīlh ū'ni' ē ixpupunū' xcān, ē taca'csnankō'lh.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—¿Chī lila'tit? ¿Ē jā a'ka'ī'yā'tit?

Xlaca'n tajicua'nli ē talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksi ū'ni' ē xcān ē takexmatni'.

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī lhūhua' ixcāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20

²⁶ Ā'līstān tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Gadara. A'ntza' ixtuntacut nac xcān ē na ixlaktza'j Galilea.

²⁷ A'cxni' Jesús tacutli nac barco, chā'tin chi'xcu' xala' a'ntza' laktalacatzuna'jīlh. Makās xla' ixcāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n. Jā maktin lhakā'lh ixlu'xu' ē jā tahuī'lh nac chīc. Xmān nac lhu'cu' ixtahui'la.

²⁸ A'cxni' chi'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacatīn ē ta'salh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh? Hui'x Jesús ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mincuenta tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

²⁹ Chuntza' huanilh ixpālacata Jesús ixmāpa'ksimā'lh jā tzeya ū'ni' cataxtuni'lh. Maklhūhua' chi'palh jā tzeya

ū'ni'. Ixlīmacachi'can cadenas ē nā ixlītantūchi'can cadenas ē xla' ixcālacpu'xa. Jā tzeza ū'ni' makatzā'lalh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³⁰ Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī hua'ni'ca'na'?

Xla' kelhtīlh:

—Quihuanican Legión.

Chuntza' huanīlh ixpālacata Legión huanicu'tun lhūhua', ē lhūhua' jā tzeza ū'nī'n ixtatanūni'nī't. ³¹ Huā'mā' jā tzeza ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús jā cacāmacā'lh nac pūpātīn. ³² Lhūhua' pa'xnī'n ixtahuā'yamā'nalh na ixlacapūn sipej. Jā tzeza ū'nī'n tasqui'nli cacāmakxtekca natatanū na ixpūlacni'ca'n pa'xnī'n ē Jesús cāmakxtekli. ³³ Palaj tunca jā tzeza ū'nī'n tataxtunikō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh na ixpūlacni'ca'n pa'xnī'n. Xlaca'n tatamakjūlh nac cā'lacatampān ē tatamakahuasli ē tatojōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh.

³⁴ A'cxni' maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh tū ixa'kspulanī't, tajicua'nli ē tatu'jnulh ē tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' ē ixlacatzuna'j huā'mā' cā'lacchicni'. ³⁵ Tachi'xcuhūi't tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaktzī'n tū ixa'kspulanī't.

A'cxni' tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, talaktzī'lh chi'xcu' tī jātza' ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' jā tzeza ū'nī'n ē chi'xcu' ixmālhekē'canī'ttza' ē ca'cs ixuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús. Xlaca'n tajicua'nli. ³⁶ Tī ixtalaktzī'ni't tahuanīlh chī ixlītzeyanī't chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. ³⁷ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza' ixpālacata tajicua'nli.

Chuntza' Jesús tojōlh nac barco ē a'lh. ³⁸ Masqui chi'xcu' tī ixtzeyanī'ttza' squi'ni'lh Jesús camakxtekli natā'a'n, Jesús māpa'ksīlh catahuī'lh ē huanīlh:

³⁹ —Cataspi'tti na minchic. Nacāhua'ni'kō'ya' ka'tla' tū tlahuani'nī'ta'n Dios ē chī a'kspulani'ta'n.

Chi'xcu' a'lh ē tzuculh līchihuīna'n tū ixtlahuani'nī't Jesús calhāxcuualh nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43

⁴⁰ A'cxni' Jesús taspī'tpālh, tachi'xcuhuī't talaktzī'lh ē tapāxuhualh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixtaka'lhīmā'nalh.

⁴¹ Palaj tunca milh chā'tin chi'xcu', ixtacuhuīni' Jairo ē xapuxcu' ixuani't na ixtemploca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Huanilh ca'a'lh na ixchic ⁴² ixpālacata xmān chā'tin ixtzu'ma'jāt ē ixnīmā'htza'. Ixka'lhī chī a'kcāujtu' cā'ta. A'cxni' ixa'mā'lh Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'nalh hasta ixtalālaxquititēlha.

⁴³ Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. Ī'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn tū ixlīxokolh doctornu'. Jā tī chā'tin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' talacatzuna'jīlh na ixchakēn Jesús ē xa'malh ixquilhtūn ixlu'xu'. Palaj tunca cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Jesús kelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu quixa'manī't?

Ixlīpō'ktuca'n tahananli jā tī chā'tin. Pedro ē ā'makapitzīn tahananilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', līlhūhua' lītamacsti'li'ca'nī'ta' ē lālaxquitimā'ca ē hui'x kelhasqui'nīni'na': “¿Tī quixa'malh?”

⁴⁶ Jesús cāhuanilh:

—Icmakca'tzī catīhuā quixa'manī't ē iclīmātzeyīnī't quilītli'hui'qui.

⁴⁷ A'cxni' puscāt ca'tzīlh Jesús cuenta tlahualh xa'maca, ī'xpipitēlha lakmilh ē tatzokostalh na ixtujan Jesús. Huanilh na ixlacatīn ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't chī

lixa'malh Jesús ē chuntza' palaj tunca ixtzeyanī't. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' hui'x ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Līpāxuhua capit.

⁴⁹ Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chilh chā'tin xala' na ixchic Jairo xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. Huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nilhtza'. Jātza' camāmakchu'yi' Mākelhtahua'kē'ni'.

⁵⁰ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā', huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Mintzu'ma'jāt natzeyan, xmān ca'a'ka'i'.

⁵¹ A'cxni' chā'lh nac chic, Jesús jā makxtekli natā'tanū jā tī chā'tin, xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ē ixtāta' ē ixtzī' tzu'ma'jāt. ⁵² Ixlīpō'ktuca'n ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh ixpālacata tzu'ma'jāt. Jesús cāhuanilh:

—Jā cacalhua'nti. Tzu'ma'jāt jā xanīn, xmān lh-tatamā'lh.

⁵³ Xlaca'n talīlītzi'nli ixpālacata ixtaca'tzī ixnīnī'ttza'.

⁵⁴ Palaj tunca Jesús macachi'palh tzu'ma'jāt ē palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuanīyān catā'kaqui'.

⁵⁵ Taspi'tli ixlīstacna' ē palaj tunca tā'kaqui'lh. Jesús māpa'ksīnī'lh camāhuī'ca. ⁵⁶ Ixtāta' ē ixtzī' talī'a'cnīlh ē Jesús cāmāpa'ksīlh jā tī chā'tin ixuanli tū ixa'kspulanī't.

9

Jesús cāmacā'lh ī'scuju'nī'n nata'a'kchihuīna'n

Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13

¹ Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacāujtu' ī'scuju'nī'n ē cāmaxquī'lh lītli'hui'qui ē līmāpa'ksīn natamāxtu catūx-cuhuālh jā tzeya ū'ni'. Nā cāmaxquī'lh lītli'hui'qui natamātzeyī ta'jatatlanī'n. ² Cāmacā'lh natahuan chī māpa'ksīnī'n Dios. ³ Cāhuanilh:

—Jā tū tili'pinā'tit na mintejca'n, nūn mimpāla'cca'n nūn tumīn nūn mimpūtumīnca'n nūn pāntzīn. Jā catili'pintit pūtu' mincamisaca'n, xmān pūtin. ⁴ Calhāhuālh nac chic jā nachipinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ⁵ Palh jā cātamānūyān na ixchicca'n, cataxtutit tzamā' nac cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli.

⁶ Palaj tunca tataxtulh scujnu'nī'n ē ta'a'lh calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'nli ē tahuanihlh chī nacālimakapūtaxtūcan ē tamātzeyīlh ta'jatatlani'n calhāxcuhuālh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29

⁷ Gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlipō'ktu tū Jesús ixtlahuamā'lh. Jā ixca'tzī chī nalacpahuan ixpālacata ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nalh Juan Mā'kpaxīni' ixlacastālancuana'nī't ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n ē ixtahuan palhāsā' ū'tza' Jesús. ⁸ Ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampālh Jesús ū'tza' Elías tī tasu'yulh. Ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'nalh chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza' lacastālancuana'nli. ⁹ Herodes huanli:

—Quit icmā'a'cchu'cunīni'lh Juan. ¿Tīchu huā'mā' tī ixpālacata ickexmata lhūhua' catūhuālh?

Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhi'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14

¹⁰ A'cxni' tataspi'tli apóstoles, tahuanihlh Jesús tū ixtatlahuani't. Palaj tunca Jesús cālē'lh ixlīmānca'n ē tatā'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni' jā huanican Betsaida.

¹¹ A'cxni' tachi'xcuhui't taca'tzilh, tastalani'lh. Jesús cāhuanilh catatahui'lh ē tzuculh cālītā'chihuīna'n ixpālacata ixlīmāpa'ksin Dios. Cāmātzeyilh ta'jatatlani'n.

¹² A'cxni' ixkōtanūmā'lhtza', talaktalacatzuna'jilh Jesús kelhacāujtu' scujnu'nī'n ē tahuanihl:

—Cacāmacapi tachi'xcuhui't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni' jā lacatzuna'j. Huā'tzā' jā hui'lāna'uj jā tū a'nan tū hua'can.

¹³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhui'tit.

Xlaca'n takelhtini'lh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' palh jā na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj. Ē lhūhua' xlaca'n.

¹⁴ Ixtahui'lāna'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhui'n. Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Catatahui'lh i'tātna' ciento.

¹⁵ Chuntza' tatlahualh ē tatahui'lakō'lh. ¹⁶ Palaj tunca Jesús cātayalh makquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmāpitzini'lh ē cāmāxqui'lh ī'scujnu'nī'n natamāpitzini' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't.

¹⁷ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, apóstoles tasacli lhūhua' xalacpitzun. Tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūlh.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29

¹⁸ Mīlh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ixlīmān ixorar-līmā'lh Jesús. Ī'scujnu'nī'n lacatzuna'j tatahui'lh. Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuān quimpālacata?

¹⁹ Takelhtilh:

—Makapitzīn tahuān palh hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn tahuān palh hui'x Elías. Ā'makapitzīn

huampala tahuan hui'x chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza' tī lacastālancuana'nī't.

²⁰ Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:

—Ē hui'xina'n ꝑchī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtīlh:

—Hui'x Cristo tī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1

²¹ Jesús cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca. ²² Cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, xlaca'n naquintalakmaka'n ē naquintamaknī. Masqui naquimaknīcan, ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²³ Ā'listān cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n:

—Palh catīxcuhuālh quīntā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quilīmāpa'ksīn lakalī lakalī masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. ²⁴ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī natalīpātīni'n masqui natanī quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ²⁵ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan huā'mā' palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūtlī. ²⁶ Palh chā'tin naquilīmāxana'n ē nalīmāxana'n quīntachihuīn, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'cxni' na'icmin hua'chi Puxcu' ē na'icka'lhī ixlītlī'huī'qui quīntāta' Dios ē naquīntatā'mīn ángeles tī tze. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁷ Iccāhuaniyān tū ixlicāna'. Tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j makapitzīn tī jā catitanīlh

a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixlītlī'hui'qui Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8

²⁸ Ixli'a'ktzayan quilhtamacuj Jesús tahua'ca'lh a'ktin nac sipej natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro ē Jacobo ē Juan. ²⁹ Lihuan ixtlahuamā'lh oración Jesús, xla' talakpalīh ē xtum ixtasu'yu ixlacan. Stala'nka' huanli ixlu'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Palaj tunca tatasu'yulh chā'tu' chi'xcuhui'n ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. Xlaca'n Moisés ē Elías tī makāstza' ixtanīnī't. ³¹ Cālītamacsti'li'lh taxkaket. Ixtatā'chihuīna'mā'nalh chī Jesús napātini'n ē nanī nac Jerusalén. ³² Pedro ē tī cātā'a'lh masqui ixtalhtacatu'tun ixtalakahuahui'lāna'lh ē talaktzī'lh chī xkakalh Jesús ē chā'tu' chi'xcuhui'n ixtatā'yāna'lh.

³³ A'cxni' huā'mā' chi'xcuhui'n ixtamakx-tek mā'nalhtza' Jesús, Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ꝑxalītze hui'lāna'uj huā'tzā'! Na'ictlahuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzī tū ixuan. ³⁴ Lihuan ixchihuīna'mā'lh, milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Tajicua'nli a'cxni' tamakca'tzīlh na ixpūlacni' poklhnu'. ³⁵ Palaj tunca takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxquī'. Cakexpa'tni'tit tū huan.

³⁶ A'cxni' huankō'lh tachihuīn, talaktzī'lh ixlīmān ixuī'lh Jesús. Ca'cs tatāyalh ē jā tī chā'tin tahuanih tū ixtalaktzī'nī't.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'

Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29

³⁷ Ixlilakali huampala, a'cxni' tayujli nac sipej, lilhūhua' tachi'xcuhui't talakapāxtokli Jesús. ³⁸ Palaj tunca chā'tin chi'xcu' na ixpu'na'i'tātca'n palha' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icsqui'ni'yān a'ktin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' quinka'hua'cha, tzaj chā'tin icka'lhī. ³⁹ Chi'pa jā tzeyā ū'ni' ē makata'sa ē palha' xpipi ē kelhpupu. Māmakahuasī ē jāla makxteka. ⁴⁰ Iccāsqui'ni'lhtza' miscujnu'nī'n catamāxtuni'lh jā tzeyā ū'ni' ē jāla tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kelhtilh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcuhui't jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'ī'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān ē jā nakexpatā'tit hui'xina'n? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'cha.

⁴² A'cxni' ka'hua'cha ixlaktalacatzuna'jīmā'lhtza', tzu-culh xpipi ē paxnīni'n ē jā tzeyā ū'ni' māmakahuasīlh nac ti'ya't. Jesús lacaquilhnīlh jā tzeyā ū'ni'. Mātzeyīlh ka'hua'cha ē maxqui'pālh ixtāta'. ⁴³ Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzīnīni'mpālh chī nanī

Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32

Lihuan ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh tū Jesús tlahualh, xla' cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

⁴⁴ —Tzej cakexpa'ttit ē jā tipātza'nkāyā'tit; quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquimacamāstā'can na ix-macanca'n tachi'xcuhui't.

⁴⁵ Scujnu'nī'n jā takexmatli tū cāhuanilh ixpālacata xtum ixtalacapāstacmā'nalh. Jā ixtakelhasqui'nīcu'tun tū ixuanicu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37

⁴⁶ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixpālacata tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁴⁷ Jesús ca'tzilh chī ixtalacapāstacmā'nalh. Palaj tunca macachi'palh chā'tin ska'ta' ē yāhualh na ixpāxtūn ⁴⁸ ē cāhuanilh:

—Catīxcuhuālh tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' nātālīpāxquī' chā'tin ska'ta' chī huā'mā' ka'hua'cha, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quintapāxquī'lh. Catīxcuhuālh tī quintapāxquī', nā tapāxquī' tī quimacamilh ē jā xmān quit. Ū'tza' tī jā ka'tla' makca'tzī na mimpuna'i'tātca'n, ū'tza' tī ka'tla' nalitaxtu na ixlacatīn Dios.

Tī quincāmaktāyayān

Mr. 9:38-40

⁴⁹ Palaj tunca Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī ixcālītamakxtumā'lh jā tzeya ū'nī'n milītlī'hui'qui. Icuani'nī'tauj jā'tza' catlahualh chuntza' ixpālacata jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

⁵⁰ Jesús cāhuanilh:

—Jā tihua'nā'tit chuntza' ixpālacata tī jā quinquiclh-laktzi'ca'n xla' quincāmaktāyayān.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo ē Juan

⁵¹ A'cxni' ixmimā'lh quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, līhui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpūlīlh ā'makapitzīn ī'scujnu'nī'n ē ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'. Ta'a'lh taputza jā natamaklhtata. Cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ ē xalanī'n a'ntza' jā tamānūcu'tunli na ixchicca'n ixpālacata ixtasu'yu Jesús ixa'mā'lh nac Jerusalén. ⁵⁴ A'cxni' scujnu'nī'n Jacobo ē Juan talaktzī'lh huā'mā', tahananilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut xala' nac a'kapūn natalīspūta xlaca'n chuntza' chī tlhualh a'kchihuīna' Elías?

⁵⁵ Palaj tunca Jesús cālaktalakspi'tli ē cālacaquilhnīlh. Huanli:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā tze chī lacapās-tacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē quit jā ictimilh na'iccāmālakspūtūkō' ixlatamatca'n tachi'xcuhū't. Icmilh na'iccāmakapūtāxtū.

Palaj tunca ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'.

Tī tastālani'cu'tunli Jesús

Mt. 8:19-22

⁵⁷ A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, chā'tin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yān calhāxcuhuālh jā napina'.

⁵⁸ Jesús kelhtilh:

—Tanqui'hui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhata.

⁵⁹ Jesús huanilh ā'chā'tin:

—Caquistāla'ni'.

Xla' kelhtilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

⁶⁰ Jesús kelhtilh:

—Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit ē cacāmāsu'yu'ni' tachi'xcuhū't chī natalī'a'kapūtāxtu.

⁶¹ Palaj tunca huanipālh ā'chā'tin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunān, xmān pūla ica'ncu'tun na'iccāmāca'tzīni na quinchic.

⁶² Jesús huanilh:

—Tī natzucu nalīscuja arado ē palh palaj natalakaspi'ta na ixchakēn, jā tze chī līscuja. Nā chuntza' jā minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios ixpālacata taspī'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmacā'lh tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhū'n

¹ Ā'listān Māpa'ksini' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhū'n xtum huampala ē cāmacā'lh chā'tu'yūn. Ixtapūlani' nac cā'lacchicni' ē calhāxcuhuālh ixa'mā'lh.
² Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' a'nan tī jāna'j ta'a'ka'ī' ē jā lhūhua' tī nacāmāsu'yuni' xlaça'n. Chuntza' chī a'cxni' lhūhua' la cuxi' ē jā tī tī ī'nin. Dios hua'chi ixtēcu' cuxi'. Ū'tza' nalīkelhasqui'nīyā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhū'n nacāmāsu'yuni'can tī jāna'j ta'a'ka'ī'. ³ Capintit ē cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nān hua'chi xalacstīn purecu' na ixlacpu'na'ī'tāca'n misinī'n. ⁴ Jā tilīpinā'tit nūn murralh, nūn pūtumīn, nūn cacchi'. Jā titamakapaliyā'tit natā'chihuīna'nā'tit ā'chā'tin nac tej.

⁵ 'A'cxni' natanū'yā'tit a'ktin nac chic jā chipinā'tit, pūla nacāhuani'yā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahuan tī hui'lā'na'ntit huā'tzā' nac chic.” ⁶ Palh a'nan tī ta'a'ka'ī', Dios nasicua'lanātlahua; ē palh jā a'nan tī ta'a'ka'ī', Dios jā caticāsicua'lanātlahualh. ⁷ Catahui'la'tit a'ktin nac chic ē tū nacātalakahui'liyān, nahua'yā'tit ē nako'tnu'nā'tit ixpālacata tī scuja xla' nahuā'yan. Jā tilactā'kchokoyā'tit a'katunu' nac chic.

⁸ 'A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' jā nacātamānūyān nac chic, tū nacātalakahui'liyān nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyiyā'tit tī tata'jatatla a'ntza' ē nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhū't: “Laktzi'mpā'na'ntit ixlīli'huī'qui Dios.” ¹⁰ Palh nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' ē palh jā tī lacasqui'n natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej ē nacāhuani'yā'tit:
¹¹ “Pokxni' xala' ā'tzā' tū quincātantūpasani'ta'n na'ictincxmaka'nāuj ē ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n

lipinā'tit cuenta. Caca'tzītit huā'mā', hui'xina'n laktzi'nī'ta'ntittza' chī Dios māpa'ksīni'n.”

¹² 'Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nalaccāxtlahuakō', ā'chulā' nacāmakapātīnīn xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ē jā xalanī'n nac Sodoma.

Tī jā takexmatni'lh Jesús

Mt. 11:20-24

¹³ Jesús cāhuanipālh:

—¡Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! ¡Koxa tila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalīpuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'i'tit. Tlahuacani't lī'a'cnīn na milacpu'na'i'tātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixlītasu'yulh ixtalīpuhuātca'n ixpālacata tū jā tze tū tlahualh.

¹⁴ 'A'cxni' Dios naputzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xalanī'n nac Tiro ē nac Sidón. ¹⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit nac pūpātīn.

¹⁶ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Tī cākexmatni'yān hui'xina'n, xla' naquinkexmatni'. Tī nacālakmaka'nān hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā quit. Tī naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios ixpālacata ū'tza' tī quimacamilh.

Taquītaspi'tli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhuī'n

¹⁷ Tu'tumpu'xamacāuj taquītaspi'tli cā'tapāxuhuān. Tahuanihlh:

—Māpa'ksīni', hasta jā tzeya ū'nī'n quincātalakachi'xcuhuī'n ixpālacata milīmāpa'ksīn.

¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Nā quit iclaktzī'lh a'cxni' skāhuī'ca skāhuī'ni'. Tasu'yulh hua'chi a'ktin makli'pit. ¹⁹ Iccāmaktaka'lhān ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzī'ca'n jāla caticāskāhuī'n. Iccāmaxquī'kō'nī'ta'ntza' litli'hui'qui tū naliskāhuī'yā'tit ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni'. ²⁰ Jā calipāxuhua'tit xmān ixpālacata jā tzeya ū'nī'n cātalakachi'xcuhui'yān. Calipāxuhua'tit ixpālacata a'ka'ī'tit ē Dios cālakapasān chī ixlacstīn.

Jesús pāxuhualh

Mt. 11:25-27; 13:16-17

²¹ Palaj tunca Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān ixpālacata Espiritu Santo ē Jesús orarlīh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cāti'ya'tna'. Icmāxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'ni'ta' tī lakskalalhna'. Ū'tza' tla'hua' chuntza' chī mintalacasquī'nīn.

²² Nā Jesús huanli:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ī'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin lakapasa Dios xaTāta' chī ī'Ska'ta'. Nā natalakapasa xla'ca'n tī na'iccāmāsu'yuni'.

²³ Palaj tunca talakspi'tli ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n xmān ixlīmānca'n:

—Lipāxuhua tī talaktzī'n tū hui'xina'n laktzī'nā'tit. ²⁴ Iccāhuaniyān lhūhua' a'kchihuīna'nī'n ē ka'tla' xapuxcu' ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' tū hui'xina'n laktzī'nā'tit, ē jā talaktzī'lh. Ixtakexmatcu'tun tū kexpa'tā'tit, ē jā takexmatli.

Tzeya chī'xcu' xala' nac Samaria

²⁵ Palaj tunca chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn tāyalh ē tā'chihuīna'nli Jesús nalīlaktzī'n. Kelhasquī'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspuṭli?

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—¿Tū tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés? ¿Chī likēlhtahua'kaya'?

²⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn kelhtīni'lh:

—“Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna' ē ixlīpō'ktu milīṭli'hui'qui' ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni'. Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.”

²⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī kelhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspuṭli.

²⁹ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ixlī'a'kapūtaxtūcu'tun tū kelhasqui'nīlh ē huanilh Jesús:

—¿Tīchu ā'makapitzīn tī na'iccāpāxqui'?

³⁰ Kelhtīlh Jesús:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; taxtulh nac Jerusalén ē ixa'mā'lh nac Jericó. Ka'lhāna'nī'n tachi'palh ē tamakka'lhankō'lh hasta ixlu'xu' tū ī'lhakā'nī't. Tatucslī ē ta'a'lh. Xala'ca'lhtzīncsni' tamakxtekli. ³¹ Chuntza' a'kspulalh ixa'mā'lh nac tej chā'tin pālej. A'cxni' laktzī'lh chi'xcu', xmān makskāhuī'maka'lh. ³² Nā tētaxtulh chā'tin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' templo. A'cxni' laktzī'lh chi'xcu', nā xla' sti'li'maka'lh.

³³ 'A'cxni' milh chā'tin samaritano, xla' laktzī'lh ē lakalhu'manli. ³⁴ Palaj tunca talacatzuna'jīlh chi'xcu' ē līcu'chū'lh aceite jā ixtakāhuī'nī't. Hui'līni'lh venda. Palaj tunca kēhui'līlh ixburro tī ixtakāhuī'nī't ē lē'lh nac mesón ē a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Ixlīlakalī xkalkh a'cxni' samaritano ixtaxtumā'lh, maxquī'lh tumīn ixtēcu' mesón ē huanilh: “Camaktaka'lhti huā'mā' takāhuī'n. Palh jā a'cchā'n tzamā' tumīn, na'icmaxquī'yān ixlaxxoko a'cxni' na'icchimpala.”

³⁶ Jesús huanilh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin:
—Chuhua'j caquihua'ni', ¿tichūyā chi'xcu' chī kel-
hatu'tun tī ā'chulā' pāxquī'lh takāhuī'n?

³⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin huanli:

—Tī lakalhu'manli.

Jesús huanilh:

—Capit ē chuntza' catlahua'.

Jesús a'lh na ixchicca'n Marta ē María

³⁸ Jesús tēlh ixtej ē chā'lh a'ktin nac cā'lacchicni'.
A'ntza' chā'tin puscāt tī ixuanican Marta mānūlh
na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin tī ixuanican
María. Xla' tahuī'lh na ixtujan Jesús nakexmata tū
xla' ixmāsu'yumā'lh. ⁴⁰ Marta ixlitamachuyīmā'lh
ixpālacata ixka'lhī ixlītlahuat ē laktalacatzuna'jilh Jesús
ē huanilh:

—Māpa'ksini', ¿ē jā laktzī'na' quintā'tin quimakx-
tekni'kō' lītlahuat? Cahua'ni' caquimaktāyalh.

⁴¹ Jesús kelhtilh:

—Marta, hui'x māmachuyīnina' ē lī'a'ktuyuna'
lhūhua'. ⁴² Hui'lh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. María
lacsacni't tū ā'chulā' xatze ē jā tī chā'tin catimaktilh.

11

Jesús quincāmāsu'yuni'yān chī na'orarliyāuj

Mt. 6:9-15; 7:7-11

¹ A'ktin quihltamacuj Jesús ixorarlīmā'lh. A'cxni' orar-
līkō'lh, chā'tin ī'scujni' huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāasca'tiuj chī orarlīcan chuntza'
chī cāmāasca'tilh ī'scujnu'nī'n Juan Mā'kpxāni'.

² Jesús cāhuanilh:

—A'cxni' orarliyā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:
QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn,
calakachi'xcu'huī'ca'.
Camilh a'cxni' natzucuya' namāpa'ksini'nkō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

³ Caquilāmaxqui'uj quilihua'tca'n tū na'icua'yāuj lakali lakali.

⁴ Caquilāmātza'nkēna'ni'uj quincuentaca'n ixpālacata nā quina'n iccāmātza'nkēna'ni'yāuj tī quincāquiclh-laktzi'nān.

Jā camakxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmāt-lahuīyān tū jā tze.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:

—Nalihui'liyāuj chā'tin chī hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minamigoca'n. I'tāt tzi'sa napina' na ixchic ē nahuani'ya': “Amigo, caquimpāhua'maxqui' mactu'tun pāntzīn. ⁶ Na'jtza' quilakchilh chā'tin quinamigo na quinchic ē jā tū icka'lhī tū na'ictā'hua'.” ⁷ Ē xla' na ixpūchakān chic nakelhtiyān: “Jā caquijicsmāhui'. Lacchahuayālh'tza' mākelhcha ē quilipō'ktuca'n iclhtatamā'naujtza'. Jāla ictāqui' na'icmaxqui'yān tū quisqui'ni'ya'”, nahuaniyān minamigo.

⁸ 'Iccāhuaniyān masqui minamigo jā tāqui'cu'tunli namaxqui'yān catūhuālh, ixpālacata li'amigo hui'xina'n, xla' namaxqui'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'na'. Chuntza' jātza' jics catimāhui'.

⁹ 'Chuntza' iccāhuaniyān: Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacā-maxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxqui'cu'tunān ē namaclayā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacā-tamālaqui'ni'yān. ¹⁰ Chuntza' tī nasqui'n, xla' namak-tīni'n; ē tī naputza tū Dios namaxqui', xla' namacla; ē tī namacasā'nan nac mākelhcha, namālaqui'ni'can.

¹¹ 'Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit milacstīnca'n. ¿Ē namaxqui'ya' chihuix minka'hua'cha a'cxni' squi'ni'yān pāntzīn? ¿Ē tzē namaxqui'ya' a'ktin lūhua' palh squi'ni'yān squi'ti'? ¹² ¿Ē namaxqui'ya' a'ktin a'ca'cūlūtl

palh squi'ni'yān ka'lhuā'? ¹³ Hui'xina'n masqui jā tze ca'tziyā'tit, tzē namaxqui'yā'tit talakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā minTāta'ca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxqui' Espiritu Santo tī tasqui'ni'.

Huancan Jesús ixlīscuja ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'

Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27

¹⁴ Jesús ixmāxtuni'mā'lh chi'xcu' jā tze ya ū'ni' tū ix-makakō'ko'nī't. A'cxni' taxtulh jā tze ya ū'ni', tzētza' tzu-culh chihuīna'n tī kō'ko' ixuani't. Masqui tachi'xcu'huī't talī'a'cnīlh huā'mā', ¹⁵ makapitzīn tahananli:

—Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu' jā tze ya ū'nī'n.

¹⁶ Ā'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixtasqui'ni' a'ktin lī'a'cnīn xala' nac a'kapūn. ¹⁷ Xla' ixca'tzītza' tū xla'ca'n ixtalacpuhan ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapitzi ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n makās. Natalāmālakspūtūkō'. Palh tamputin familia tatapitzi ē natalātucsa lītā'timīn, jā catitatāyani'llh. ¹⁸ Chuntza' palh tatapitzi xla'ca'n tī tatapa'ksīni' skāhuī'ni' ē ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan, ¿chī nalīka'lhī ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'? Iccāhuaniyān huā'mā' ixpālacata hui'xina'n quilāhuaniyāuj quit iclīmāxtulh jā tze ya ū'ni' ixlītlī'hui'qui Beelzebú. ¹⁹ Palh quit iccālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebú, ¿tīchu ixlītlī'hui'qui taka'lhī xla'ca'n tī tatapa'ksīni' hui'xina'n ē talīmāxtu jā tze ya ū'ni'? Chuntza' xla'ca'n talīmāsu'yu jā ixlīcāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁰ Quit iccālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Dios. Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'cxni' maktaka'lh mā'lh ixchic chā'tin chi'xcu' tī tli'hui'qui ē tī ka'lhī līcā'n tū nalīmaktāyacan, jā tū cati'a'kspulalh catūhuālh. ²² Palh namin ā'chā'tin

ā'chulā' xatli'hui'qui, ū'tza' naskāhui' ē namaktī ixlīcā'n tū lipāhuan ē namāpitzī tū namaktī.

²³ 'Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun quit, ū'tza' quintā'lāquiclhaktzi'. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Jā tzeyā ū'ni' quītaspi'tpālh

Mt. 12:43-45

²⁴ Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' chā'tin jā tzeyā ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: “Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēnī'tancha'.”

²⁵ 'A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnancanī't. ²⁶ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeyā ū'nī'n ā'chulā' xalīhua'ca'lhtza'. Ixlīpō'ktuca'n natatanū natatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' nalītahua'ca'ni' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeyā ū'ni'.

Ixlīcāna' tapāxuhuān

²⁷ A'cxni' Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'tin puscāt na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhi't ta'salh ē huanli:

—Ĵlipāxuhua puscāt tī mālacatuncuhi'n ē tī mātzi'qui'n!

²⁸ Jesús huanli:

—Ĵā'chulā' natalīpāxuhua tī takexmata tū Dios huan ē tatlahua!

Tachi'xcuhi't tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn

Mt. 12:38-42; Mr. 8:12

²⁹ Tachi'xcuhi't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Hui'xina'n jā tze. Ū'tza' līsqui'nā'tit a'ktin lī'a'cnīn. Xmān nacātamāsu'yuni'yān lī'a'cnīn chī a'kspulalh Jonás. ³⁰ Tū a'kspulalh Jonás

cāmāsu'yuni'lh ixlitli'hui'qui Dios xalanī'n nac Nínive. Nā chuntza' tū na'a'kspula Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmāsu'yuni'yān ixlitli'hui'qui Dios. ³¹ Namin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nikō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ē reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabá natāya ē nacālīmālacsu'yuyān. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuanī't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj.

³² 'Nā a'cxni' naputzāna'nikō'can, xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātalīmālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalīmālacsu'yuyān ixpālacata xlaca'n talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē lī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.

Pūcās

Mt. 5:15; 6:22-23

³³ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī chā'tin namāpasī ixpūcās ē namātze'ka o nahui'li ixtampīn cajón. Namāhua'ca' tālh mā'n ē chuntza' tī natatanū tzē natalaktzi'n. ³⁴ Palh tzej a'ka'ī'ya' ē latlā'hua'na na ixtej Dios nalītaxtuya' hua'chi taxkaket tū cāmāxkakē ā'makapitzīn. ³⁵ Cuenta catlahua'tit ē jā natzucuya'tit lacapāstacā'tit tū jā tze, ixpālacata chuntza' jāla catitlahua'tit tū tze. ³⁶ Palh hui'x lacapāstaca' tū tze ē palh tlahua'ya' tū tze, chuntza' nala chī a'ktin pūcās tū tzej māxkakē mintej.

Jesús cāmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47

³⁷ A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, chā'tin fariseo huanilh catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Jesús tanūlh ē tahuī'lh huā'yan. ³⁸ Fariseo lī'a'cnīlh chī Jesús jā makacha'ka'lh chī xluca'n ixtalīsmānīnī't a'cxni' natahuā'yan. ³⁹ Māpa'ksīni' huanilh:

—Hui'xina'n fariseos hua'chi tī namakche'kē' vaso ē pulātu ē jā catipūche'kē'lh. Masqui tasu'yu'yā'tit tze ya chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n ixpālacata tampi'lhīni'nā'tit ē tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze. ⁴⁰ ¡Jā kexpatcu'tunā'tit! ¿Ē jā ca'tziyā'tit Dios cātlahuanī'ta'n hui'xina'n nalakachi'xcuhui'yā'tit Dios? A'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n, jāla catilakachi'xcuhui'tit. ⁴¹ Palh ixlīcāna' lakachi'xcuhui'cu'tunā'tit Dios, ixlacasqui'nca xatze mintalacapāstacni'ca'n. Palh tze mintalacapāstacni'ca'n, ixlipō'ktuca'n nacātalaktzī'nān lactze.

⁴² ¡Hui'xina'n fariseos nalīpuhuanā'tit! Māstā'yā'tit macsti'na'j līhua't chī culāntu' ē chī ā'cunculim ē ā'makapitzīn līhua't tū ixla' Dios nahuan. Chuntza' tze. Masqui chuntza' tlahua'yā'tit, jātza' tasu'yu palh pāxqui'yā'tit Dios ē palh natlahua'yā'tit tū lactze. Ixla-casqui'nca namakataxtūyā'tit tū ixla' Dios. Ā'chulā' ixla-casqui'nca natlahua'yā'tit tū xatze ē napāxqui'yā'tit Dios.

⁴³ ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos! Lacasqui'nā'tit natahui'la'yā'tit jā cātalaktzī'nān nac templo. Lacasqui'nā'tit cacātalakachi'xcuhui'n a'cxni' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n xamākelh-tahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tī laktza' lī'a'kskāhuī'ni'nā'tit! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū jā tatasu'yu. Tachi'xcuhui't tachi'nta ē jā taca'tzī. Chuntza' tatlahua tū jā tze chuntza' chī tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmātlahuanīyā'tit

ā'makapitzin chī cāmāsu'yuni'yā'tit. Xlaca'n jā taca'tzi palh talaclē'n —huanli Jesús.

⁴⁵ Palaj tunca kelhtilh chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', a'cxni' chuntza' hua'na' huā'mā' quilālacaquilhniyāuj.

⁴⁶ Jesús huanli:

—¡Nalīpuhuanā'tit nā hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin! Lhūhua' tahui'lat mātlahuīni'nā'tit ē jātza' la mākentaxtūkō'can. Ū'tza' hua'chi ixcāmācu'quī'tit tū tzinca. Jā tī chā'tin tzē natāyani' ē hui'xina'n jā maktāyayā'tit.

⁴⁷ ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n! Jā tze chī tlahua'yā'tit. Xmān cālakachi'xcuui'cu'tunā'tit tī tanīnī'ntza' a'kchihuīna'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n ē ⁴⁸ hui'xina'n tlahua'yā'tit ixpanteonca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmāknīcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n chī minapapana'ca'n, ē puhua'nā'tit tze tū tatlhualh xlaca'n.

⁴⁹ Ū'tza' līchihuīna'nli Dios tī ixlīcāna' ka'lhī talacapāstacni'. Huanli: “Na'iccāmacamini' a'kchihuīna'nī'n ē apóstoles. Nacāmāknīcan ā'makapitzin ē nacāmākapātīnīncan ā'makapitzin huampala.” ⁵⁰ Chuntza' tachi'xcuui't tī tahui'lāna'lh chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālacata ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmāknīcanī't hasta a'cxni' ixlitzucuni' cā'quilhtamacuj. ⁵¹ Natzucucan nacākelhasqui'nīcan ixpālacata Abel ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n hasta Zacarías tī maknīca na ixlaczuna'j templo ē pūmacamāstā'n. Ū'tza' iccāhuanīyān Dios nacākelhasqui'nīyān hui'xina'n huā'tzā' ixpālacata a'kchihuīna'nī'n tī cāmāknīcanī't.

⁵² ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n, mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn! Ixtachihuīn Dios hua'chi tanūmā'lh a'ktin nac chic. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit xallave chic. Jā tanūyā'tit ē jā cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzin.

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanilh tzamā', mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tasītzī'ni'lh Jesús. Tatzuculh takelhasqui'nī lhūhua' catūhuālh.
⁵⁴ Ixtamaktaka'lh mā'nalh palh tzē ixtamaclani'lh tū ixtalīmālacsu'yulh.

12

Tī a'ktu' tlahua ixlacan

¹ Līhuan ixtatakēstokmā'nalh lhūhua' tachi'xcuhuī't hasta ixtalālacxquititza'. Jesús tzuculh cāhuani pūla ī'scujnu'nī'n:

—Cuenta natlahua'yā'tit fariseos ixpālacata xlaca'n a'ktu' tlahua ixlacanca'n. Jā titlahua'yā'tit chī xlaca'n.

² Catūhuālh tū tzē'kcanī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Tū tzē'kcanī'tcus, naca'tzīkō'can. ³ Chuntza' tū hui'xina'n huaninī'ta'ntit xmān chā'tin, ū'tza' nakexmatcan calhāxcuahuālh. Tū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān nac chic, ū'tza' palha' nahuancan calhāxcuahuālh nac kēpūn.

Tīchu ixlacasqui'nca najicua'ni'can

Mt. 10:28-31

⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Quinamigos, iccāhuaniyān jā tijicua'ni'yā'tit tī tamaknīni'n ē ā'līstān jāla tū ā'chulā' tlahua.

⁵ Na'iccāhuaniyān tī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios tī tzē nacāmālakspūtūkō'yān ē ā'līstān nacāmācā'nān nac pūpātīn. Ū'tza' calijicua'ni'tit Dios.

⁶ 'Jā tapalaxla' lakatin tantzicni'. Stā'can tanquitzis xmān a'ktu' tumīn. Dios jā cāpātza'nkā nūn lakatin xlaca'n. ⁷ Hui'xina'n hasta miya'jca'n

cātapūlhekeni'nī'tan kenatunu'. Ū'tza' jā tilijicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā tantzicni'.

Calacan natahuan tatā'tapa'ksī Jesús

Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nahuan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhū't: “Quit ictapa'ksīni' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīnca'n ixángeles Dios: “Xla' quintapa'ksīni'.” Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁹ Palh catīxcuhuālh naquinkelhtatzē'ka na ixlacatīnca'n tachi'xcuhū't, nā quit na'ickelhtatzē'ka na ixlacatīnca'n ixángeles Dios.

¹⁰ 'Tī cachihuālh talīchihuīna'n Chi'xcu' xala' Tālmā'n, tzē namātza'nkēna'ni'can. Tī tahuan jā tze tū tlahua Espīritu Santo, xla'ca'n jāla caticāmātza'nkēna'ni'ca.

¹¹ 'A'cxni' nacātalē'nān na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu', jā catilī'a'ktuyuntit chī nakelhtīni'nā'tit. ¹² A'cxni' nachihuīna'nā'tit, Espīritu Santo nacāmāsu'yuni'yān chī nakelhtīni'nā'tit —huanli Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī rico

¹³ Chā'tin ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhū't huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimaxquī'lh tū quila' nahuan.

¹⁴ Jesús kelhtīlh:

—¿Tīchu quihui'līnī't quit hua'chi juez o tī māpitzī ti'ya't?

¹⁵ Nā huanli:

—Cuenta catlahua'tit. Jā tilakca'tzana'ntit catūhuālh xala' nac cā'quillhtamacuj tū jāla caticāmaxquī'n milatamatca'n.

¹⁶ Palaj tunca Jesús cālīmāsu'yuni'lh a'ktin tachihuīn ē cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixmakanāna'n na ixti'ya't. ¹⁷ Xla' palaj tunca lacpuhuanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Jā icka'lhī jā na'icmāquī' lhūhua' quincuxi'. ¹⁸ Pūla na'iccāactlahua xalacsti'na'j xipūtahuīlh quincuxi' ē na'ictlahua ā'chulā' xaka'tla' ē a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' ē ixlipō'ktu tū icmakalalh. ¹⁹ A'cxni' na'icpuhuan quina'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' tū icmakalalh tū naquilīmacuani' ā'lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaja ē na'icuā'yan ē na'icko'tnu'n ē na'icpāxuhua.” ²⁰ Dios huanilh: “Hui'x jā tze lacapāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nanī'ya'. Tū māquī'ni'ta', ¿tīchu ixla' nahuan?” ²¹ Chuntza' na'a'kspula chā'tin chi'xcu' tī mākēstoka lhūhua' catūhuālh tū ixla'. Ixlipō'ktu tū ka'lhī, jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios.

Dios cāmaktaka'lhā ixlacstīn

Mt. 6:25-34

²² Ā'listān Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Iccāhuaniyān. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē tū nalhakā'yā'tit. ²³ Dios cāmaxquī'yān milatamatca'n ē mimacni'ca'n tū tzē nalīscujā'tit ē ā'chulā' nacāmaxquī'yān milīhua'tca'n ē milu'xu'ca'n. ²⁴ Cuenta cacātlahua'tit cha'kni'. Xlaca'n jā tacha'nāna'n ē nūn tamakanāna'n. Jā taka'lhī xipūcuxi'ca'n ē Dios cāmāhuī'. Ā'chulā' tapalaxla' hui'xina'n ē jā tzamā' spūnī'n. ²⁵ Jā tī chā'tin chī hui'xina'n tzē ā'chulā' makās natahuī'la masqui calī'a'ktuyunti. ²⁶ Palh chuntza' jāla natlahua'yā'tit, ¿tū xipālacata lhūhua' tū li'a'ktuyunā'tit?

²⁷ 'Cuenta cacātlahua'tit xanatna' chī natalīstaca. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. Tzēhuani't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey

Salomón jāla cāmālakchā'nī ixlitzēhuanī't xanat ē xla' rico ixuanī't. ²⁸ A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't ē lakalī tū'xama'n nacā'ī'can ē nacālhcuyucan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit huā'mā'? ²⁹ Chuntza' jā tilī'a'ktuyunā'tit ixpālacata tū nahua'yā'tit ē tū naliko'tnu'nā'tit. ³⁰ Tachi'xcuhū't xalanī'n nac cā'quiltamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' ca'tzī tū maclacasqui'nā'tit. ³¹ Xatze pūla caputzatit chī nalikexpatni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n ē nā namaktīni'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit.

Rico nahua'na' nac a'kapūn

Mt. 6:19-21

³² Jesús cāhuanipāl'h:

—Quilacstīn, jā cajicua'ntit. Masqui jā lhūhua' hui'xina'n, minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n natapa'ksīni'yā'tit xla'. ³³ Castā'tit tū ka'lhī'yā'tit ē cacāmaxquī'tit tī tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n tū jā maktin catimasli ē milīricujca'n nac a'kapūn ē jā maktin catisputli. A'ntza' jā catitanūlh ka'lhāna' ē nūn tū catilacua'lh. ³⁴ Jā huī'lh milīricujca'n, a'ntza' huī'lh mintalacapāstacni'ca'n.

Ixlacasqui'nca tacāxni'j natahui'la'yā'tit

³⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Cacāxtahui'la'tit. Camāpasītittza' mimpūcāscan. ³⁶ Hua'chi tasācua' cahuantit tī taka'lhīmā'nalhxpatronca'n tī a'nī't jā tamakaxtokmā'ca. A'cxni' nataspi'ta ē nalīmacasā'nan mākelhcha, lacasqui'n palaj camālaquī'ni'ca. ³⁷ Līpāxuhua tasācua' tī talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixpatronca'n nacāhuani

catahui'lh ē nacāmāhui'can. ³⁸ Masqui cachilh i'tāt tzi'sa o xkakani'ttza', lipāxuhua tasācua' palh talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzītīt huā'mā'. Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh tūyā hora nachin ka'lhāna', ixlakahuantahui'lh ē jā ixtimakxtekli natanū ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalhtahui'la'tit. Namin Chi'xcu' xala' Tālh mā'n a'cxni' jā ca'tziyā'tit.

Xatze tasācua' ē tī jā xatze tasācua'

Mt. 24:45-51

⁴¹ Palaj tunca Pedro kelhasqui'nīlh:

—¿Ē quilālīmāsu'yuni'uj xmān quimpālacataca'n o ixlipō'ktuca'n?

⁴² Jesús huanli:

—¿Chī hui'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī ixtēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ixtasācua' ē xla' nacāmāhui' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴³ Lipāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁴ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlipō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁵ Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpatrón. Chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'n ē natzucu nahuā'yan ē nako'ta ē naka'chī. ⁴⁶ Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzī. Ixtēcu' chic palha' namakapātīnīn tasācua' ē nacātā'pātīnīn xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī.

⁴⁷ 'Tasācua' tī ca'tzī tū lacasqui'n ixpatrón ē jā mākentaxtū ē jā lakachi'xcuhui', xla' maklhūhua' natucscan. ⁴⁸ Tī jā ca'tzī tū lacasqui'n ixpatrón ē masqui natlahua tū maclacasqui'n castigo, xla' jā maklhūhua' catihui'līni'ca. Palh jā lhūhua' macamaxqui'can, xla' jā

lhūhua' catisqui'ni'can. Tī lhūhua' macamaxqui'can,
ā'chulā' lhūhua' nasqui'ni'can.

Jesús cāmakpitzilh tachi'xcuhū't

Mt. 10:34-36

⁴⁹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Quimpālacata quit jā lacxtim catihuantit. Makapitzīn natakexmatni' quintachihuīn ē ā'makapitzīn natalakmaka'n. Makapitzīn lacatancs natahuan ixlicāna' quintachihuīn ē ā'makapitzīn lacatancs natahuan jā ixlicāna'. Chuntza' calalh chuhua'j.
⁵⁰ Ixlacasqui'nca na'icpātini'n. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'cxni' na'icmākentaxtū? ⁵¹ ¿Ē puhua'nā'tit icmilh ixpālacata lacxtim natahuan tachi'xcuhū't? Iccāhuaniyān jā chuntza'. Na'iccāmāpitziyān. ⁵² Chuhua'j hasta kelhaquitzis xalanī'n a'ktin nac chic natatapāpitzi. Chā'tu'tun ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n natahuan chā'tu', ē chā'tu' ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n natahuan chā'tu'tun.
⁵³ Xatāta' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixka'hua'cha ē ka'hua'cha ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtāta'. Ixtzī' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtzu'ma'jāt ē tzu'ma'jāt ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtzī'. Puscāt ē ixpuhuiti' natalāquiclhaktzī'n.

Jā ixtaca'tzī tū huanicu'tun lī'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh tachi'xcuhū't:

—A'cxni' hui'xina'n laktzī'nā'tit tā'kaquī'mā'cha' pokl-hnu' jā tā'cnū chi'chini', palaj tunca hua'nā'tit namin xcān. Ē chuntza' a'kspula. ⁵⁵ A'cxni' minācha' ū'ni' xala' nac sur, huancan nalhcācna'n. Ē chuntza' la.
⁵⁶ ¿Hui'xina'n tlaha'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o jā namin, xmān ix-pālacata laktzī'nā'tit a'kapūn. ¿Tū ixpālacata jā cuenta

tlahua'yā'tit tū a'kspulamā'lh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laktzi'nā'tit lī'a'cnīn?

Calī'hui'li' natā'lācāxla'ya' mintā'lāquiclhaktzi'

Mt. 5:25-26

⁵⁷ Jesús cāhuanipālh:

—¿Tū ixpālacata jāla puhua'nā'tit palh catūhuālh tze o jā tze? ⁵⁸ Palh catūhuālh mālacapū'yān, calacapāstacti chī palaj nalitā'lācāxla'ya' lihuan jāna'j pinā'tit nac pūchi-huīn ē chuntza' jā catilē'n na ixlecatīn juez. Palh nalē'nān na ixlecatīn juez, xla' namacamāstā'yān na ixmacan policia ē xla'c'n natamānūyān nac pūlāchī'n. ⁵⁹ Palh chuntza' na'a'kspulayān icuaniyān jā catitaxtu hasta jā naxokokō'ya' ixlīpō'ktu.

13

Ixlacasqui'nca nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n

¹ Tzamā' quilhtamacuj tamilh chi'xcuhū'n. Ixtahuanimā'nalh Jesús chī Pilato cāmāmaknīnīnī'lh makapitzīn chi'xcuhū'n xalanī'n nac Galilea. Cāmāknīca a'cxni' ixtalīlakatāyamā'nalh Dios animalhna'. ² Jesús cāhuanilh:

—¿Ē puhua'nā'tit chuntza' cā'a'kspulanī't tzamā' chi'xcuhū'n ixpālacata ā'chulā' ixtalāclē'n ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā milīpō'ktuca'n nanīkō'yā'tit. ⁴ Kelhacāujtzayan tī tanīlh a'cxni' torre Siloé a'kā'lh ē cā'a'klhta'lalh, ¿ē puhua'nā'tit ā'chulā' ixtalāclē'n ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuani'yān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Xaqui'hui' higo tū jā ixka'lhī ixtahua'ca't

⁶ Palaj tunca Jesús cāhui'lini'lh tzamā' tū talīca'tzīni'lh ē cāhuanilh:

—Chā'tin chi'xcu' ixcha'nī't pūlactin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. A'cxni' a'lh laktzī'n palh ixua'ca'lh'tza', jā maclani'lh ixtahua'ca't. ⁷ Palaj tunca huanilh ixtasācua': “A'ktu'tuntza' cā'ta icmakputza ixtahua'ca't huā'mā' qui'hui' ē jā tū icmaclani't. Catanca'; xmān yāl'h. Jā tū līmacuan iccha'nli.” ⁸ Tī ixmaktaka'lha ti'ya't kelhtilh: “Camakxtekti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclakponkni' ti'ya't ē na'icmaka'ni' abono. ⁹ Palhāsā' natahua'ca' huā'mā' cā'ta. Palh jā tahua'ca'lh nahuan a'cxni' natancā'ya'.”

Quilhtamacuj tū pūjaxcan Jesús mātzeyilh chā'tin puscāt tī ā'clhchā'cupulu ixuanī't

¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús iccāmāsu'yuni'mā'lh nac templo. ¹¹ Ixū'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixta'jatatla a'kcāujtzayan cā'ta. Ixchi'pani't a'ktin jā tzeya ū'ni' ē ixmakata'jatatla ē ixtacupucsnī'ttza' ē jātza' la ixtā'klhsaja nūn macsti'na'j.

¹² Jesús, a'cxni' laktzī'lh puscāt, ta'sani'lh ē huanilh:

—Puscāt, tzeyani'ta'tza'. Jātza' ka'lhī'ya' minta'jatat.

¹³ Palaj tunca Jesús a'cpūhui'lilh ixmacan ē palaj tunca puscāt tastu'ncli ē tzuculh laktaquilhpūta Dios.

¹⁴ Xapuxcu' xala' nac templo sītzī'lh ixpālacata Jesús mātzeyilh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan, ē cāhuanilh tachi'xcu'huī't:

—Xmān a'kchāxan quilhtamacuj nascujā'tit. Ē tzamā' quilhtamacuj a'cxni' cata'ntit tacu'chu'yā'tit ē jā a'cxni' jaxcan.

¹⁵ Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—¡Tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! ¿Ē jā catixcuttit mihuācaxca'n o mimburoca'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē namāko'tniyā'tit? ¹⁶ Huā'mā' puscāt ī'xū'nātā'nat Abraham ē hua'chi līchi'hui'lilh skāhuī'ni'

huā'mā' ta'jatāt. Chuhua'j a'kcāujtzayantza' cā'ta. ¿Ē jā tze ixmaktica ixta'jatāt tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹⁷ A'cxni' Jesús huanli huā'mā', cāmāmāxani'lh tī ixtaquiclhaktzī'n. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtalipāxuhua li'a'cnīn tū tlahualh Jesús.

Xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32

¹⁸ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Chī hui'lh ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī na'iclīmāsu'yu chī natalilhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī?

¹⁹ Natalhūhua'n chuntza' chī staca a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' nac ti'ya't. Lacsti'na'j tzamā' xalīcha'nat ē a'cxni' nastackō', hua'chi a'katin qui'hui' nahuan. A'cxni' ka'tla'tza' ē a'ntza' spūnī'n natatlahua ixmāsekca'n.

Levadura

Mt. 13:33

²⁰ Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclīmāsu'yu chī nalīstaca ixlīmāpa'ksīn Dios?

²¹ Ū'tza' hua'chi a'ktin levadura tū chā'tin puscāt nalītlahua maktu'tun xatapūlhcān harina ē namakxteka hasta nalaklhtāyakō' ixtasquit.

Xapītuna'j mākelhcha

Mt. 7:13-14, 21-23

²² Jesús tayapālh ixtej nac Jerusalén. Ixtētaxtu nac cā'lacchicni' jā macsti'na'j ē jā laka'tla' ē ixmāsu'yu.

²³ Chā'tin kelhasqui'nīlh:

—¿Ē xmān makapitzīn nata'a'kapūtaxtu?

Jesús kelhtīlh:

²⁴ —Calīhui'lī'tit natanū'yā'tit xapītuna'j xamākelhcha nac a'kapūn. Iccāhuanīyān lhūhua' nataputza chī natalītanūcu'tun ē jāla catitatanūlh.

²⁵ A'cxni' ixtēcu' chic namālacchahua, hui'xina'n tī

yā'na'ntit nac kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit mākelhcha. Nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj.” Xla' nacākelhtiyān: “Jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n.” ²⁶ Hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yanī'ta'n ē hui'x māsu'yu'nī'ta' na quincā'lacchicni'ca'n.” ²⁷ Xla' nacākelhtiyān: “Iccāhuaninī'ta'ntza' jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n. ¡Caquilātapānūni'uj! Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze.” ²⁸ Chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' ē nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'cxni' nalaktzī'nā'tit Abraham ē Isaac ē Jacob ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahui'lāna'ncha' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē hui'xina'n jā caticātamakxtekni' natanū'yā'tit.

²⁹ Nataminācha' tachi'xcuui't xalanī'n calhāxcuhuāl h ē natahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ³⁰ Tzamā' quilhtamacuj nacālakachi'xcuui'can xlaca'n tī jā ixlacasqui'nca chuhua'j; ē tī cālakachi'xcuui'cantza' chuhua'j ē ā'līstān jātza' caticālakachi'xcuui'ca — huanli Jesús.

Jesús lilīpuhuanli ixpālacata Jerusalén

Mt. 23:37-39

³¹ Chū ū'tza' tzamā' quilhtamacuj ā'makapitzīn fariseos talakchilh Jesús ē tahuanihl:

— Cataxtu huā'tzā' ixpālacata Herodes maknīcu'tunān.

³² Jesús cākelhtīlh:

— Calakpintit tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhuī'nin ē nahuani'yā'tit: “Chuhua'j ē lakalī na'iccāmāxtukō' jā tzeya ū'ni'. Ē ā'nā na'iccāmātzeyī ta'jatatlānī'n. Tū'xama'n na'ictlahuakō'.” ³³ Ixlacasqui'nca na'ica'n na quītej chuhua'j ē lakalī ē tū'xama'n ixpālacata jā minī'ni' calhāxcuhuāl nanī chā'tin a'kchihuīna', xmān jā huanican nac Jerusalén.

³⁴ ¡Iccālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmaknīyā'tit a'kchihuīna'nī'n ē

cācucta'layā'tit lacscujnī'n tī Dios cāmacamini'yan. Makl-hūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn ē jā lacasqui'ntit. ³⁵ Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' mincā'lacchicni'ca'n. Iccāhuaniyān jātza' quintilālaktzī'mpalayāuj hasta a'cxni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Sicua'lanātlahuanī't tī min ē ka'lhī ixlītlī'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios.”

14

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' tī cu'nli

¹ Milh a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan ē a'cxni' Jesús quīmakuā'yalh na ixchic chā'tin xapuxcu' fariseos. Ā'makapitzīn fariseos ixtamaktaka'lh mā'nalh. ² Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' na ixlacatīn tī ixcu'nī't. ³ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos:

—Ixlīmāpa'ksīn Moisés ¿ē makxteka namātzeyīcan chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁴ Xlaca'n ca'cs tatāyalh. Palaj tunca Jesús macachi'palh ta'jatatlani' ē mātzeyīlh ē huanilh ca'a'lh. ⁵ Cāhuanilh fariseos:

—Palh mimburoca'n o mihuācaxca'n nakōstojō xapūlh mā'n nac xcān, ¿ē jā palaj namācutuyā'tit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁶ Jā tū takelhtīni'lh.

Tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca

⁷ A'cxni' Jesús laktzī'lh tī cā'invitarlīcanī't ē chī ixtaputzamā'nalh pūtahui'lh tū ā'chulā' xatze, cāmaxqui'lh huā'mā' talacapāstacni':

⁸ —A'cxni' na'invitarlīca'na' jā tamakaxtokcan, jā titahui'la'ya' jā xatze pūtahui'lh. Palhāsā' nachin

ā'chā'tin tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā hui'x. ⁹ Tī invitarliyān nalaka'nān nahuanīyān: “Cama'xqui' mimpū-tahui'llh huā'mā' chā'tin tī ā'listān chilh.” Chuntza' limāx-ana'tza' napina' natahui'la'ya' nac cā'chakēn. ¹⁰ A'cxni' na'invitarlīca'na', natahui'la'ya' nac cā'chakēn. A'cxni' namin tī invitarlīnī'ta'n nahuanīyān: “Cata't, catahui'la' nac mesa.” Chuntza' nalakachi'xcuhui'ca'na' na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn jā tamakaxtokcan. ¹¹ Tī ixa'cstu ka'tla' makca'tzī, ū'tza' namāmāxani'can. Tī jā ixa'cstu putza ixlīka'tla', ū'tza' nalakachi'xcuhui'can.

¹² Nā Jesús huanilh chi'xcu' tī ixinvitarlīnī't:

—A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', jā nacā'invitarliya' xmān minamigos ē mintā'timīn ē mintalakapasnī'n ē lacricujnu'. Xlaca'n a'cxni' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē nata'invitarliyān ē chuntza' naka'lhī'ya' ixlakxoko mincā'tani'. ¹³ A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani', nacā'invitarliya' tī lacxcamanīnī'n ē ta'jatatlānī'n ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzī'nī'n. ¹⁴ Chuntza' nalīpāxuhua'ya' ixpālacata xluca'n jā tū catitamaxqui'n. Chuntza' naka'lhī'ya' mintatlaj a'cxni' natalacastālancuana'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

Xaka'tla' tahua'

¹⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā', chā'tin tī ixuī'llh nac mesa huanilh Jesús:

—Līpāxuhua tī nahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

¹⁶ Palaj tunca Jesús kelhtīl:

—Chā'tin chi'xcu' hui'līl a'ktin ka'tla' tahua' ē cā'invitarlīkō'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹⁷ A'cxni' chā'lh hora tū pūhuā'yancan, cāmācā'lh ixtasācua' natamāca'tzīnīnī'n ē cāhuanilh tī ixcā'invitarlīnī't: “Cata'ntit. Cāxui'lakō'tza' ixlīpō'ktu.” ¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tamacā'lh tachihuīn ixpālacata jāla ta'a'n. Chā'tin huanli: “Ā'cus ictamāhualh a'ktin ti'ya't ē ixlacasqui'nca na'ica'n

na'iclaktzi'n. Icsqui'ni'yān naquimātza'nkēna'ni'ya'ixpālacata jāla icti'a'ncha'." ¹⁹ Chā'tin chihuīna'mpālḥ: "Ictamāhualḥ tanquitzis par huācax ē ica'nā iccālaktzi'n palh tze tascuja. Icsqui'ni'yān a'ktin lītze caquimātza'nkēna'ni'ixpālacata jāla icti'a'ncha'." ²⁰ Chā'tin chihuīna'mpālḥ: "Ictamakaxtoklicus ē chuntza'jāla icti'a'ncha'."

²¹ 'A'cxni' taspi'tli tasācua', huanikō'lh xpatrón chī a'kspulalh. Xpatrón sītzi'lh ē huanilh ixtasācua': "Palaj capit xatej nac cā'lacchicni' ē cacālī'ta' tī lacxcamani'nī'n ē ta'jatatlani'n ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzi'nī'n." ²² A'mpālḥ ē ā'līstān taspi'tpālḥ tasācua' ē huanli: "Ictlahualhtza' chuntza' chī quihua'ni' ē hui'lhcus jā tahui'lacon." ²³ Ixtēcu' huanilh ixtasācua': "Capit nac tej jā ā'chulā' makat ē cuesa nacālī'ta'na' ē natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyān jā tī chā'tin xla'ca'n tī iccā'invitarlilh pūla natahua' quilihua't."

Tū ixlacasqui'nca ixpālacata tī nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani' Jesús, ē xla' cālaktalakspi'tli ē cāhuanilh:

²⁶ —Palh catīhuālḥ quintapa'ksīni'cu'tun quit ixlacasqui'nca ā'chulā' napāxqui' Dios ē jā ixtāta' ē ixtzi' ē ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixtā'timīn ē hasta ixa'cstu. Palh jā chuntza', jāla quintitā'scujli. ²⁷ Tī jā pātīni'ncu'tun quimpālacata ē jā latahui'lacu'tun chī icui'lh quit, jāla quintitā'scujli.

²⁸ 'Palh chā'tin chi'xcu' tlahuacu'tun a'ktin chic, pūla natlahua ixcuenta chī huanī't nalē'n tumīn. Chuntza' naca'tzi' palh na'a'cchā'ni' tumīn tū nalītlahuakō'. ²⁹ Palh jā chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'cxni' xmāncus xatantūn yālḥ. ³⁰ Ixlīpō'ktu tī natalaktzi'n, natalilītzi'n. Natahuan: "Huā'mā' chi'xcu' timātzuculḥ ixchic ē jā mā'ksputukō'lh."

³¹ 'Jā tī chā'tin rey tī jā pūla nalacapāstaca palh tzē naliskāhuī'lh a'kcāuj mil soldados ā'chā'tin rey ixtā'lāquiclhaktzi' tī ka'lhī a'kpu'xam mil. ³² Palh ca'tzī jāla catiskāhuī'lh ixtā'lāquiclhaktzi', namacā'n chā'tin lacscujni' natā'lācāxla a'cxni' makatcus mimā'cha'. ³³ Chuntza' palh hui'xina'n jā makxtekcu'tunā'tit ixlipō'ktu tū milaca'n, jāla quiscujnu'nī'n catihuantit.

Matzat

Mt. 5:13; Mr. 9:50

³⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Masqui tze matzat, palh jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalimāsko'ko'nuncan? ³⁵ Jātza' tze. Xmāntza' namaka'ncan. Tī kexmata cuenta catlahualh.

15

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Mt. 18:10-14

¹ Ixlipō'ktuca'n tī mātā'jīni'nī'n līxokot ē tī jā lactze, xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús natakexmata.

² Fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ixtalīchihuīna'n Jesús. Talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan tachi'xcu'huī't tī jā tze.

³ Palaj tunca Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' tū līca'tzīni'can:

⁴ —Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh namakatzā'nkā lakatin, ¿tū natlahua? Nacāmāxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatzā'nkānī't. Naputza hasta jā namacla.

⁵ A'cxni' namacla, napekxtūtahua'ca'līmin. ⁶ A'cxni' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos ē tī lacatzuna'j tahuī'lāna'lh na ixchic. Nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj chuhua'j ixpālacata icmaclalh quimpurecu' tū ixtza'nkānī't.” ⁷ Iccāhuaniyān ā'chulā'

naka'lhī tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata chā'tin tī lakpalī ixtalacapāstacni' ē jā chī xanoventa y nueve tī tapuhuan lactzeya chi'xcu'huī'n. Xlaca'n jā tamakca'tzī palh ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Tumīn tū tza'nkāl̄h

⁸ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palh chā'tin puscāt ka'lhī pekcāuj moneda ē palh namakatza'nkā pektin, namāpasī ixpūcās ē napa'lhna'n ē tzej naputza hasta jā namacla. ⁹ A'cxni' namacla, nacāmākēstoka ixamigas ē tī lacatzuna'j tahuilāna'lh na ixchic, ē nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáuj ixpālacata icmaclalhtza' moneda tū xa'icmakatza'nkānī't.” ¹⁰ Iccāhuaniyān lacxtim natapāxuhua ángeles a'cxni' nalakpalī ixtalacapāstacni' chā'tin tī jā tze.

Ka'hua'cha tī pāxcat līlakō'lh ixtumīn

¹¹ Nā Jesús huanlī:

—Chā'tin chi'xcu' ixka'lhī chā'tu' ixcamana'. ¹² Xastancu huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' chuhua'j tū quila' nahuan.” Xatāta' cāmāpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³ Jā makās xastancu mākēstokkō'lh ixtamacatzucun ē a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. A'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

¹⁴ 'A'cxni' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, lakmillh a'ktin tatzi'ncstat tzamā' nac cā'lacchicni' ē xla' tzuculh tzi'ncsa. ¹⁵ Palaj tunca a'lh putza jā namakscuja. Chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' macā'lh nacāmaktaka'lha pa'xni'n. ¹⁶ Tihua'cu'tunli tū ixcāmāhuī'mā'lh pa'xni', ē jā tī chā'tin ixmaxqui' tū nahua'.

¹⁷ 'Palaj tunca tzuculh lacapāstaca: “Chī kelhalā't tasācua' na ixchic quintāta' jā tahuā'yamā'nal̄h ē cāquitāxtūni' ē quit ictzi'ncsnimā'lh huā'tzā'.

¹⁸ Na'iclaka'mpala quintāta' ē na'icuanī: Tāta', ictlahuani'nī'ta'n tū jā tze ē nā ictlahuani't tū jā tze

na ixlcatīn Dios. ¹⁹ Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha. Caquilimāxtu hua'chi chā'tin mintasācua'." ²⁰ Palaj tunca tayalhx ixtej nalaka'n ixtāta'.

'A'cxni' makatcus ixa'mā'cha' na ixchic, ixtāta' lak-tzī'lh ē lakapasli ē lakalhu'manli. Tu'jnun a'lh lakapāx-toka ixka'hua'cha ē skōkalh ē mu'sulh. ²¹ Palaj tunca ixka'hua'cha huanilh: "Tāta', ictlahuani't tū jā tze na ixlcatīn Dios ē na milacatīn. Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha."

²² 'Masqui chuntza' huanilh ka'hua'cha, xatāta' cāhuanilh ixtasācua'n: "Calīta'ntit pūtīn xasāsti' lu'xu' ē camālhekē'tit huā'mā' quinka'hua'cha. Camāmakanū'tit tū nalītasu'yu quinka'hua'cha ē camātūnū'tit ixcaclhi'. ²³ Calīta'ntit huācax tū xako'ntīntza' ē camakni'tit. Natlahuayāuj a'ktin cā'tani' ē nahuā'yanāuj. ²⁴ Hua'chi xanīntza' ixuanī't huā'mā' quinka'hua'cha ē lacastālancuana'ni't. Ixtza'nkāni'ttza' ē icmaclapālh." Ū'tza' lī'a'nalhx tapāxuhuān.

²⁵ 'Tzamā' quilhtamacuj xapuxcu' ixka'hua'cha ixa'ni't scuja. A'cxni' ixmimā'lh na ixchic, kexmatli chī i'sla'knamā'ca ē ixtlī'mā'ca. ²⁶ Palaj tunca ta'sani'lh chā'tin tasācua' ē kelhasqui'nīlh tūchu lamā'lh. ²⁷ Xla' kelhtīlh: "Mat milh mistancu. Mintāta' māmaknīnīni'lh xako'ntīn huācax ixpālacata tze chillh ē jā ta'jatatla."

²⁸ 'Xapuxcu' sītzi'lh ē jā ixtanūcu'tun. Ixtāta' tax-tulh ē huanilh catanūlh. ²⁹ Xla' huanilh ixtāta': "Hui'x ca'tziya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujnī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj ickexmatni'ni'ta'n. Jā maktin quimaxqui'ni'ta'n nūn lakatin xaska'ta' chivo na'iccālītā'pāxuhua quinamigos. ³⁰ Chuhua'j ixpālacata chillh huā'mā' minka'hua'cha tī pāxcat cātā'līlakō'lh mintumīn tī jā tzeyā puscan ē hui'x māmaknīnīni'ni'ta' xako'ntīn huācax."

³¹ 'Palaj tunca xatāta' huanilh: "Hui'x quinka'hua'cha ē hui'x pō'ktu quilhtamacuj quintā'hui'la', ē ixlipō'ktu

tū icka'lhī pō'ktu mila'. ³² Chuhua'j ixlacasqui'nca natlahuayāuj cā'tani' napāxuhuayāuj ixpālacata mistancu hua'chi xanīntza' ixuanī't ē lacastālancuana'mpāl̄h. Hua'chi ixtza'nkānī'ttza' ē chuhua'j icmaclapāl̄h.”

16

Chā'tin xapuxcu' tasācua' tī skalalh ixuī'lh

¹ Nā Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixuī'lh chā'tin patrón; rico ixuanī't. Ixka'lhī chā'tin xapuxcu' ixtasācua'. Mālacsu'yuca tzamā' xapuxcu' tasācua' chī pāxcat ixlilani'mā'lh ixtumīn.

² Palaj tunca ixpatrón māta'satīnīni'lh ē huanilh: “¿Chī quilīhuanimā'ca tzamā' tachihuīn tū mimpālacata? Caquimāsu'yuni' tū icmacamaxquī'nī'ta'n. Jātza' quintitā'scujti chī xapuxcu' tasācua'.”

³ 'Xapuxcu' tasācua' tahuī'lh ē tzuculh lacapāstaca: “¿Tūchu na'ictlahua chuhua'j ixpālacata quimpatrón quimaktīlh quintascujūt? Jā tli'hui'qui quit ē jāla ca'ictiscujli nac cā'tacuxtu, ē icmāxana'n na'icsqui'nihuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quintalacapāstacni' ē chuntza' tzē na'icchā'n a'ktin nac chic na'icuā'yan a'cxni' jā tū icka'lhī quintascujūt.”

⁵ 'Chuntza' chā'tunu' cāmāta'satīnīni'lh tī ixtamaklaclē'n ixpatrón. Tī chā'lh pūla kelhasqui'nīlh: “¿Chī huani't laclīpini'ya' quimpatrón?” ⁶ Xla' kelhtīlh: “Icmaklaclē'n a'ktin ciento barriles aceite.” Palaj tunca xapuxcu' tasācua' huanilh: “Ā' huī'lh minca'psnap. Palaj tunca catahuī'la' ē catlahua'pala' ā'a'ktin xmān cincuenta.” ⁷ Ā'listān kelhasqui'nīlh ā'chā'tin: “¿Ē huī'x, chī huani't laclīpini'ya'?” Huanilh: “A'ktin ciento cuartillo trigo.” Palaj tunca huanilh: “Ā' huī'lh minca'psnap. Catlahua'pala' ā'a'ktin xmān ochenta.”

⁸ 'Ixpatrón puhuanli xapuxcu' tasācua' skalalh huanli chī tlhualh. Chuntza' tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lakskalalhna' chī natatlahua ixnegocioca'n. Ā'chulā' skalalhna' xlaca'n ē jā tī ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios.

⁹ 'Quit iccāhuaniyān: Nacālimaktāyayā'tit mintumīnca'n tī jā tū taka'lhī. Chuntza' a'cxni' nani'yā'tit ē jāla catilī'pintit mintumīnca'n, nacātamānūyān jā pō'ktu natahui'la'yā'tit.

¹⁰ 'Tī tzej namaktaka'lha macsti'na'j tū macamaxquī'can, nā tzej namaktaka'lha lhūhua' palh namacamaxquī'can. Tī jā tzej namākentaxtū ixtascujūt tū jā ixlacasquī'nca, xla' jāla catimākentaxtūlh tū ā'chulā' ixlacasquī'nca. ¹¹ Palh jāla cātamacamaxquī'yān tū xala' nac cā'quilhtamacuj, ħchī nacātalīmacamaxquī'yān tū ixla' Dios? ¹² Palh jā maktaka'lhā'tit tū cātamacamaxquī'yān hui'xina'n, jā caticātamaxquī'n tū milaca'n nahuan.

¹³ 'Jā tī chā'tin tasācua' tzē nacātā'scuja chā'tu' ixpatrón. Chā'tin napāxquī' ē ā'chā'tin jā catilaktzī'ncu'tunli. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit mintumīnca'n.

¹⁴ Fariseos tī ixtapāxquī' ixtumīnca'n ixtakexmatmā'nalh ixlīpō'ktu huā'mā' ē ixtalilitzī'mā'nalh Jesús.

¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Masqui hui'xina'n lacasquī'nā'tit tachi'xcuhūi't natapuhuan lactze hui'xina'n, Dios cālakapasni'yān milīstacna'ca'n. Masqui cā'a'kskāhūi'yā'tit chi'xcuhūi'n ē chuntza' xlaca'n cātalakachi'xcuhūi'yān, Dios lakmaka'n tū tachi'xcuhūi't tapuhuan ā'chulā' ka'lhī ixtapalh.

Ixlīmāpa'ksīn Moisés ē chī Dios māpa'ksīni'nkō'

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Ixuī'lh ixlīmāpa'ksīn Moisés hasta a'cxni' ixlatlā'huan Juan Mā'kpaxīni', ē ū'tza' lacxtim chī tamāsu'yulh a'kchihuīna'nī'n. Chuhua'j talīchihuīna'n xatze tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' ē ixlīpō'ktu tatanūcu'tun.

¹⁷ 'Jicslīhua' namālakspūtūcan a'kapūn ē ti'ya't, ē ā'chulā' jicslīhua' nalakpalīcan ixtachihuīn Dios. Jā catīlakpalīca nūn macsti'na'j.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekcan puscāt

Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12

¹⁸ Jesús cāhuanipāl'h:

—Palh chā'tin chi'xcu' namakxteka ixpuscāt ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin, xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n na ixlacatīn Dios. Tī tā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtekcanī'ttza', nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n na ixlacatīn Dios.

Lázaro ē chi'xcu' tī rico ixuanī't

¹⁹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixlhakā' ixlu'xu' xalactze. Lakalīyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā ixuī'lh ā'chā'tin chi'xcu'; ixtacuhuīni' Lázaro. Lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan na ixtanquilhtīn rico. ²¹ Xla' ixlīka'scu'tun xalacpītzun pāntzīn tū ixyuja na ixmesa rico. Chichi'n ixtasnakani' ixtzi'tzi'.

²² 'Milh a'ktin quilhtamacuj ē Lázaro nīlh, ē ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixuī'lh Abraham. Nā rico nīlh ē mā'cnūca.

²³ 'A'cxni' ixpātīni'mā'lh rico nac pūpātīn, talacayāhualh ē cālaktzi'lh Abraham ē Lázaro ixchā'tu'ca'n. ²⁴ Palaj tunca ta'salh ē huanli:

“Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma'nti ē cama'cata' Lázaro camojōlh nac xcān kentin ixmakaspulh ē

camāske' hui' hui'lh quisi' ma' kā' ixpālacata icpātini' mā'lh na ixpu' nan lamana'."

²⁵ 'Abraham huanilh: "Quinka' hua' cha, calacapās-tacti chī tzej ixlapā't na milatamat ē Lázaro jā tze ixlamā'lh. Chuhua' j xla' pāxuhuamā'lh huā'tzā' ē hui'x pātini' mpā't a'ntza'. ²⁶ Nā hui'lh a'ktin ka'tla' pūlu'cu' tū quincāmāpāpitziyān. Chuntza' tī ta'a'ncu'tun a'ntza' jāla catita'a'lh ē nūn xalanī'n a'ntza' jāla catitamilh huā'tzā'."

²⁷ 'Palaj tunca rico huanli: "Quintāta' Abraham, icsqui'ni'yān cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ nacāhuani kelhaquitzis quintā'timīn tī tahui'lāna'ncha'cus. Chuntza' xlaca'n jā catitamilh huā'tzā' nac pūpātīn."

²⁹ 'Abraham huanilh: "Xlaca'n taka'lhītza' tū tzo'kli Moisés ē profetas. Cuenta catatlahualh ū'tza'." ³⁰ Rico kelhtini'lh: "Ixlicāna'. Ū'tza' icca'tzītza'. Masqui chuntza' icca'tzī, icpuhuan palh ixcālaka'lh chā'tin tī nīnī'ttza', ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n." ³¹ Abraham huanilh: "Palh jā cuenta tatlahua tū tzo'kli Moisés ē profetas, jā catita'a'ka'ī'lh masqui ixcālaka'lh chā'tin tī lacastālan-cuana'nī'ttza' na cā'līnī'n."

17

Pō'ktu quilhtamacuj hui'lh tī jā lactze

Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42

¹ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Masqui pō'ktu hui'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhū't, koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze. ² Xatze ixpichī'hua'ca'ca a'ktin chihuix ē ixmacā'nca nac mar, ē jā ixmāmakahuasīlh jā tī chā'tin tī tzucumā'lhcus a'ka'ī'.

³ Cuenta catlahua'tit.

'Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'n tū jā tze, nalacaquilhnī'ya'. Palh xla' lacpuhuan jā tze tū tlhualh,

namātza'nkēna'ni'ya'. ⁴ Namātza'nkēna'ni'ya' masqui a'ktin quilhtamacuj maktojon catlahualh tū jā tze ē maktojon nalakminān nahuaniyān: “Jā tze quit tū ictlahuani', ē jātza' a'maktin ictitlahualh.”

Tī ta'a'ka'ī' taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵ Ixapóstoles tahuanih Jesús:

—Caquilāmaktāyauj ē ā'chulā' na'ica'ka'ī'yāuj.

⁶ Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixa'ka'ī'tit, masqui macsti'na'j, ixua'ni'tit huā'yālh qui'hui': “Catapu'llu' ē capit catacha'nti nac mar.” Chuntza' qui'hui' ixtlahualh.

Ixtascujūt tī tasācua'

⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'x ixka'lhīya' chā'tin mintasācua' tī scujnī'ttza' pō'ktu quilhtamacuj ē ixtaspi'tli na minchic, jā catihua'ni': “Catanu', cahuā'ya'.” ⁸ Palhāsā' nahuani'ya': “Cacāxtlahua' quilihua't ē pūla naquimā'hui'ya' quit. Ā'līstān nahuā'ya'na' hui'x.”

⁹ A'cxni' mintasācua' natlahuakō' ixtascujūt, jā catimaxqui' tapāxcatca'tzīn ixpālacata xla' sa'j tasācua'.

¹⁰ Chuntza' hui'xina'n, a'cxni' tlahuakō'yā'tit ixlipō'ktu ixtalacasqui'nīn Dios, nahuanā'tit: “Jā ixlacasqui'nca naquincāhuaniyān pāxcatca'tzīlh ixpālacata xmān ictlahuáuj quintascujūtca'n.”

Jesús cāmātzeyīlh kelhacāuj tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n

¹¹ A'cxni' ixa'mā'lhcus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lalalhūhua' cā'lacchicni' nac Samaria ē Galilea. ¹² A'cxni' ixtalacatzuna'jītēlhatza' a'ktin cā'lacchicni', kelhacāuj chi'xcuhui'n tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n tataxtulh ē talakapāxtokli. Makat tatāyalh xlaca'n ¹³ ē palha' tahuanih:

—Jesús, Mākelhtahua'kē'ni', caquilālakalhu'manui!

¹⁴ A'cxni' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'yuni'tit mimacni'ca'n pālejni'.

A'cxni' xlaca'n ixta'a'mā'nalhcus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n tzetza' ixtahuanī't. ¹⁵ Chā'tin xlaca'n, a'cxni' laktzī'lh itzeyani'ttza', taspi'tli makapāxuitēlha Dios. ¹⁶ Laktatzokostalh Jesús namaxqui' tapāxcatca'tzīn. Huā'mā' chi'xcu' xala' nac Samaria ixuanī't. ¹⁷ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Ē jā kelhacāuj tī tatzeyanli? ¿Tū ixpālacata jā tamilh makapitzīn kelhana'jāstza'? ¹⁸ ¿Ē xmān huā'mā' samaritano taspi'tli naquimaxqui' tapāxcatca'tzīn?

¹⁹ Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Catāqui' ē catlā'hua'nti. Tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'.

Chī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios

Mt. 24:23-28, 36-41

²⁰ Fariseos takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Jā'cxni' nalacchā'n a'cxni' namāpa'ksīni'nkō' Dios? Xla' cākelhtlilh:

—Chī Dios namāpa'ksīni'nkō', jā tasu'yu. ²¹ Jāla catihuanca: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha'.” Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'lhtza' na ixlistacna'ca'n tachi'xcuhuī't.

²² Palaj tunca cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nalaktzī'ncu'tunā'tit chī namāpa'ksīni'n Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit masqui xmān a'ktin quilhtamacuj. Jā catilaktzī'ntit. ²³ Nacātahuaniyān: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha'.” Jā tipinā'tit ē jā tistālani'yā'tit. ²⁴ Chuntza' chī tasu'yu a'ktin makli'pit tū palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵ Pūla na'icpātini'n ē naquintalakmaka'n xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

²⁶ 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'lhcus Noé, nā chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Ixtahuā'yan ē ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā'mā'nalh ixtzu'ma'jātca'n natā'tamakaxtokcan hasta a'cxni' quilhtamacuj tū pūtanūlh Noé nac arca. Lakuat milh ē tanīkō'lh. ²⁸ Nā chuntza' a'kspulalh a'cxni' ixuī'lhcus Lot; ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh; ixtatamāhuana'mā'nalh ē ixtastā'namā'nalh; ixtacha'nāna'n ē ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ A'cxni' Lot taxtulh nac cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut ē azufre nac a'kapūn ē cāmāknīkō'lh ixlīpō'ktuca'n.

³⁰ 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixtahuī'lāna'lhcus Lot ē Noé, chuntza' nala a'cxni' na'iccātasu'yuni'yān quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcuhui't jā tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ A'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj, tī huī'lh nac kēpūn ē ixtamacatzucun tanūmā'lh na ixchic, jā catitanūlh nacāmāxtu. Tī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, jā catitaspī'tli na ixchic nataya catūhuālh. ³² Calacapāstactit tū a'kspulalh ixpuscāt Lot. ³³ Tī makapūtaxtūcu'tun ixlīstacna', jā catilacapāstacli tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj. Tī xmān lacapāstaca tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' jā cati'a'kapūtaxtulh.

³⁴ 'Iccāhuaniyān tzamā' cā'tzī'sni' chā'tu' natalhtata a'ktin nac pūtama', ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁵ Chā'tu' puscan lacxtim natasquiti, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁶ Chā'tu' chi'xcuhui'n natascuja ixchā'tu'ca'n nac cā'tacuxtu, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.

³⁷ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿ē jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'?

Xla' cākelhtilh:

—Na'a'kspula chuntza' chī chū'ni' tatakēstoka calhāx-cuhuālh jā mā'lh tū xanīn.

18

Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē juez

¹ Jesús cāmāsu'yuni'lh chī ixlakalīyān nata'orarlī ē jā maktin catitaxlajuani'lh. ² Cāhuanilh:

—Ixuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' chā'tin juez. Jā ixlakachi'xcuhui' Dios ē jā cuenta ixcātlahua tī ixtaputza justicia. ³ Nā a'ntza' tzamā' cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin tī nīmaka'ncanī't. Ixlakalīyān ixa'n laktzī'n juez natalahuani'can a'ktin justicia ixpālacata ixtā'lāquiclhaktzi'. ⁴ Ixlimaklhūhua'tza' ixuani juez ē jā ixtlahuani' justicia. Ā'līstān puhuanli: “Masqui jā iclakachi'xcuhui' Dios ē jā quincuenta tī taputza justicia, ⁵ huā'mā' tī nīmaka'ncanī't jicstza' quimāhui'lh. Ū'tza' na'iclitlahuani' justicia. Chuntza' jātza' catimilh jics quimāhui'.”

⁶ Māpa'ksīni' Jesús huanli:

—Cuenta catlahua'tit tū tlahualh juez masqui jā tze ixuanī't. ⁷ Ā'chulā' nacālīmaktāya Dios xlaca'n tī cālacsacnī't ē tī ixlakalīyān ē pō'ktu tzī'sa tasqui'ni'. ¿Ē natamakapālī nacāmaktāya? ⁸ Iccāhuaniyān palaj nacālīmaktāyayān. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. A'cxni' na'icmimpala, ¿ē na'icmacla tī ta'a'ka'ī' nac cā'quilhtamacuj tī tasqui'ni'mā'nalh Dios ixlakalīyān?

Fariseo ē mātā'jīni' līxokot

⁹ Jesús cāhuanipālh tamāsu'yun ixpālacata tī tapuhuan xlaca'n xalactze ē talakmaka'n ā'makapitzīn. Huanli:

¹⁰—Chā'tu' chi'xcuhū'n ta'a'lh nac templo nata'orarlī. Chā'tin xluca'n fariseo ixuanī't, ē ā'chā'tin mātā'jīni' līx-okot ixuanī't. ¹¹ Fariseo tāyalh orarlī chuntza': “Dios, ic-maxquī'yān tapāxcatca'tzīn quit jā hua'chi ā'makapitzīn. Jā icka'lhāna'nī't. Jā ictampi'lhīni'nī't. Quit jā icka'lhī quintā'lāpāxquī'n. Ē quit jā chuntza' chī huā'mā' mātā'jīni' līxokot. ¹² A'ktu' quilhtamacuj chī a'ktin sem-ana quit jā icuā'yan, ē icmāstā' quindiezmo chuntza' chī ixlacasqui'nca.”

¹³ 'Xtum huanli mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Jā ixtalacayāhuacu'tun. Ixcu'xatucsmā'ca ixa'cstu ē ixuan: “¡Dios, caquilakalhu'ma'nti ixpālacata quit jā tze!”

¹⁴ 'Iccāhuaniyān huā'mā' mātā'jīni' ā'chulā' tze tasu'yu na ixlacatin Dios ē jā fariseo. Chuntza' tī ka'tla' makca'tzī, xla' namāmāxani'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalakachi'xcuhū'can.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16

¹⁵ Nā Jesús cālīmini'ca lacstīn nacā'a'cpūhui'lī ixmacan. A'cxni' talaktzī'lh ī'scujnu'nī'n, talacaquilhnīlh tī ixtalīmin. ¹⁶ Jesús cāmāta'satinīni'lh lacstīn ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmakxtektit lacstīn caquintalakmilh ē jā cacāmā-makchuyī'tit ixpālacata tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā māpa'ksīni'nkō', xluca'n tī naquintalipāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn. ¹⁷ Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'ī', jā maktin catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús

Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31

¹⁸ Chā'tin xapuxcu' kelhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspuṭli?

¹⁹ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. ²⁰ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksin Dios tū chuntza' huan:

Jā tika'lhīya' mintā'lāpāxquī'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilichi'huīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.

²¹ Chi'xcu' kelhtilh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quilīska'ta'.

²² A'cxni' kexmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Ā'xmān a'ktin sputni'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanīnī'n ē chuntza' naka'lhī'ya' tū rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina'.

²³ A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlipuhuanli ixpālacata rico ixuanī't.

²⁴ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixlīpuhuan, huanilh:

—Jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios xlaca'n tī lacricujnu'.

²⁵ Jicslīhua' nalīpātle'kecu'tun lakatin camello na ixtani' līxtokon. Ā'līhua'ca' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²⁶ Tī takexmatli huā'mā' tahuanli:

—¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtū?

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n jāla catitatlahualh tū natalī'a'kapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmākapūtaxtū.

²⁸ Pedro huanilh:

—Quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.

²⁹ Palaj tunca Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'lh tī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'li ixtā'taca'n o ixtzi'ca'n o ixta'timinca'n o ixpuscātca'n o ixcamanaca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj, ē nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli jā Dios māpa'ksini'nkō'.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34

³¹ Jesús cāmāta'satinīni'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén jā namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū tatzo'kli profetas quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ³² Naquintamacamāstā' na ixmacanca'n tī jā israelitas ē naquintalakapala ē naquintalakmaka'n ē naquintalakachojmanī. ³³ Naquintakēsnoke ē ā'listān naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

³⁴ Ī'scujnu'nī'n jā ixtakexmatni' tū huanicu'tun huā'mā', nūn ixtaca'tzī tū ixlichihuīna'mā'lh ixpālacata hua'chi xatatzē'kni' tū ixcāhuanimā'lh.

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52

³⁵ A'cxni' Jesús ixchā'mā'lh tza' nac cā'lacchicni' Jericó, ixuī'lh chā'tin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. Ī'squi'nihuā'yan.

³⁶ A'cxni' ixkexmata tētaxtumā'ca, ixkelhasqui'nīni'n tīchu ixtētaxtumā'lh. ³⁷ Huanica Jesús xala' nac Nazaret ixtētaxtumā'lh. ³⁸ Palaj tunca ta'salh ē huanli:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj!
¡Caquilakalhu'ma'nti!

³⁹ Tī ixtapūlani' Jesús talacaquillhñīlh lakatzī'n ē tahuanli caquilhca'cslalh, ē xla' ā'chulā' ta'salh ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj!
¡Caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁰ Palaj tunca Jesús tāyalh ē huanli calīmini'ca. A'cxni' lacatzuna'j ixlakayālhtza', kelhasqui'nīlh:

⁴¹ —¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimālacahuā'ni'.

⁴² Jesús huanilh:

—¡Calacahuā'na'! Hui'x a'ka'ī'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' litzeya'ntitza'.

⁴³ Xamaktin lacahuāna'lh lakatzī'n. Stālani'lh Jesús, ē makapāxuitēlha Dios. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't talaktzī'lh huā'mā' ē nā xlaca'n tamakapāxuihl Dios ixlipō'ktuca'n.

19

Jesús ē Zaqueo

¹⁻² Ixui'lh chā'tin rico; ixtacuhuīni' Zaqueo. Xapuxcu' mātā'jīni'ni'n līxokot ixuanī't. A'cxni' Jesús ixtētax-tumā'lh nac Jericó, a'ntza' ixui'lh Zaqueo.

³ Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixlakapascu'tun. Jāla ixlaktzī'n Jesús ixpālacata a'ctzuna'j chi'xcu' ixuanī't ē lhūhua' tachi'xcuui't ixtokokecan.

⁴ Palaj tunca tu'jnumpūlalh jā natētaxtu Jesús ē tahua'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' tū huanican sicómoro. Chuntza' tzē nalaktzī'n. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh a'ntza', talacayāhualh ē huanilh Zaqueo:

—Palaj cayujti. Chuhua'j na'ictētachoko na minchic.

⁶ Zaqueo palaj tunca yujli ē līpāxuhua lē'lh Jesús na ixchic.

⁷ A'cxni' talaktzī'lh huā'mā', ixlipō'ktuca'n tatzuculh talīchihuīna'n ē talāhuanilh Jesús tachokolh na ixchic tī jā tzeya chi'xcu'. ⁸ Ā'līstān Zaqueo tāyalh ē huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxquī' i'tāt tū icka'lhī xcamanīni'n. Palh xa'iccā'a'kskāhuī'maktīni't ā'makapitzīn, na'iccāmaxquī' maktā'ti' ixlaxxoko.

⁹ Jesús huanilh:

—Chuhua'j a'kapūtaxtunī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta' chuntza' chī Abraham a'ka'ī'lh. Nā xalanī'n na minchic nata'a'kapūtaxtu. ¹⁰ Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n icmilh iccāputza tī jā ta'a'ka'ī' ē na'iccāmāsu'yuni' chī nacālī-makapūtaxtūcan.

Pekcāuj tumīn

¹¹ A'cxni' ixtakexmatmā'nalh tachi'xcuhui't tū ixcāhuanimā'lh Jesús, xla' cāhuanilh tū litamāsu'yu. Ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac Jerusalén, ē xla'cā'n tapuhuanli palaj natasu'yu chī Dios namāpa'ksīni'nkō' nac cā'quilhtamacuj. ¹² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ē xla' jā catihuālh chi'xcu'. Ixa'mā'lh makat a'ktin nac ti'ya't jā nalīhui'līcan ixlīrey ē ā'līstān nataspi'tpala. ¹³ A'cxni' ixtaxtumā'lh tza', cāmākextimilh kelhacāuj ixtasācua' ē lacxtim cāmāxquī'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' ē cāhuanilh: “Camāscujū'tit tzamā' tumīn hasta a'cxni' na'icmimpala.”

¹⁴ 'Tachi'xcuhui't xalanī'n ixcā'lacchicni' jā ixtalak-tzī'ncu'tun ē cāmāstālica lacscujnī'n natahuan: “Jā iclacasqui'nāuj huā'mā' chi'xcu' rey nahuan.” ¹⁵ Masqui jā ixtalacasqui'n, lihui'līca ixlīrey ē chuntza' taspitli na ixti'ya't.

'A'cxni' chilh, cāmāta'satīnīni'lh tasācua' tī ixcā-maxquī'nī't tumīn. Ixca'tzīcu'tun chī ixtatljani'ttza'. ¹⁶ Tī xapūla lakmilh ē huanli: “Mintumīn tlajani't makcāuj.” ¹⁷ Rey kelhtīl: “Tzeya tasācua' hui'x, ixpālacata tzej māscuju'ni'ta' masqui macsti'na'j tumīn. Na'icui'liyān miligobernador lakacāuj cā'lacchicni'.”

¹⁸ 'Chā'mpāl chā'tin ē huanli: “Mintumīn tlajani't makquitzis.” ¹⁹ Nā kelhtīl: “Hui'x nalītahui'la'ya' milī-gobernador lakaquitzis cā'lacchicni'.”

²⁰ 'Palaj tunca chā'mpāl̄h chā'tin ē huanli: "Ā' hui'lh mintum̄n. Icmāqui'lh a'ktin nac pixtahua'ca' ²¹ixpālacata icjicua'ni'yān. Hui'x palha' milīmāpa'ks̄n. Hui'x taya'ya' tū jā hui'līni'ta' ē makalana'na' jā jā cha'nāna'ni'ta'." ²² Palaj tunca rey huanilh: "Hui'x jā tzeya tasācua'. Mintachihuīn limālacsu'yuyān. Hui'x puhua'na' palh quit palha' icmāpa'ks̄ni'n ē ictaya tū jā quit icui'līni't, ē icmakalana'n jā jā quit iccha'nāna'ni't. ²³ ¿Tū ixpālacata jā hui'li' nac banco quintum̄n? Chuntza' xa'icmaktini'lh quintum̄n ē ī'ska'ta' a'cxni' xa'ictaspi'tpāl̄h na quinchic."

²⁴ 'Cāhuanilh tī ixtayāna'lh: "Camaktitit ixtum̄n ē camaxqui'tit tī tlajani't makcāuj." ²⁵ Tahuanih: "Xla' ka'lhītza' makcāuj." ²⁶ Rey kelhtini'lh: "Iccāhuaniyān ā'chulā' namaxqui'can tī ka'lhī, ē tī jā lhūhua' ka'lhī namaktikō'can tū ka'lhī. ²⁷ Quintā'lāquiclhaktzi'ni'n tī jā talacasqui'n na'ictahui'la hua'chi rey, caquilī'ta'ni'tit ē cacāmakni'tit na quilacatin."

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19

²⁸ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús tayalh ixtej nac Jerusalén. ²⁹ Ixtalacatzuna'jimā'lhntza' nac cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. A'ntza' lacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ³⁰ ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu mila-catzuna'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit, nalaktzi'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chí'yāhuacani't. Jāna'j tī chā'tin ixkētahui'lani't. Caxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³¹ Palh catihuālh nacākelhasqui'nīyān: "¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?" hui'xina'n nakelhtini'nā'tit: "Māpa'ks̄ni' namaclacasqui'n."

³² Scujnu'ni'n ta'a'lh ē tamaclalh chuntza' chī Māpa'ksīni' ixcāhuanini't. ³³ A'cxni' ixtaxcutmā'nalhh burro, ixtēcu' cāhuanilh:

—¡Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

³⁴ Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni' namaclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca Jesús palaj tunca ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētahuī'lh burro. ³⁶ A'cxni' Jesús ixa'mā'lh'tza' punchuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ A'cxni' ixtatalacatzuna'jītēlhatza' ē ixta'a'kapūmācha'tza' nac sipej Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'lh ē ixtastālani'tēlha. Tata'salhh ē tamakapāxūilh Dios ixpālacata ixlīpō'ktu lī'a'cnīn tū talaktzī'lh.

³⁸ Ixtahuan:

—¡Sicua'lanālanī't Puxcu' tī mimā'lh ixpālacata ixlīmāpa'ksīn quinDiosca'n! ¡Līpāxuhua nac a'kapūn! ¡Calakachi'xcu'huī'ca Dios!

³⁹ Palaj tunca ā'makapitzīn fariseos tī ixtayāna'lh na ixpu'nanca'n tachi'xcu'huī't, tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', cacāquilhni' tī tastālani'yān.

⁴⁰ Jesús cākelhtīlh:

—Iccāhuaniyān palh tzamā' nataquilhca'csla, chi-huixni' natata'sa.

⁴¹ A'cxni' lacatzuna'jtza' ixa'mā'cha', Jesús laktzī'lh cā'lacchicni' Jerusalén ē calhuanli ⁴² ē huanli:

—¡Tze ixuanli mimpālacataca'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixkexpa'ttit cahuālh chī nali'a'kapūtaxtuyā'tit, masqui huā'mā' quilhtamacuj! Chuhua'j tatzē'knī't ē jāla cati'a'kapūtaxtutit. ⁴³ Namin a'ktin quilhtamacuj tū jā tze. Mīntā'lāquiclhaktzi'ca'n natamin natayāhua a'ktin culalh ixmacni' mincā'lacchicni'ca'n ē nacātalītamacsti'li'yān calhāxcu'huālh. ⁴⁴ Nacātalīсно'ktamacatāyān nac ti'ya't. Nacātamaknikō'yān milīpō'ktuca'n ē natalakpaklkhō' ē jā catimakxtekli nūn a'ktin

chihuix ixa'cpūn talhta'm. Chuntza' nacā'a'kspulayān
ixpālacata jā lakapastit Dios a'cxni' ticālakmin
ixcāmakapūtaxtūcu'tunān.

*Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla'
templo*

Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22

⁴⁵ Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo
ē tzuculh cātamacxtu tī ixtastā'namā'nalh ē
ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo.

⁴⁶ Cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān
ixpūtlahuacan oración.” Chī tlahua'pā'na'ntit limāx-
tunī'tantit hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

⁴⁷ Ixlakaliyān Jesús ixmāsu'yumā'lh nac templo.
Ixtaputzani'mā'nalh chī natalīmaknī xanapuxcu'nu'
pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn ē nā
māpa'ksīni'nī'n. ⁴⁸ Jā ixtamaclani' chī natalīmaknī
ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ca'cs
ixtakexmatmā'nalh.

20

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33

¹ A'ktin quilhtamacuj Jesús ixcāmāasca'timā'lh
tachi'xcuhui't nac templo ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh
chī tzē nali'a'kapūtaxtucan. Tachilh xanapuxcu'nu'
pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn ē nā
xanapuxcu'nu' israelitas. ² Tāhuanilh:

—Caquilāhuaniuj: ¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't
tzamā'? ¿Tīchu maxqui'n huā'mā' limāpa'ksīn?

³ Palaj tunca cāhuanilh Jesús:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh.
Caquilākelhtiuj: ⁴ ¿Tī ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n

Juan? ¿Ixlimāpa'ksīn Dios o ixlimāpa'ksī'nca'n chi'xcuhui'n? Caquilākelhtīuj.

⁵ Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlimānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj Dios māpa'ksīlh Juan, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?” ⁶ Palh nahuaniyāuj chi'xcuhui'n tamāpa'ksīlh, ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't naquincātacucta'lamaknīyān ixpālacata xlaca'n tahuan Juan ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

⁷ Chuntza' takelhtīlh jā ixtaca'tzī tīchu ixlimāpa'ksīn ixlīmā'kpxānī'n Juan. ⁸ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlimāpa'ksīn iccālītlahua huā'mā'.

Xalacca'tzāna' makscujnī'n

Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11

⁹ Palaj tunca Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't. Cāhuanilh tū līca'tzīnī'can:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli mayāc tū māsā' uva. Ā'līstān māsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja i'tātna' ē makās a'lh ā'lacatin.

¹⁰ 'A'cxni' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lh ī'scujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. Xlaca'n talacni'cui'līlh lacscujni' ē tzaj chuntza' māspi'tca. Jā tū tū maxqui'ca.

¹¹ 'Palaj tunca ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin ixlacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca chī xapūla; lacni'cui'līca ē talakapalalh ē chuntza' māspi'tca. ¹² Ixlimaktu'tun macā'mpālh ā'chā'tin. Nā xla' mātakāhui'ca ē makatzā'laca.

¹³ 'Ā'līstān ixtēcu' ti'ya't huanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Na'icmacā'n quinka'hua'cha tī icpāxqui'. A'cxni' nalak-tzī'ncan palhāsā' nalakachi'xcuui'can.” ¹⁴ A'cxni' talaktzī'lh ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ¹⁵ Tamāxtulh nac pū'uva ē tamaknīlh.

Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Ixtēcu' pū'uva, ¿tū puhua'nā'tit nacātlahuani' tī ixta-makscujmā'nalh? ¹⁶ Na'a'n ē nacāmālaksputūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

A'cxni' tachi'xcuui't takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—¡Nūn calacasqui'nli Dios!

¹⁷ Jesús cālaktzī'lh ē huanli:

—¿Tū huanicu'tun tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹⁸ Jesús chihuīna'mpāl'h:

—Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī talī'a'kchekxlalh chihuix ē tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī cā'a'klhta'lalh ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanīlh.

Ixpālacata tamātā'jin

Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17

¹⁹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn titachi'pacu'tunli Jesús palaj tunca huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata taca'tzīlh xlaca'n hua'chi scu-jnu'nī'n nac pū'uva. Jā tachi'palh ixpālacata ixta-jicua'ni' tachi'xcuui't. ²⁰ Palaj tunca cālakmacā'nca maktaka'lhna'nī'n tī ixtatasu'yu lactzeya chi'xcuui'n.

Cālakmacā'nca natakexmatxtu catūhuālh tū tzē naltalīmālacsu'yun. Chuntza' tzē ixtalīmālacapū'lh na ixlacatīn gobernador. ²¹ Ū'tza' talikelhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj tū hua'na' ē tū māsu'yu'ya' ū'tza' ixlicāna'. Icca'tziyāuj hui'x jā catlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuui't. Hui'x lacxtim cālaktzi'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ²² ¿Ē tze na'ixcokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

²³ Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj?

²⁴ Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū līxokocan. ¿Tīchu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzō'kni'?

Takelhtīlh:

—Ixla' emperador.

²⁵ Palaj tunca cāhuanīlh:

—Camaxquī'tit emperador tū ixla' ē camaxquī'tit Dios tū ixla'.

²⁶ Jā tū tamaclalh tū tzē ixtalīmālacsu'yu tū ixuan ixlcatīnca'n tachi'xcuui't. Talī'a'cnīlh chī kelhtīni'lh ē chuntza' taquilhca'cslalh.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n

Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27

²⁷ Ā'listān makapitzīn saduceos talaka'lh Jesús. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanīlh Jesús:

²⁸ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakx-tekni'ni'tan huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza' ē palh nīmakxtekli ixpuscāt ē jā tī ixka'hua'cha, ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka

tī nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhūi' ixka'hua'cha nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.

²⁹ 'Ixtahui'lāna'lh kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ka'lhīlh ī'ska'ta' a'cxni' nīlh. ³⁰ Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza' ē chuntza' nīpāl̄h chi'xcu'; jā tī chā'tin ī'ska'ta' makxtekli. ³¹ Ixlīchā'tu'tun tā'tamakaxtokpāl̄h tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā chuntza' ixlikelhatojon ē ixlipō'ktuca'n tanīlh; jā tī chā'tin ī'ska'ta'ca'n tamakxtekli. ³² Ā'listān nā puscāt nīlh. ³³ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ĵtīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtoknī't.

³⁴ A'cxni' Jesús cākelhtīlh:

—Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tamakaxtokcan ē tamāmakaxtoka ixtzu'ma'janca'n. ³⁵ Tī natalacastālancuana'mpala ē natachā'n nac a'kapūn jātza' catitatamakaxtokli ē jātza' catitalāmāmakaxtokli, ³⁶ ē jātza' maktin catitanīlh. Chuntza' natala hua'chi ixāngeles Dios. Ixlacstīn Dios natahuan ixpālacata talacastālancuana'nī't. ³⁷ Nā Moisés quincāmāca'tzīniyān chī nīnī'n natalacastālancuana'mpala, a'cxni' tzo'kli ixpālacata pūtzuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. Tzo'kli chī Māpa'ksīni' ū'tza' ixDios Abraham ē ixla' Isaac ē ixla' Jacob. ³⁸ Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixlaca'n xanīn. Dios cālaktzī'n ixlipō'ktuca'n talakahuan.

³⁹ Palaj tunca ā'makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tahuanilh Jesús:

—Tzej kelhtīni'nī'ta'.

⁴⁰ Ē jātza' talīhui'līlh natakeltasqui'nī catūhuāl̄h.

Cristo ī'xū'nātā'nat David
Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—¿Chī lihuancan Cristo tī Dios hui'lilh ixlīmakapūtax-tūnu' ū'tza' i'xū'nātā'nat David? ⁴² David tzo'kli nac libro tū huanican Salmos:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j, ⁴³ hasta a'cxni' na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁴ Palh David lichihuīna'nli i'xū'nātā'nat ē māpācuhiilh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalitaxtu —huanli Jesús.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54

⁴⁵ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhi't ixtakexmatmā'nalh ē Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhtit ē jā ticāta'a'kskāhuī'yān xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlh mā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē cacālakachi'xcuhi'ca nac cā'tejen. Na ixtemploca'n israelitas xlaca'n taquilh-pūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhi'ca jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷ Xlaca'n ta'a'kskāhuī'maktī ixchicca'n tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē ā'listān naj tunca ta'orarlī jā nacāktzi'ncan ē chuntza' talī'a'kskāhuī'ni'n. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā ā'makapitzīn.

21

Tū māstā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't

Mr. 12:41-44

¹ Jesús ixuī'lhcus nac templo ē cālaktzi'lh chī lacricu-jnu' ixtamojō lhūhua' tumīn jā māquī'can tumīn tū lakalhu'mancanī't Dios. ² Nā laktzi'lh chā'tin tī nīmaka'ncanī't ē xcamanīn. Mojōlh pektu' ixtumīn ixla' cobre tū jā tapalaxla'. ³ Jesús huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān. Huā'mā' xcamanīn tī nī-maka'ncani't māstā'nī't tū ā'chulā' ixtapalh na ixlacatīn Dios ē jā ā'makapitzīn. ⁴ Xlaca'n tamāstā' tū cāquītāx-tūni'nī'ttza'. Xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māstā'kō'lh tū ixlīhuā'yan.

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2

⁵ Ā'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'nalh chī ixlītzhēhuani't templo ē ixlītzhēhuani't chihuix ē ixlīpō'ktu tū chī'xcuhūi'n ixtalīmini'nī't Dios. ⁶ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahūi'lh. Ixlīpō'ktuca'n natapaclhkō' ē talhta'm nalacla.

Tū nalīca'tzīcan a'cxni' na'a'ksputa cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23

⁷ Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' na'a'kspula tzamā'? ¿Chī na'iclicā'tziyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit ē jā nacāta'a'kskāhuī'yān ixpālacata lhūhua' chī'xcuhūi'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't.” Natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' ixquilhtamacuj Cristo.” Jā tistālani'yā'tit. ⁹ Nakexmatcan chī sā'nān jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīniyān chī tatā'kaqui' tachi'xcuhūi't. Jā tijicua'nā'tit ixpālacata huā'mā' pūla na'a'kspula ē ā'līstān na'a'ksputa cā'quilhtamacuj.

¹⁰ Cāhuanipālh:

—Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. ¹¹ Palha' natachiqui ti'ya't ē calhāxcuhuālh na'a'nān tatzi'ncstat

ē lhūhua' ta'jatāt. Lijicua' tū natatasu'yu nac a'kapūn ē laka'tla'n li'a'cnīn.

¹² 'Pūla nacātachi'payān hui'xina'n ē nacā-tamakapātīnīnān. Nacātalē'nān nac templo natlahuacan justicia, ē nacātamānūyān nac pūlāchī'n ē nacātalē'nān ixlacatīnca'n reyes ē gobernadores ixpālacata quilā'a'ka'i'ni'yāuj. ¹³ Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. ¹⁴ Calīhui'li'tit jā nali'a'ktuyunā'tit chī nalītamaktāyayā'tit. ¹⁵ Quit na'iccāmāsu'yuni'yān tachihuīn ē na'iccāmaxqui'yān talacapāstacni' ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n jā caticāskāhuī'n ē jā catitā'lāhua'nitit.

¹⁶ 'Hui'xina'n nacāmacamāstā'yān mintāta'ca'n ē mintzi'ca'n ē mintā'timīnca'n ē mintalakapasni'ca'n ē minamigoca'n. Ā'makapitzīn hui'xina'n nacātamakniyān. ¹⁷ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁸ Jā caticāyujni'n nūn kentin miya'jca'n. ¹⁹ Calīhui'li'tit natāyani'yā'tit ē a'cxni' na'a'kspulakō', naka'lhī'yā'tit milatamatca'n.

²⁰ 'A'cxni' nalaktzi'nā'tit Jerusalén lītamacsti'li'nī't sol-dados, naca'tziyā'tit palaj nalactlahuacan cā'lacchicni'. ²¹ Palaj tunca ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac estado Judea. Tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén ixlacasqui'nca natataxtuyācha'. Tī ta'a'nī't nac cā'tacuxtu jā catitataspi'tli nac cā'lacchicni'. ²² Ē tzamā' quilhtamacuj ū'tza' napūpātīni'ncan. Namāken-taxtūcan ixlipō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³ 'Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n ē tī tamātzi'qui'ni'ncus ixpālacata lhūhua' tapātīn na'a'nan. Ixtasītzi' Dios nacāmakapātīnīn tachi'xcuui't.

²⁴ 'Makapitzin natanī nac guerra ē ā'makapitzin xat-achi'n nacālē'ncan lacatin nac cā'lacchicni'. Tī xalani'n makat natalactlahua ixlīka'tla' nac Jerusalén ē natamaknī xalani'n a'ntza' hasta a'cxni' Dios nahuan jātza' catatlahualh.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37

²⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca na'a'nan lī'a'cnin nac cā'quilhtamacuj ē nac mālhcuyu' ē nac sta'cu. Xalani'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj natatamakchuyikō' ē nūn catitaca'tzilh tū natatlahua. Najicua'xnīncan chī namacasā'nan mar.
²⁶ Tachi'xcuhui't natajicua'xnīkō' a'cxni' natalacapāstaca tū nacā'a'kspula huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Hasta nac a'kapūn natachiqui. ²⁷ A'cxni' naquilaktzī'ncan quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n chī na'icpūmin nac poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē tzēhuani't na'icxkaka.
²⁸ A'cxni' natzucu a'kspula huā'mā', calipāxuhua'tit ē catalacayāhua'tit xipālacata palaj na'a'kapūtaxtuyā'tit.

²⁹ Nā cāhui'lini'lh huā'mā' tamāsu'yun:

—Calaktzī'ntit xaqui'hui' higo ē catūhuālh qui'hui'.
³⁰ A'cxni' tasu'yutza' a'kapu'mā'lh qui'hui' a'cxni' naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' lhcācnan.
³¹ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'.

³² Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanikō'lh hasta a'cxni' jāna'j cati'a'nalhxixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³³ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuin; namākentaxtūkō'can.

³⁴ 'Cuenta catlahua'tit ē jā camaxtektit palha' nala milīstacna'ca'n xipālacata vicio ē

taka'chīn ē nūn ixpālacata catūhuālh tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Caskalalhtahui'la'tit; xamaktin namin huā'mā' quilhtamacuj. ³⁵ Namin hua'chi a'ktin a'ktā'lh tū xamaktin yuja. Lacxtim chuntza' nacā'a'kspula ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhū't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁶ Tacāxni'j catahui'la'tit ē pō'ktu quilhtamacuj nasqui'ni'yā'tit Dios ē chuntza' tzē nalitāyani'yā'tit ixlīpō'ktu tzamā' tū na'a'nan. Na'orarli'yā'tit ē chuntza' tzē natāyayā'tit na quilacatin quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Cā'cuhūni' Jesús ixmāsu'yu nac templo ē cā'tzi'sni' ixa'n tahu'la nac sipej jā huanican Olivos. ³⁸ Tachi'xcuhū't tzi'saj ixta'a'n nac templo nataxemata tū Jesús ixcāhuani.

22

Talichihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53

¹ Lacatzuna'jtza' ixmimā'lh ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. ² Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natalīmāmaknīnī'n Jesús. Ixtajicua'n tachi'xcuhū't.

³ Palaj tunca skāhū'ni' tanūni'lh Judas tī ixli'a'ktu' ixtacuhūni' Iscariote. Xla' chā'tin ixlikelhačāujtu' scu-jnu'ni'n ixuanī't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policía tī ixtamaktaka'lha templo. Ū'tza' cātā'chihuīna'nli chī nacālimacamaxquī' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhuakō'lh ē tahuanilh natamaxquī' tumīn. ⁶ Judas cākelhtilh ē tzuculh putzani' chī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'cxni' jā lhūhua' ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhū't.

Jesús cātā'huā'yalh ixapóstoles

Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

⁷ Ixtzucumā'lhtza' cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā litlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj ixlacasqui'nca namaknīcan a'ktin xaska'ta' purecu' tū nalakahui'līcan Dios. ⁸ Jesús cāmacā'lh Pedro ē Juan ē cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit jā nahua'yāuj purecu'.

⁹ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Jesús cākelhtīlh:

—A'cxni' natanū'yā'tit nac cā'lacchicni', napāxtokā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit hasta jā natanūyācha' nac chic ¹¹ ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā huī'lh cuarto jā tzē na'iccātā'hua' quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹² Palaj tunca nacāmāsu'yuni'yān a'ktin ka'tla' cuarto cāxyālhtza' ixlē'ktu' piso. A'ntza' nacāxtlahua'ya'tit quilihua'ca'n.

¹³ Ta'a'lh ē chuntza' tamākentaxtūlh chī Jesús cāhuanilh, ē tacāxtlahualh lihua'.

¹⁴ A'cxni' lacchā'lh hora, Jesús ē ixapóstoles tatahuī'lh tahuā'yan. ¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Xa'iccātā'huā'yancu'tunān huā'mā' smalanka'n ixpālacata quit palaj na'icnī. ¹⁶ Chuhua'j ā'xmān na'iccātā'huā'yanān hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū Dios māpa'ksīni'lh.

¹⁷ Palaj tunca tayalh vaso tū ixlitzumā'lh xaxcān uva ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Camaktīni'ntit ē cahua'tit milipō'ktuca'n. ¹⁸ Quit jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' nalaktzī'nā'tit chī Dios māpa'ksīni'nkō'.

¹⁹ Ixlitza'la tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē māpitzilh. Cāmaxquī'lh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quimacni' tū macamāstā'mā'ca mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit naquilālilacapāstacāuj.

²⁰ Nā chuntza' tlahuapālh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh ē cāhuanilh:

—Xaxcān uva tū pūhuī'lh huā'mā' vaso, ū'tza' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuaca xasāsti'talacāxtlahuan ixpālacata chī Dios nacālīmakapūtāxtū tachi'xcu'huī't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n mimpālacataca'n.

²¹ 'Chuhua'j chī huī'lh quimacan nac mesa, nā chuntza' huī'lh ixmacan chī'xcu' tī naquimacamāstā'. ²² Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chī'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīpuhuan —huanli Jesús.

²³ Palaj tunca tatzuculh talākelhasqui'nī chā'tunu' xlaca'n tī ixmacamāstā'lh.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

²⁴ Palaj tunca tatzuculh talālītā'chihuīna'n tīchu chī xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. ²⁵ Jesús cāhuanilh:

—Reyes tamāpa'ksī hua'chi ixtēcu'ca'n tachi'xcu'huī't ē tachi'xcu'huī't tahuan lactze reyes. ²⁶ Jā chuntza' tila'yā'tit hui'xina'n. Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca chī hui'xina'n xla' nala chuntza' chī xastancu. Tī namāpa'ksīni'ncu'tun ixlacasqui'nca nala chuntza' chī chā'tin tasācua'. ²⁷ ¿Tīchu puhua'na' ā'chulā' ixlacasqui'nca, tī huā'yamā'lh o tī mojōmā'lh pulātu? ¿Ē jā ixlīcāna' ā'chulā' ixlacasqui'nca tī huā'yamā'lh? Quit iclītāxtulh chuntza' chī tī mojōmā'lh mimpulātuca'n.

²⁸ 'Hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj
 quilātā'latlā'huanāuj masqui lhūhua' tū ixquina'kspula.
²⁹ QuinTāta' quimaxqui'lh quilīmāpa'ksīn, ē nā quit
 na'iccāmaxqui'yān milīmāpa'ksīnca'n. ³⁰ Chuntza'
 na'iccātā'huā'yanān jā na'icmāpa'ksīni'n. A'ntza'
 natahui'la'yā'tit ē nacāputzāna'nīyā'tit kelhacāujtu'
 tribus tī israelitas.

Jesús huanilh Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38

³¹ Nā Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixpālacata skāhui'ni' cālilak-
 tzi'ncu'tunān palh tzē nacā'a'kskāhui'yān. ³² Quit ic-
 squi'ni'lh Dios mimpālacata, Simón. Icsqui'ni'lh jā
 catipātza'nkākō'j ixlīpō'ktu tū a'ka'ī'nī'ta'. Hui'x a'cxni'
 naquintalakspitni'palaya', cacāmaktāya' mintā'timīn.

³³ Simón Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclīhui'li na'ictā'a'nān hasta nac
 pūlāchī'n ē na'ictā'nīyān.

³⁴ Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyān huā'mā' quilhtamacuj, a'cxni'
 jāna'j ta'sa puyux, maktu'tun naquinquilhtatzē'ka ē
 nahua'na' jā quilakapasa'.

Ixtalacatzuna'jīmā'lh hora tū napūpātīni'n Jesús

³⁵ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' iccāmacā'n ē jā lī'pintit mimpūtumīnca'n
 nūn mimurralhca'n nūn mīncacłhi'ca'n, ¿ē cāspitni'n tū
 ixmaclacasqui'nā'tit?

Xlaca'n tahuanli:

—Jā tū.

³⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—Chuhua'j xtum iccāhuaniyān. Tī ka'lhī ixmurralh,
 calē'lh ē calē'lh ixpūtumīn. Palh jā ka'lhī ixmachīta,
 castā'lh ixchamarra nalītamāhua. ³⁷ Ū'tza' iccāhuaniyān

ixpālacata quit na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzō'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzō'kni':

Laktzī'ncan hua'chi chā'tin tī jā tze.

Chuhua'j ixlipō'ktu tū tatzō'kni' quimpālacata, ixlacasqui'nca nakentaxtu.

³⁸ Palaj tunca ī'scuju'ni'n tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', ā' hui'lh kentu' machīta.

Jesús kelhtīni'lh:

—Tzetzā'.

Jesús orarlīh jā huanican Getsemanī

Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42

³⁹ Palaj tunca Jesús taxtulh nac cuarto ē chī ixlīsmānī'ttza', a'lh nac sipej jā huanican Olivos. Tastālani'lh ī'scuju'ni'n. ⁴⁰ A'cxni' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarlīyā'tit jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān.

⁴¹ Palaj tunca Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh na'orarlī. ⁴² Huanli:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimā'a'kapūtaxtu huā'mā' tapātīn. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴³ Palaj tunca tasu'yuni'lh chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'nli Jesús namaxquī' tatli'huī'clhtat.

⁴⁴ Lhūhua' ixpātīni'mā'lh, ē Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. I'skakana'mā'lh ixpālacata lhūhua' ixpātīni'mā'lh. Tasu'yulh hua'chi ī'sta'jmā'lh ixka'lhni' chī skakana'lh.

⁴⁵ A'cxni' orarlīkō'lh, tāyalh ē taspi'tli jā ixcāmāx-tekni't ī'scuju'ni'n. Ixtalhtatamā'nalh cāmaclalh ixpālacata ixcāskāhuī'mā'lh talhtata ē ixtalīpuhuamā'nalh.

⁴⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lhtatapā'na'ntit? Catā'kaquī'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacātaskāhuī'yān a'cxni' nacātalilak-tzī'ncu'tunān.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tachā'lh lhūhua' tachi'xcuhū't. Chā'tin ixlikelhačāujtu' scujnu'nī'n tī ixuanican Judas, ū'tza' ixcāpūlani'tēlha. Laktalacatzuna'jīlh Jesús ē mu'sulh. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quilacamu'su'ya' ē chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

⁴⁹ A'cxni' talaktzī'lh tū ixa'kspulamā'lh Jesús, tī ix-tatā'hui'lāna'lh takelhasqui'nīlh:

—¿Ē na'icmāxtuyāuj machīta na'iccālihui'līni'yāuj?

⁵⁰ Chā'tin ī'scujni' mātakāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kapekčāna'j. ⁵¹ Jesús huanilh:

—Camakxtektit; jātza' catlahua'tit.

Palaj tunca Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh tasācua' ē tzej cāxlapālh. ⁵² Palaj tunca cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālej-ñi' ē xanapuxcu'nu' policia tī ixtamaktaka'lha templo ē xanapuxcu'nu' israelitas, ixlipō'ktuca'n tī ixtaminī't tachi'pa, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata līta'nā'tit mimachītaca'n ē min-qui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'.

⁵³ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān laka'li laka'li nac templo, ¿tū ixpālacata jā quilāchi'pauj a'cxni'? Ā'cus milh min-quihtamacujca'n ē namāpa'ksīni'n tī jā tze.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Palaj tunca chi'paca Jesús ē lē'nca na ixchic xapuxcu' pālej. Pedro lacapunchuna'j ī'stālani'tēlha. ⁵⁵ A'ntza'

tahui'lilh macscut nac tanquilhtin ē tatzuculh tasko'n. Nā Pedro tahuil'lh pu'nan. ⁵⁶ A'cxni' laktzī'lh chā'tin tzu'ma'jāt jā ī'sko'huil'lh, lakalaktzī'huil'lih ē huanli:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷ Pedro kelhtatzē'kli ē huanli:

—Puscāt, jā iclakapasa.

⁵⁸ Ā'listān ā'chā'tin laktzī'mpāl'h ē nā huanilh:

—Nā hui'x ixcātā'lātlā'hua'na' xlaca'n.

Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā quit.

⁵⁹ Ixli'a'ktin hora ā'chā'tin lacatancs huanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan ē xala' nac Galilea.

⁶⁰ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā icca'tzī tū hua'na'.

Huā'mā' puntzuna' a'cxni' ixchihuīna'mā'lhcus Pedro, palaj tunca puyux ta'salh. ⁶¹ Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh Pedro, ē Pedro lacapāstacli chī ixuaninī't Māpa'ksīni': “A'cxni' jā ā'ta'sa puyux, maktu'tun naquinkelhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa'.” ⁶² Palaj tunca Pedro taxtulh ē ixtalīpuhuāt līcalhuanli.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26:67-68; Mr. 14:65

⁶³ Chi'xcu'huī'n tī ixtamaktaka'lh mā'nal'h Jesús talakapalalh ē tatucslī. ⁶⁴ Talakachi'lh ē talacala'sli ē tahuanilh:

—¡Calakapasti tīchu lacala'sni'!

⁶⁵ Lhūhua' ixtahuani catūhuāl'h ixpālacata ixtamāmāx-anī'cu'tun.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24

⁶⁶ A'cxni' xkakah, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelh-tahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ē talē'lh Jesús na

ixlalatīnca'n māpa'ksīni'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n.
A'ntza' kelhasqui'nīca:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj: ¿Ē hui'x Cristo tī Dios hui'līnī't
ixlīmakapūtāxtūnu'?

Xla' cākelhtīlh:

—Masqui xa'iccāhuanin palh ixlīcāna', jā
ixquintilā'a'ka'ī'uj. ⁶⁸ Palh quit na'iccākelhasqui'nīyān
catūhuālh, jā quintilākelhtīuj nūn quintilāmāxtekui.
⁶⁹ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē chuhua'j quit
na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī ā'chulā' tunca
māpa'ksīni'n.

⁷⁰ Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ī'Ska'ta' Dios?

Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīcāna'. Chuntza' chī huanā'tit.

⁷¹ Palaj tunca talāhuanīlh:

—Jātza' maclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuani-
palayān jā tze xla'. Quina'n kexmatnī'tauj tū lihuanli
ixquīlhni'.

23

Lē'nca Jesús na ixlalatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38

¹ Xlītza'la ixlīpō'ktuca'n tatāyakō'lh ē talē'lh Jesús na
ixlalatīn Pilato tī gobernador ixuanī't. ² A'ntza' tatzuculh
talīmālacsu'yu ē tahuanli:

—Iclaktī'nī'tauj chī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī
tachi'xcuhū't. Huanli jā ixlacasqui'nca naxokoyāuj ixlīx-
okot emperador, ē nā huanli ū'tza' Cristo tī Dios hui'līnī't
ixlīmakapūtāxtūnu', ē huā'mā' tachihuīn huanicu'tun
xla' xapuxcu'.

³ Palaj tunca Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī huanī'ta'.

⁴ Palaj tunca Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē tachi'xcuhū't:

—Jā tū icmaclanī't tū ixpālacata.

⁵ Xlaca'n palha' tahananli:

—Cāmāmakchuyīmā'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Judea chī māsu'yumā'lh. Tzuculh māsu'yu nac Galilea ē ixmāsu'yutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacatīn Herodes

⁶ A'cxni' Pilato kexmatli huā'mā', kelhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷ A'cxni' huanica ixlicāna' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes tī gobernador xala' nac Galilea ixuani't. Nā xla' ixmini't nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj.

⁸ A'cxni' Herodes laktzī'lh Jesús, līpāxuhualh ixpālacata makāstza' ixlaktzī'ncu'tun. Ixkexmatni't chī ixlichihuīna'ncan ē puhuanli nalaktzī'n a'ktin lī'a'cnīn. ⁹ Lhūhua' catūhuālh kelhasqui'nīlh Jesús ē xla' jā tū kelhtilh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xlaca'n palha' ixtalīmālacsu'yumā'nalh. ¹¹ Herodes ē ī'soldados talak-maka'lh Jesús ē tamālhekē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chi ixla' rey natalilītzī'n. Ā'listān Herodes macā'ni'pālh Pilato. ¹² Chuntza' huā'mā' quilhtamacuj Pilato ixamigo tlahualh Herodes. Xapūla ixtā'lāquiclhaktzī' ixuani't.

Jesús lichihuīna'nca chī namaknīcan

Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16

¹³ Pilato cāmākēstokpālh xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n ē tachi'xcuhū't. ¹⁴ Cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' ē quilāhuaniuj cāmāmakchuyī tachi'xcuhū't. Quit

ickelhasqui'nīnī'ttza' na milacatīnca'n ē ca'tziyā'tittza' jā tū icmaclani'lh tū limālacsu'yuyā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes jā tū maclani'lh. Ū'tza' limacamimpalacha'. Laktzī'nā'tittza' chī jā tū tlahuanī't nachī'can ē nanī. ¹⁶ Na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'līstān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nān tahui'lat ē ū'tza' Pilato ixlimakxteka chā'tin tachi'n a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. ¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Camāmaknīni'ni' huā'mā' ē camakxtekti Barrabás!

¹⁹ Barrabás ixlīchī'canī't ixpālacata xla' ē ix-chi'xcuhui'n tata'kaqui'lh ixpālacata tatā'lāquiclhaktzī'n māpa'ksīni'nī'n romanos ē hasta tamaknīni'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús ē cātā'chihuīna'mpāl. ²¹ Ā'chulā' tata'salh ē tahuanli:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

²² Ixlimaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuanī't? Quit jā tū icmaclani't tū ixpālacata nalīmaknīcan. Xmān na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'līstān na'icmakxteka.

²³ Xlaca'n ā'chulā' palha' tahuanli caxtokohua'ca'ca. Palha' tahuanli xlaca'n ē xanapuxcu'nu' pālejni', ē chuntza' talīskāhui'lh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlahualh tū ixtalacasqui'n xlaca'n, ²⁵ ē makxtekli chi'xcu' tī ixtalacsacnī't. Ū'tza' Barrabás tī ixmānūcanī't ixpālacata tā'kaqui'lh ē maknīni'lh. Macamāstā'lh Pilato Jesús natatlahuani' tū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27

²⁶ A'cxni' ixtalē'mā'nalh Jesús nataxtokohua'ca', tachi'palh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón ē xala'nac Cīrene. Xla' ixtanūtēlha nac cā'lacchicni' Jerusalén ē sāmācu'qui'ca cruz ē māstālica Jesús.

²⁷ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan tī ixtacalhuantēlha ē talīpuhuanli ixpālacata Jesús. ²⁸ Jesús cālakalaktzi'lh ē cāhuanilh:

—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, jā cacalhua'ntit quimpālacata. Xatze nacalhua'nā'tit tū mimpālacataca'n ē ixpālacataca'n mincamana'ca'n. ²⁹ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Līpāxuhua tī jāla ka'lhī ī'ska'ta'. Līpāxuhua tī jā maktin lacatuncuhui'lh ī'ska'ta' ē jā maktin mātzi'quī'nilh.” ³⁰ A'cxni' tachi'xcuhui't natahuani sipej: “Caquilā'a'kta'pū'j”; ē natahuani ixmacni' sipej: “Caquilāmātzē'kui.” ³¹ Palh chuntza'tlahuani'can xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can xascahuahua. Palh chuntza' quintlahuani'can ē quit jā tū ictlahuani't tū jā tze, ā'chulā' nacātlahuani'can tī tatlahualh tū jā tze —huanli Jesús.

³² Nā ixcālē'mā'ca chā'tu' maknīni'nī'n nacātā'maknīcan Jesús. ³³ A'cxni' tachā'lh jā huanican La Calavera (ū'tza' huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn), a'ntza'xtokohua'ca'ca Jesús ē nā chuntza' chā'tu' maknīni'nī'n ē chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē chā'tin na ixpekxtūxūqui.

³⁴ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'mā'nalh, Jesús huanli:

—QuinTāta', cacāmātza'nkēna'ni' ixpālacata jā taca'tzi tū tatlahuamā'nalh.

Soldados talītlahualh suerte ixlu'xu' Jesús natatapitzi chā'tunu' xlaca'n. ³⁵ Tachi'xcuhui't ixtayāna'lh ē ixtalak-tzi'mā'nalh ē hasta māpa'ksīni'nī'n talīlītzi'nli ē tahuanli:

—Ā'makapitzi'n cāmakapūtaxtūlh. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtulh ixlīmān palh ixlicāna' Dios lacsacni't ē hui'lilh ixlīmakapūtaxtūnu'.

³⁶ Nā soldados ixtalīlītzi'mā'nalh. Talaktalacatzuna'jīlh ē tamāhuī'lh xaxcān vinagre. ³⁷ Tahuanilh:

—Palh hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas, ca'a'kapūtaxtu milimān.

³⁸ Ixua'ca'lh a'ktin letrero ixa'cpūn ē ixtatzō'kni' nac griego ē latino ē hebreo. Letrero ixuan: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁹ Chā'tin maknini' tī ixtā'hua'ca'lh lilitzī'nli ē huanilh:
—Palh ixlīcāna' hui'x tī Dios hui'lilh ixlīmakapūtax-tūnu', ca'a'kapūtaxtu milimān ē nā caquilāmakapūtaxtūj quina'n.

⁴⁰ Ā'chā'tin quilhnilh ixtā'maknini' ē huanilh:

—ĶĒ jā jicua'ni'ya' Dios? Nā hui'x lacxtim pātini'mpā't.

⁴¹ Quina'n quincāmini'ni'yān pātini'mā'nauj ixpālacata xokomā'nauj tū laclē'nauj. Huā'mā' chi'xcu' jā tū laclē'n.

⁴² Palaj tunca huanilh Jesús:

—Naquilacapāstaca a'cxni' namāpa'ksini'na'.

⁴³ Jesús kelhtilh:

—Ixlīcāna' icuaniyān. Chuhua'j, huā'mā' quilhtamacuj naquintā'tahui'la'yā'chi nac a'kapūn.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30

⁴⁴ Hua'chi tastu'nūttza' ixuanī't a'cxni' cā'pucsua' lakō'lh calhāxcuhuāl h nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵ Chi'chini' jā māxkakēni'lh. Līlakamilin nac templo ixlīmān taxtī'tli ē tapūpitzilh. Ū'tza' huā'mā' līlakamilin tū ixmāpitzī templo. ⁴⁶ Palaj tunca Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yān quilīstacna'.

A'cxni' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷ A'cxni' capitān romano laktzī'lh tū a'kspulalh, lak-taquilhpūtalh Dios ē huanli:

—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' tzeya chi'xcu' ixuanī't.

⁴⁸ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhū't tī tamilh ē talaktzī'lh tū a'kspulalh, tatapānūlh ā'tzā' ē cācu'xatucstēlhacan ixpālacata ixtalīpuhuātca'n. Ta'a'lh na ixchicca'n.

⁴⁹ Ixtalakapasnī'n Jesús ē nā puscan tī ixtastālani'nī't

nac estado Galilea makat tatāyalh ē ixtalaktzī'mā'nalh huā'mā'.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42

⁵⁰ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' José ē ū'tza' xala' nac Arimatea nac estado Judea. Ixcātā'tapa'ksī māpa'ksīni'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n israelitas. Tzeya chi'xcu' ixuanī't. ⁵¹ Ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Jā lakatīlh tū ixtatlahuanī't māpa'ksīni'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵² Nā huā'mā' chi'xcu' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³ A'cxni' ixmāyujūnī'ttza' nac cruz, līmaksui'tli a'ktin lu'xu' ē mánūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. A'ntza' jāna'j tī chā'tin ixmā'cnūcanī't. ⁵⁴ Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūcāxtlahuakō'can ixpālacata ixlīlakalī quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ixtzucumā'lh'tza'.

⁵⁵ Puscan tī ixtatā'minī't Jesús nac estado Galilea ta'a'lh talaktzī'n lhu'cu' ē cuenta tatlahualh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. ⁵⁶ Tataspi'tli na ixchicca'n ē tacāxtlahualh perfume ē pomada ixla' tī nīnī't. Tapūjaxli quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī māpa'ksīlh Moisés.

24

Jesús lacastālanacuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10

¹ Tzī'saj domingo tzamā' puscan ta'a'mpāl'h nac pūtā'cnūn ē ixtalē'mā'nalh perfume tū ixtacāxtlahuani'ttza'. Ā'makapitzīn puscan tatā'a'lh. ² A'cxni' tachā'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcanī'ttza' chihuix tū ixlīmālacchahuacani't pūtā'cnūn. ³ Tatanūlh ē jā tamaclalh ixmacni' Māpa'ksīni' Jesús. ⁴ Tajicua'nli ē jā ixtaca'tzī tū natatlahua ē a'cxni' talaktzī'lh chā'tu'

ángeles tī ixtatasu'yu hua'chi chi'xcuui'n. Snapapa ixlu'xu'ca'n ixtahuanit' ē ixtayāna'lh ixlacatzuna'jca'n puscan. ⁵ Xlaca'n tajicua'nli, ē tataquilhpūtalh ē ángeles cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata putzayā'tit na ixpu'nanca'n nīnī'n chā'tin tī lakahuanlitza'? ⁶ Huā'tzā' jātza' tihuī'lh. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Calacapāstactit chī cāhuanin a'cxni' ixuī'lhcus nac Galilea. ⁷ Huanli chī ixlacasqui'nca Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmacamaxquī'can tī jā tzeya chi'xcuui'n ē nataxtokohua'ca' ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'mpala.

⁸ Palaj tunca puscan talacapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹ A'cxni' tataspi'tli nac pūtā'cnūn, tahuanikō'lh kelhacāujtin apóstoles ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn. ¹⁰ Puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena ē Juana ē María tī ixtzī' Jacobo ē ā'makapitzīn puscan huampala. ¹¹ Apóstoles takexmatli hua'chi takelhkamān tū ixcāhuanimā'ca ē jā ta'a'ka'ī'lh.

¹² Masqui jā ta'a'ka'ī'lh, Pedro taxtulh ē tu'jnulh nac pūtā'cnūn. Taquilhpūtalh ē talacanūlh ē laktzī'lh xmān lu'xu' jā ixmā'lh. A'lh na ixchic ē ixlī'a'cnīmā'lh ē ixlacapāstacmā'lh tū a'kspulanī't.

Na ixtej cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16:12-13

¹³ Ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj chā'tu' tī ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'nalh a'ktin nac cā'lacchicni' jā huanican Emaús. Ū'tza' hua'chi a'kcāujtin kilómetros ixlīmakat Jerusalén. ¹⁴ Ixtalītā'chihuīna'ntēlha ixlipō'ktu tū ixa'kspulanī't. ¹⁵ Līhuan ixtalītā'chihuīna'mā'nalh ē ixtalālīhuani'mā'nalh, Jesús cālaktalacatzuna'jīlh ē tzu-culh cātā'tlā'huan. ¹⁶ Masqui talaktzī'lh, jāla talakapasli ixpālacata catūhuālh talītamakchuyīlh. ¹⁷ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū lichihuīna'ntēlhayā'tit? ¿Tūchu lilipuhua'nā'tit?

¹⁸ Chā'tin tī huanican Cleofas kelhtīni'lh:

—Ixlipō'ktu tachi'xcuhū't taca'tzikō' tū a'kspulalh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj. ¿Hui'x tī ixui'la'chi a'ntza' ē jā ca'tziya'?

¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū lalh?

Tahuanilh:

—Lhūhua' tū a'kspulalh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret tī a'kchihuīna' ē ixka'lhī lītlī'hui'qui na ixlacatīn Dios ē na ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhū't. Ū'tza' lītasu'yulh tū tlahualh ē tū huanli. ²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n tamacamāstā'lh namaknīcan ē naxtokohua'ca'can nac cruz.

²¹ 'Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj ū'tza' xla' tī nacā-makapūtaxtū israelitas. Ixlilakatu'tuntza' quilhtamacuj chuhua'j a'cxni' a'kspulalh. ²² Ā'makapitzīn puscan na quilacpu'na'i'tātca'n quincātalīmekē'klhānī'tan. Tzī'saj taquīlalh nac pūtā'cnūn, ²³ ē jā talaktzī'lh ixmacni' Jesús ē tataspi'tli. Quincātahuanin talīlakachuyalh ángeles tī cāhuanilh lakahuan Jesús. ²⁴ Palaj tunca ā'makapitzīn quincompañerosnu'ca'n taquīlalh nac pūtā'cnūn ē chuntza' chī tahuanilh puscan, chuntza' tamaclalh. Jā talaktzī'lh Jesús.

²⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Jā lacaca'tziyā'tit. ¿Jā'cxni' na'a'ka'ī'yā'tit ixlipō'ktu tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n? ²⁶ Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu', ¿ē jā ixlacasqui'nca pūla napātīnī'n chuntza' ē ā'līstān natanū jā xkaka?

²⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'kō' ixlipō'ktu tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios ē tū lichihuīna'n xla'. Tzuculh tū tzo'knunī't Moisés ē cāmāsu'yuni'lh tū ixtatzo'knunī't ixlipō'ktuca'n profetas.

²⁸ A'cxni' tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixta'a'mā'nalh, tasu'yulh hua'chi Jesús ixa'mā'lh ā'chulā' pekanācha'.

²⁹ Xlaca'n cuesa tahuanih natachoko ē tahuanih:

—Xatze catachoko. Licua' tzi'suamā'htza'. Cā'pucsua'tza'.

Palaj tunca Jesús cātā'tanūlh nac chic.

³⁰ A'cxni' tatahuī'lh tahuā'yan, xla' tayalh pāntzīn ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē māpitzilh ē cāmaxquī'lh.

³¹ Palaj tunca huā'mā' tza'la hua'chi tzej talacahuāna'nli ē talakapasli ē xla' cālaksputni'lh.

³² Xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē chā jā ixlicāna' quina'n līpāxuhauj a'cxni' ixquincāmāsu'yuni'tēlhayān ixtachihuīn Dios?

³³ Xamaktin tachi'papālh ixtejca'n. Jā tatamaka-palilh nūn macsti'na'j. Tataspi'tpālh nac Jerusalén ē cātā'lāpāxtokli kelhacāujtin apóstoles jā ixtatakēstokni't ē ā'makapitzīn. ³⁴ Cāhuanica huā'mā' chā'tu':

—Ixlicāna' lacastālancuana'nli Māpa'ksīni'. Tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Palaj tunca xlaca'n cāhuanilh chī cā'a'kspulalh nac tej ē chī talakapasli Jesús a'cxni' māpitzilh pāntzīn.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23

³⁶ A'cxni' ixtalīchihuīna'mā'nalhcus tzamā', a'cxni' Jesús tāyalh na ixpu'na'i'tātca'n. Cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

³⁷ Cāmekē'klhaca ē tajicua'nli ē ixtapuhuan ixtalak-tzī'mā'nalh espīritu. ³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? ¿Tū ixpālacata xtum puhua'nā'tit mina'cstuca'n? ³⁹ Calaktzī'ntit quimacani'n ē quintujani'n. Naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj ē caquilālaktzī'uj. Espīritu jā ka'lhī quinīt ē lucut chuntza' chī quit.

⁴⁰ A'cxni' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'yuni'lh ixmacani'n ē ixtujani'n. ⁴¹ Masqui lipāxuhua talaktzi'lh, jāla ta'a'ka'i'lh. Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'lh lihua't?

⁴² Palaj tunca maxqui'ca pītuna'j xatatzili' squi'ti' ē pītuna'j xatachu'cu cera tū ka'lhī xaxcān. ⁴³ Xla' mak-tīni'lh ē hua'kō'lh na ixlacatinca'n. ⁴⁴ Ā'listān cāhuanilh:

—Tū quina'kspulalh ū'tza' tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān. Ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzokni' na ixtachihuīn Dios quimpālacata, jā tzo'knulh Moisés ē profetas ē jā huanican Salmos.

⁴⁵ Palaj tunca cāmāscatilh ixtachihuīn Dios.

⁴⁶ Cāhuanilh:

—Chuntza' tatzokni'. Ixlacasqui'nca nanī Cristo tī Dios hui'lini't ixlīmakapūtaxtūnu'. Ixlacasqui'nca ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālanacuana'n jā tahui'lāna'ncha' nīni'n. ⁴⁷ Ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'kō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén ē nacāhuanikō'can ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can. ⁴⁸ Hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tzamā' catūhuālh ixpālacata laktzi'nkō'tit. ⁴⁹ Chuhua'j calaktzi'ntit.

Na'iccāmacamini'yān tū huanli quinTāta'. Natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'cxni' namaktīni'nā'tit lītli'huī'qui tū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16:19-20

⁵⁰ Palaj tunca Jesús cālē'lh ī'scuju'ni'n nac tej hasta nac Betania ē makayāhualh ixmacani'n ē cāsicua'lanātlahualh. ⁵¹ Lihuan ixcāsicua'lanātlahuamā'lh, tzuculh tā'kayāhua na ixlacatinca'n ē lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xlaca'n

talaktaquilhpūtalh ē ā'līstān līpāxuhua tataspi'tli nac
Jerusalén. ⁵³Pō'ktu quilhtamacuj ixtahui'lāna'lh xaka'tla'
nac templo natamāka'tlī Dios. Amén.

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata
Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper
Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018

b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354